Διατὶ ιθʹ εἰσὶν οἱ κύκλοι τῆς σελήνης;

Ἀπόκρισις.

Κατὰ μὲν τὸ πρόχειρον, ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι ἂν δοκιμάζῃς ὅλους τοὺς κύκλους τῆς Σελήνης ἀπὸ τὸν πρῶτον ἕως τὸν τελευταῖον, θέλεις τοὺς εὕρῃ πῶς δὲν ὁμοιάζουν ἀνάμεσόν τους. ἀμὴ ἂν περάσῃς τοὺς ιθʹ, καὶ δοκιμάσῃς ἄλλον κύκλον παράνω, ἤγουν κʹ· θέλεις τὸν εὕρῃ ὅμοιον μὲ τὸν πρῶτον. καὶ τὸν καʹ, ὅμοιον μὲ τὸν βʹ. καὶ τὸν κβʹ, ὅμοιον μὲ τὸν γʹ. καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίως ἕως τοῦ ιθʹ, καὶ τελευταίου· καὶ τοῦτο μᾶς τὸ ἀποδείχνει ὁ σοφώτατος κὺρ Ψελλὸς διὰ μέσου τοῦ νομικοῦ Φάσκα· κατὰ τὴν μέθοδον ὁποῦ εἴπομεν καὶ ἡμεῖς ἀνωτέρω διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ νομικοῦ Φάσκα· πῶς εὐγάνομεν ιαʹ, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλλιον· καὶ προσθέτομεν ιηʹ εἰς τὸν Μάρτιον. διότι εὑρίσκοντες πῶς τὸ νομικὸν Φάσκα κατὰ τὸν πρῶτον κύκλον τῆς Σελήνης εὑρίσκεται πάντοτε εἰς τὰς δύο τοῦ Ἀπριλλίου. καθὼς τὸ ἀποδείχνει καὶ αὐτὸ ὁ αὐτὸς κὺρ Ψελλός. εὐγάνοντες ἀπ᾽ ἐδῶ τὰ ιαʹ, εὑρίσκομεν τὸ ἑξῆς νομικὸν Φάσκα εἰς τὰς κβʹ Μαρτίου. προσθέτοντες πάλιν ἐδῶ τὰ ιηʹ εὑρίσκομεν τὸ ἑξῆς νομικὸν Φάσκα εἰς τὰς δέκα τοῦ Ἀπριλλίου. καὶ εἰς τοῦτον τὸν τρόπον ἀνεβοκαταβαίνωντας τὸ νομικὸν φάσκα, τελευταῖον καταντᾷ κατὰ τὸν ιθʹ κύκλον εἰς τὰς ιγʹ, τοῦ Ἀπριλλίου. εἰς τὸν ἄλλον λοιπὸν κύκλον εὐγάνοντες τὰ ιαʹ, εὑρίσκομεν πάλιν τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς τὰς δύο τοῦ Ἀπριλλίου, ὡς καθὼς ἦτον καὶ εἰς τὸν πρῶτον κύκλον. πάλιν εὐγάνοντες ἄλλα ιαʹ, εὑρίσκεται εἰς τὰς κβʹ Μαρτίου· ὡς καθὼς ἦτον καὶ εἰς τὸν βʹ κύκλον. πάλιν προσθέτοντες ιηʹ, τὸ εὑρίσκομεν εἰς τὰς δέκα τοῦ Ἀπριλλίου· ὡς καθὼς ἦτον καὶ εἰς τὸν τρίτον.

SISMANOGLIO MEGARO

τὸν ὅμοιον τρόπον εὑρίσκονται καὶ τὰ ἑξῆς ἴσα καὶ τὰ αὐτὰ ἕως καὶ εἰς τοὺς ιθʹ κύκλους. καὶ διὰ τοῦτο ιθʹ. μόνον εἶναι οἱ κύκλοι τῆς Σελήνης ὁποῦ διαφέρουν ἀνάμεσόν τους, καὶ οὔτε περισσότεροι, οὔτε ὀλιγώτεροι.

Περὶ τῆς προχείρου μεθόδου εἰς εὕρεσιν τοῦ νομικοῦ Φάσκα.

Ἀπὸ δὲ τὴν τοιαύτην ἀκολουθίαν τοῦ νομικοῦ φάσκα μετὰ τῶν κύκλων τῆς σελήνης ἐσυνέθεσαν οἱ μεταγενέστεροι τὴν πρόχειρον ἐκείνην μέθοδον ὁποῦ ἐλέγομεν καὶ ἡμεῖς ἀνωτέρω, εἰς εὕρεσιν τοῦ νομικοῦ Φάσκα· συνάπτοντες εἰς κάθε κύκλον ἀπὸ τὸν πρῶτον ἕως τὸν ἔσχατον τὴν ὡρισμένην ποσότητα τῶν ἡμερῶν τοῦ μηνὸς εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς κάθε κύκλον. ἤγουν μία, δύο. δύο, κβʹ. τρεῖς, δέκα. τέσσαρες, τριάντα. πέντε, δεκαοκτώ. καὶ τὰ ἑξῆς ἕως τέλους ὡς εἴρηται. καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τέλους· καὶ οὕτως ἀεί.

168.21.

Περὶ ἐννεακαιδεκαετηρίδος.

Τὴν ὁποίαν ταύτην κυκλοφορίαν τὴν ὀνομάζουσι διὰ τοῦτο καὶ ἐννεακαιδεκαετηρίδα. καὶ ὁ καθένας μὲν κύκλος δωδεκάκυκλος λέγεται· ὡσὰν ὁποῦ εἶναι συνθεμένος ἀπὸ δώδεκα μηνιαῖς κυκλοφορίαις, ὁποῦ κάμνει τὸν κάθε χρόνον. οἱ δὲ ιθʹ κύκλοι κάμνουσι σληʹ μηνιαῖς κυκλοφορίαις· καὶ διὰ τοῦτο λέγεται μία μεγάλη κυκλοφορία. μεγάλη μέν, διὰ τὰ μέρη της ὁποῦ εἶναι μικρότεραις κυκλοφορίαις, εἴτε ἡ χρονικαῖς καὶ δωδεκάκυκλοι καὶ δωδεκάμηνοι. εἴτε καὶ ἡ μηνιαῖοι. μία δὲ πάλιν λέγεται ὡσὰν ὁποῦ μίαν φορὰν ἀνάμεσα εἰς τοὺς ιθʹ κύκλους, ἔρχεται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό, ὡς καθὼς καὶ κάθε μία κυκλοφορία, εἴτε μηνιαία, εἴτε καὶ καθημερινή. καὶ πάλιν ἐξῆς ἄρχεται ἄλλη τοιαύτη κυκλοφορία καὶ τελειώνει δεκαεννεαετηρίς. καὶ πάλιν ἄλλη, καὶ οὕτως ἀεί. Τὸ αὐτὸ δείκνυται καὶ ἀπὸ τῶν θεμελίων τῆς Σελήνης, τὸν ὅμοιον τρόπον πῶς εἶναι ιθʹ οἱ κύκλοι τῆς Σελήνης. διότι καὶ τὰ θεμέλιά της ἕως τοὺς ιθʹ διαφέρουσιν ἀνάμεσόν τους. τὰ δὲ ἐξῆς πάλιν εὑρίσκονται τὰ αὐτά. Διότι ὁ μὲν πρῶτος κύκλος ἔχει θεμέλια ιά. ὁ δεύτερος δὶς τὰ ιά, εἰκοσιδύο. καὶ τρεῖς ἕνδεκα ὁ τρίτος, λγʹ. ὅθεν ῥίπτωντας τὰ λʹ, κρατεῖς τὰ γʹ. καὶ τοιουτοτρόπως ἑνδεκαπλασιάζωντας τοὺς κύκλους καὶ ῥίπτωντας πανταχοῦ τὰ λʹ. καὶ εἰς τοὺς τρεῖς τελευταίους κύκλους προσθέτωντας μίαν ἡμέραν παράνω, θέλεις εὕρη τὸν ιθʹ κύκλον πῶς ἔχει θεμέλια λʹ. καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ὁ ἐξῆς κύκλος ἔχει ιά, καὶ εἶναι ἴσος καὶ ὁ αὐτὸς μὲ τὸν πρῶτον· καὶ ὁ ἐξῆς κβʹ, καὶ εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν δεύτερον. καὶ ὁ ἐξῆς ἔχει γʹ, ῥίπτωντας τὰ λʹ· καὶ εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν γʹ. καὶ οἱ ἐξῆς ὁμοίως εὑρίσκονται οἱ αὐτοὶ, μὲ τοὺς πρώτους ιθʹ κύκλους· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ιθʹ, καὶ μήτε περισσότεροι μήτε ὀλιγώτεροι.

Ἀκριβεστέρα ἑρμηνεία περὶ τοῦ αὐτοῦ.

ΚΑΙ τοιαύτη μὲν μὲν εἶναι ἡ παχυτέρα ἔννοια τῶν ιθʹ κύκλων τῆς Σελήνης· ἀμὴ ἀκριβέστερον νὰ εἰποῦμεν, μάλιστα κατὰ τὸν κὺρ Ματθαῖον, διατὶ ἀναβαίνουσιν οἱ κύκλοι τῆς Σελήνης ἕως τὰ ιθʹ, καὶ μήτε περισσότεροι γίνονται μήτε ὀλιγώτεροι, ἡ αἰτία εἶναι ἀκολούθως τῇ προειρημένῃ. ὅτι πῶς τὰ περισσεύματα κάθε μιᾶς σεληνιακῆς κυκλοφορίας εἰς ἄλλον χρόνον δὲν συμποσοῦνται εἰς μῆνα σεληνιακὸν τέλειον καὶ ἀπέριττον, ἀλλὰ μόνον εἰς κάθε ιθʹ χρόνους· ὅπου νὰ γίνωνται ὅλοι οἱ σεληνιακοὶ μῆνες χωρὶς κανένα περισσευμα ἢ ἔλλειψιν ἴσοι ἀνάμεσόν τους. Διότι ὁ σεληνιακὸς μῆνας ὅσον κατὰ τὸ παρὸν νὰ εἰποῦμεν τελειοῦται διὰ κθ ϋ ἡμερῶν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ δώδεκα σεληνιακοὶ μῆνες τελειοῦνται καὶ ἀπαρτίζονται εἰς τνδʹ ἡμέραις· ὅπου λειφτάζουσιν ἕως τῶν τξεʹ ἡμέραις καὶ ἓξ ὥραις ὅπου ἔχει ὁ ἡλιακὸς χρόνος, ἡμέραις ιά, καὶ ὥραις ἕξ. ὁ ἡλιακὸς χρόνος λοιπὸν κάμνωντας εἰς τῶν ιθʹ κυκλοφορίαις ἡμέρας ἓξ χιλιάδας καὶ ἐννακοσίας τριανταεννεαήμισυ καὶ τέταρτον· τοὺς μὲν ιβʹ σεληνιακοὺς μῆνας δεκαεννάκις πολλαπλασιαζομένους καὶ γινομένους 228, τοὺς κάμνει εἰς ἓξ χιλιάδας καὶ ἑπτακοσίας εἰκοσιοκτὼ ἡμέρας. Ἐπειδὴ τόσας ἡμέρας κάμουσιν οἱ δεκαεννέα Σεληνιακοὶ χρόνοι. τὰς δὲ ἕνδεκα ἡμέρας καὶ ἓξ ὥρας ὅπου λειφτάζει κάθε σεληνιακὸς χρόνος, εἰς τοὺς ιθʹ κύκλους, τὰς κάμνει ἑπτὰ σεληνιακοὺς μῆνας· ὅπου ἔχουσιν ἡμέρας σϛʹ, καὶ μισήν· μένουσιν ἀκόμι καὶ παρέκει ἑπτὰ ἡμέραις καὶ ἓξ ὥραις· ἐπειδὴ καὶ ιθʹ φοραῖς ἀπὸ ιά, κάμουσιν σθʹ· καὶ ιθʹ τέταρτα· κάμουσιν δʹ ἡμέρας, καὶ τρία τέταρτα· ἤγουν πέντε παρὰ τέταρτον· ὅπου γίνονται ὅλαις, σιγʹ ἡμέραις, καὶ τρία τέταρτα· κάμουσιν οἱ ἑπτὰ σεληνιακοὶ μῆνες ἀπὸ εἰκοσιεννεαήμισυ ἡμέραις, σϛʹ· καὶ ἥμισυ· μένουσιν καὶ παρέκει ἕως τὰ ιγʹ, ἑπτὰ ἡμέραις καὶ ἕνα τέταρτον. Διότι ἀπὸ τὰ γʹ τέταρτα, τὰ δύο ἔκαμαν μισὴν ἡμέραν· ἔμεινε καὶ τὸ ἕνα τέταρτον· ὅπου κάμουσιν ὅλα ὁμοῦ, τὰ σκή, καὶ τὰ ζʹ. σλέ μῆνες· μένουσιν καὶ ἑπτὰ ἡμέραις καὶ ἕνα τέταρτον. πλὴν καὶ αὐταῖς ἡ ζʹ ἡμέραις, καὶ τὸ δʹ ὅπου ἔμειναν, περιέχονται μέσα εἰς τὴν ὁλότητα τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος· ὅτι καθὼς ἀποδείχνει καὶ ὁ μαθηματικὸς

τικὸς Πτολεμαῖος, ὁ σεληνιακὸς μῆνας κοντὰ εἰς ταῖς κθ΄ ἡμέραις ἀκόμι χρειάζεται ἑνάμης πρῶτον λεπτὸν καὶ εἴκοσι δεύτερα· ἤ λέγετα ἐσὺ ἕνα πρῶτον καὶ πενῆντα δεύτερα· καὶ τοῦτο τὸ ἀποδείχνει ἐκεῖνος διὰ μέσου τῶν ὁλοκλήρων μηνῶν ἐκείνων ὁποῦ φθάνουσιν ἀπὸ μίαν ἔκλειψιν ἕως τὴν ἄλλην. Αὐτὰ λοιπὸν τὰ παράνω τὸ ἑνάμης λεπτὸν καὶ τὸ τρίτον, ἤγουν τὰ κ΄ δεύτερα, συναριθμώντας τα μὲ ταῖς σλέ περιόδαις τῆς σελήνης, κάμνουσι πρῶτα λεπτὰ υλ· καὶ δεύτερα λεπτὰ πενῆντα· Διότι ἐν πρώτοις μὲν ἔχομεν πρῶτα λεπτὰ σλέ. ἀπὸ ἕνα λεπτὸν ἀπὸ κάθε μίαν κυκλοφορείαν· καὶ σλέ μισά, ὁποῦ κάμουσιν καὶ αὐτὰ ριζ΄΄· καὶ σλέ τρίτα, ὁποῦ κάμουσιν καὶ αὐτά, οή, καὶ τρίτον· τὰ ὁποῖα συμμαριζόμενα ὅλα ὁμοῦ γίνονται υλ΄, πρῶτα λεπτά· κάμνει καὶ τὸ μισὸν πρῶτον λ΄ δεύτερα, καὶ τὸ γ΄, εἴκοσι· ὁποῦ γίνονται τὰ λ΄ δεύτερα, καὶ τὰ εἴκοσι δεύτερα πενῆντα δεύτερα· ὥστε ὁποῦ γίνονται ὁμοῦ τετρακόσια τριάντα πρῶτα καὶ πενῆντα δεύτερα. τὰ ὁποῖα μεριζόμενα μὲ ξ΄, κάμουσι τὰ μὲν υκ΄, ἡμέρας ἑπτά· ἑπτάκις γὰρ τὰ ξ΄, υκ΄ γίνονται· καὶ ἰδοὺ ἐξοδιάσθησαν ἡ ἑπτὰ ἡμέραις· μένουσι καὶ παρέκει ἕως τὰ υλ΄, δέκα πρῶτα λεπτά, καὶ πενῆντα δεύτερα· αὐτὰ τὰ δέκα πρῶτα, καὶ πενῆντα δεύτερα διὰ νὰ γένουν ἕνα τέταρτον, ἤγουν ιέ, πρῶτα λεπτά, χρειάζονται πρῶτα μέν, δ΄· καὶ γίνονται ιδ΄ πρῶτα. χρειάζονται καὶ δέκα δεύτερα ἐπάνω εἰς τὰ πενῆντα δεύτερα, καὶ γίνονται ξ΄ δεύτερα, ὁποῦ κάμουσιν ἕνα πρῶτον· καὶ ιδ΄ ὁποῦ γίνονται ιέ, ἕνα τέταρτον τῆς ἡμέρας· διότι ξ΄ λεπτὰ κατὰ τὸν κὺρ Ματθαῖον ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο, κάμνουσιν ἕνα ἡμερονύκτιον, κδ΄ ὥραις· καὶ τὰ λ΄ μισὴν ἡμέραν, ὥρας ιβ΄· ὁμοίως καὶ τὰ ιέ, ἕνα τέταρτον, ὥρας ἕξ· καὶ αὐτὰ λοιπὸν ὁποῦ λειφτάζουσι τὰ δ΄ πρῶτα λεπτά, καὶ τὰ δέκα δεύτερα, ἐξοδιάζονται εἰς τοῦτον τὸν τρόπον. Ὅτι καθὼς ἀποδείχνει ὁ Πτολεμαῖος, λείπουσι εἰς κάθε ἐννεακαιδεκαετηρίδα λεπτὰ πρῶτα γ΄, καὶ δεύτερα λζ΄· ἕως οὗ νὰ τελειώσῃ ὅλη ἡ ἐννεακαιδεκάκυκλος κυκλοφορεία· εὐγάνωντας λοιπὸν τὰ μὲν τρία πρῶτα λεπτὰ ἀπὸ τὰ δ΄ πρῶτα, καὶ μένει ἕνα πρῶτον λεπτόν· εὐγάνωντας δὲ καὶ τὰ λζ΄ δεύτερα, ἀπὸ τὰ ν΄ δεύτερα, μένουσιν ιγ΄ δεύτερα· καὶ λοιπὸν ἔμειναν ἀπὸ τὰ δ΄ λεπτά, καὶ ν΄ δεύτερα, ἕνα πρῶτον λεπτόν, καὶ ιγ΄ δεύτερα· ἐξοδιάζονται δὲ καὶ αὐτὰ τοιουτοτρόπως· ὅτι μηδὲ ὁ ἡλιακὸς χρόνος εἶναι σωστὸς καθὼς ἡμεῖς τὸν λογαριάζομεν, ἤγουν τξέ ἡμέρας, καὶ ἕξ ὥρας σωσταῖς· ἀμὴ τοῦ λείπει καὶ αὐτουνοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἕνα μερτικὸν ἀπὸ τὰ τ΄, μερτικὰ τοῦ ἡμερονυκτίου· ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἕνα ἀπὸ τὰ ρλγ΄ μερτικὰ τοῦ ἡμερονυκτίου· καὶ εἰς τοῦτον τὸν τρόπον ἐξοδιάζονται καὶ ἡ ἑπτὰ ἡμέραις, καὶ τὸ δ΄, ὁποῦ ἐπερίσσευσαν ἀπὸ ταῖς σλέ τῆς σελήνης κυκλοφορείαις μέσα εἰς ὅλην τὴν ἐννεακαιδεκαετηρίδα· καὶ ἔμειναν ἀνάμεσόν τους ἡ σλέ σεληνιακαῖς κυκλοφορείαις ἴσαις πρὸς ἀλλήλας. εἰ δὲ καὶ πηγαίνῃς ἄλλην μίαν κυκλοφορείαν παρέκει ἀπὸ τὴν ιθ΄ θέλεις τὴν εὕρῃ κατὰ πάντα ἴσην καὶ τὴν αὐτὴν μὲ τὴν πρώτην· καὶ τὴν ἑξῆς ὁμοίαν μὲ τὴν δευτέραν, καὶ τὴν ἑξῆς ὁμοίαν μὲ τὴν τρίτην· καὶ καθεξῆς ἕως καὶ εἰς τὴν ιθ΄ ἔρχονται τὰ αὐτά· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ιθ΄ οἱ κύκλοι τῆς σελήνης, καὶ μήτε περισσότεροι μήτε ὀλιγώτεροι. Διὰ τοῦτο καὶ περιοδικὸς λέγεται κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, ὁ ἐννεακαιδεκάκυκλος οὗτος χρόνος,

SISMANOGLIO MEGARO

ὡσὰν νὰ εἰπῇ κανεὶς κυκλοφορικὸς, ὡσὰν ὁποῦ φέρει εἰς μίαν ἀποκατάστασιν καὶ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὰς διαφορὰς τῶν κινήσεων τῶν δύο τούτων φωστήρων.

Ἑτέρα ἑρμηνεία τοῦ κὺρ Ψελλοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ.

ἈΛλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν κὺρ Ματθαῖον· ὁ δὲ κὺρ Μιχαῆλος ὁ Ψελλὸς ἐν πρώτοις μὲν δείκνυσιν ἐπαγωγικῶς ἐπιπολαιότερον κατὰ τὴν συνήθειαν τε τὸν δρόμον τῆς Σελήνης εἰς ποίους της κύκλους φέρει τὸ νομικὸν Φάσκα κατὰ τὴν δωδεκάτην αὐτῆς πανσέληνον· εἰς ὅσους δηλονότι τυχαίνει καὶ ἔρχεται ἡ δωδεκάτη πανσέληνος ὕστερον ἀπὸ τὴν κ' Μαρτίου. καὶ εἰς ποίους της κύκλους φέρει τὸ νομικὸν Φάσκα κατὰ τὴν ιγ' αὐτῆς πανσέληνον· εἰς ὅσους δηλονότι τυχαίνει καὶ ἡ δωδεκάτη πανσέληνος ἔρχεται πρότερον ἀπὸ τὴν κά Μαρτίου. μετὰ δὲ ταῦτα ἄρχεται καὶ παραδίδει ἀκριβέστατα τὴν κίνησιν τῆς Σελήνης μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν λεπτῶν. τὴν ὁποίαν ἑρμηνείαν οἱ μὲν ἀγύμναστοι περὶ τὰ τοιαῦτα, μήτε αὐτὴν καταλαβαίνουσιν· ἀλλὰ καὶ ἡ χυδαία της ἑρμηνεία περισσότερον διὰ τὴν λεπτολογίαν τοὺς σκοτίζει· οἱ δὲ πεπαιδευμένοι, καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν πόσως γεγυμνασμένοι καλλήτερα συντομώτερα τὴν γροικοῦσιν εἰς τὸ ἑλληνικόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς τὴν ὑποστρώνομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος καθὼς τὴν ηὕραμεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν φράσιν· χωρὶς καμίαν ἄλλην εἰς τὸ κοινὸν ἑρμηνείαν.

Ἀπορία.

Τὶς καὶ πόθεν ἡ εὕρεσις ἡμῖν εὐδιάγνωστος ἔσται τῆς ὥρας καὶ τοῦ λεπτοῦ καθ' ἃ ἡ ἀπόχυσις γίνεται.

» ΠΡὸ τῶν ἄλλων τοῦτό σε δεῖ εἰδέναι· ἐπεὶ ὁ ὅλος χρόνος » ἔχει νυχθήμερα τξε δ'', ἄρα οἱ ιθ'' χρόνοι οὓς διανύουσιν

» νύουσιν οἱ ιθ' τῆς σελήνης κύκλοι, ἔχουσι νυχθήμερα ,ϛϡλθ'' δ''. » ἤτοι ,ϛϡλθ'· ὥρας ιή. ἐπεὶ δὲ καὶ δι' ὅλων τῶν » ιθ' κύκλων πανσέληνοι ὑπάρχουσι σλε'. ἐπιβάλλει ἄρα » ἑκάστῃ πανσελήνῳ, νυχθήμερα κθ''· λεπτὰ γ''. καὶ δι' ὅλου τοῦ χρόνου, ἤτοι ἑνὸς σεληνιακοῦ κύκλου, στιγμαὶ ί· οὕτω » γὰρ ἀναβιβάζονται, νυχθήμερα ,ϛϡλθ'' δ''. καὶ γὰρ » διὰ μὲν τῶν κθ'' νυχθημέρων τῆς σελήνης, ἀναβιβάζονται » νυχθήμερα δι' ὅλων τῶν ιθ' κύκλων, ἤτοι δι' ὅλων τῶν σλε' » πανσελήνων ,ϛϡλβ''· διὰ δὲ τῶν ἀνὰ γ'' λεπτῶν, ἀναβιβάζονται λεπτὰ ωκε''· ἅτινα γίνονται ρξδ''· ἤτοι ἡμέραι » ϛ'', ὧραι η''· καὶ ποσοῦνται διὰ τῶν νυχθημέρων καὶ τῶν » λεπτῶν, ὁμοῦ νυχθήμερα ,ϛϡλθ'. ὧραι η''. καὶ λοιπά» ζονται ὧραι θ''· αἵτινες καταδιαιροῦνται εἰς στιγμάς· ρή. » καὶ διὰ τὸ εἶναι τοὺς ὅλους κύκλους τῆς σελήνης ιθ'· ἐπιβάλλουσιν ἄρα ἑκάστῳ κύκλῳ στιγμαὶ ί· καὶ γίνεται ὁμοῦ νυχθή» μερα ,ϛϡλθ. ὧραι ιή· ἤτοι ,ϛϡλθ'' δ''. οὕτω τε ποιοῦ» σιν οἱ ψηφίζοντες ἑκάστην πανσέληνον ἔχειν ἀνὰ νυχθήμερα » κθ''· λεπτὰ γ''. ἀλλὰ καὶ τὸν ὅλον χρονιαῖον κύκλον τῆς » σελήνης, ἐπέκεινα τούτων φέρειν καὶ στιγμὰς ί. Ὁμοίως δὲ ποιοῦσι καθὰ προϋπετιθέμεθα· καὶ τοὺς μὲν, διὰ ιβ' παν» σεληνῶν τελειουμένων κύκλους, ἔχειν ἀνὰ νυχθήμερα τνδ δ''. » ὥρας δύο, λεπτὰ δ''. τοὺς δὲ διὰ ιγ', ἀνὰ νυχθήμερα » τπγ δ''. ὥρας γ'· καὶ λεπτὰ γ'. εἰ γὰρ ψηφίσεις τὰς ιβ' » πανσελήνους· ἀνὰ κθ'', καὶ λεπτὰ ἀνὰ γ''. εἶτα κατ' ἐπέκεινα τούτων δι' ὅλου τοῦ δωδεκασελήνου, προσθήσεις καὶ » στιγμὰς ί. ἐκ παντὸς εὑρήσεις τὸν ὅλον σεληνιακὸν κύκλον τοῦ» τον τὸν διὰ ιβ' πανσελήνων τελειούμενον, ἔχοντα νυχθήμερα

» τνδ δθ″. ὥρας β΄, καὶ λεπτὰ δ ΰ· Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν
» διὰ ιγ΄ πανσελλήνων τελειούμενον, ἔχοντα νυχθήμερα
» τπγ ΰ δθ″, ὥρας γ΄, λεπτὰ γ΄. ἀλλὰ καὶ τὴν σύστασιν πασῶν
» τῶν σλε΄ πανσελλήνων τῶν ποσουμένων δι᾿ ὅλων τῶν ιθ΄ κύκλων·
» εὑρήσεις ἔχουσαν κατ᾿ ἰσότητα τῶν ιθ΄ χρόνων, νυχθήμερα·
» ,ςϡλθ ΰ δθ″. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἀπὸ δὲ τούτων προ-
» σεκτέον ὅπως συμβαίνει καὶ ἡ τελειοτέρα διάγνωσις τῆς εὑ-
» ρέσεως τῆς ὥρας καὶ τοῦ λεπτοῦ· καθ᾿ ἣν ἡ ἀπόχυσις γίνεται·
» ἐπειδὴ γὰρ ἑκάστη πανσέλληνος τελειοῦται διὰ νυχθημέρων κθ ΰ·
» λεπτῶν γ ΰ. καὶ ἔτι ἐπιβάλλει ἀπὸ τῶν ί στιγμῶν τοῦ ὅλου
» χρόνου. ὑπάρχουσι δὲ οἱ διὰ ιβ΄ πανσελλήνων τελειούμενοι
» κύκλοι. Τὴν γὰρ ἀνὰ μίαν ☾ γ ΰ. συντιθεμένην λεπτὰ,
» λη ΰ. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ὑπὲρ τοῦ ὅλου δωδεκαμήνου στιγμαὶ ί.
» ἤτοι λεπτὰ β ΰ. καὶ ἐπεὶ γίνεται μετὰ τούτων τὰ ὅλα λεπ-
Λεπτὰ ε΄, » τά· μα΄. ἐπιβάλλει δὲ τῇ μιᾷ ὥρᾳ λεπτὰ ε΄. ποιοῦσιν ὥ-
μία ὥρα. » ρας η΄· καὶ λεπτὸν α΄. ἤτοι διὰ νυχθημέρων· τνδ δθ″. ὡρῶν
» β΄, καὶ λεπτῶν δ ΰ. οἷον ὁ α΄. ὁ β΄. ὁ δ΄. ὁ ς΄. ὁ ζ΄. ὁ θ΄.
» ὁ ί. ὁ ιβ΄. ὁ ιγ΄. ὁ ιε΄. ὁ ιζ΄. καὶ ὁ ιη΄. οἱ δὲ διὰ ιγ΄· ἤτοι
» ἡμερῶν· τπγ ΰ δθ″· ὡρῶν γ΄, καὶ λεπτῶν γ΄. ὁ ε΄. ὁ η΄.
» ὁ ια΄. ὁ ιδ΄. ὁ ις΄. καὶ ὁ ιθ΄. ὅρα τῆς ψήφου τὴν ἀκρίβειαν.
Α΄. » Ἐν τῷ α΄ κύκλῳ λαμβάνει ἡ Σελλήνη ἀπὸ τοῦ Ἀπριλλίου
» ἡμέραν α ΰ. ὥρας θ΄. καὶ εὐθὺς ποιεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς οἰκεί-
Β΄. » ας· οἷον τὴν ἀπόχυσιν. Εἶτα τί γίνεται· ὁ δεύτερος κύ-
» κλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ Ἀπριλλίου ἡμέρας κη΄·
» ὥρας γ΄. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν ἐφεξῆς μηνῶν, ἄχρις αὐτοῦ τοῦ
» Φεβρουαρίου μηνός· ἡμέραι τδ δθ″· ὁμοῦ ἡμέραι τλβ΄.
» ὧραι θ΄. Μαΐου, λα΄. Ἰουνίου, λ΄. Ἰουλίου, λα΄. Αὐγούστου, λα΄.

Σεπτεμ-

» Σεπτεμβρίου, λ΄. Ὀκτωβρίου, λα΄. Νοεμβρίου, λ΄.
» Δεκεμβρίου, λα΄. Ἰαννουαρίου, λα΄. Φεβρουαρίου· κη ΰ.
» ἐξ ὧν πανσέλληνοι ια΄, ἤτοι ἡμέραι σὺν τοῖς λεπτοῖς καὶ ταῖς
ω στιγμαῖς τκδ ΰ· ὧραι η΄· καὶ λεπτὸν α΄. καὶ λοιπαὶ ἡμέ-
ραι ζ ΰ. λεπτὰ δ΄. λαμβάνει οὖν ταῦτα ἡ ἀπόχυσις ἡ ιβ΄.
» καὶ ἔτι ἀπὸ τοῦ Μαρτίου ἡμέρας κα ΰ. ὥρας ια΄. λεπτὰ δ ΰ.
» ὁμοῦ κθ ΰ· λεπτὰ γ ΰ. καὶ ὁμοῦ πανσέλληνοι ιβ΄. νυχθήμερα
» τνδ δθ″. ὧραι β΄. λεπτὰ δ ΰ. τὸ νομικὸν Φάσκα Μαρ-
» τίου εἰς τὰς κβ΄· ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας κα ΰ· ὥρας β΄.
καὶ λεπτὰ δ ΰ· Ὁ τρίτος κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ Γ΄.
» Μαρτίου ἡμέρας· λεπτοῦ τὸ ΰ· τοῦ Ἀπριλλίου ἡμέρας λ΄. τῶν
» ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν· ἤγουν ἄχρις αὐτοῦ τοῦ Φεβρουαρίου τδ δθ″.
» καὶ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου Μαρτίου μηνὸς λα΄· ὁμοῦ ἡμέραι τοδ΄.
» ὧραι ς΄. λεπτοῦ τὸ ΰ. ἐξ ὧν πανσέλληνοι ιβ΄· ἤτοι ἡμέραι
σὺν τοῖς λεπτοῖς καὶ ταῖς στιγμαῖς τνδ΄. ὧραι η΄. λεπτὰ δ ΰ.
» καὶ λοιπαὶ ἡμέραι ιθ΄. ὧραι κα΄. λεπτὸν α΄. λαμβάνει οὖν ἡ
» ιγ΄ ἀπόχυσις καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλλίου· ἡμέρας θ ΰ. ὥρας γ΄.
» λεπτὰ β ΰ. ὁμοῦ ἡμέρας κθ ΰ. λεπτὰ γ ΰ. καὶ ὁμοῦ πανσέ-
» λληνοι ιγ΄. τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίου ί. ἡ ἀπόχυσις μετὰ
ἡμέρας θ ΰ. ὥρας γ΄. λεπτὰ β ΰ. Ὁ δ΄ κύκλος λαμ- Δ΄.
» βάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐτοῦ Ἀπριλλίου ἡμέρας κ΄. ὥρας
» η ΰ. καὶ τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν τδ δθ″. ὁμοῦ τκ΄. καὶ
» δ ΰ. ὥρας ϛ ΰ. ἐξ ὧν πανσέλληνοι ια΄· ἤτοι ἡμέραι τκδ ΰ.
» ὧραι η΄. λεπτὸν α΄. καὶ τῶν μὲν, οὐδὲν προσελάβετο δὲ μᾶλλον
ἡ αὐτὴ ια΄ ἀπόχυσις, καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρτίου· ὥρας ι ΰ. λε-
» πτὸν α΄. καὶ ἔτι ἡ ιβ΄ πανσέλληνος τὰς ἑαυτῆς προσθεῖσα ἡ-
» μέρας κθ ΰ. καὶ λεπτὰ γ ΰ. ποιεῖ τὴν ἀπόχυσιν μετὰ ἡ-

Ν δ

» μέρας τοῦ Μαρτίȣ μηνός. κθ''. ὥρας ς'. ϗ λεπτὰ β'.
» καὶ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιβ'. ἤτοι νυχθήμερα τνδ δθ''. ὧραι
» β'. ϗ λεπτὰ δ''. τὸ νομικὸν Φάσκα Μαρτίȣ εἰς τὰ λ'. ἡ
E'. » ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας κθ''. ὥρας ς', ϗ λεπτὰ β'. Ὁ ε'
» κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τȣ̃ αὐτȣ̃ μαρτίȣ μηνός· ἤγουν
» ἡμέραν μίαν, ὥρας ε', λεπτὰ γ'. τοῦ Ἀπριλλίȣ ἡμέρας
» λ'. τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν τδ δθ''. ϗ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρȣ
» Μαρτίȣ λά. ὁμȣ̃ τξς'. ὥρας ιά. λεπτὰ γ'. ἐξ ὧν
» πανσέληνοι ιβ'. ἤτοι ἡμέραι σὺν τοῖς λεπτοῖς· ϗ τῶν στιγμαῖς
» ὁμοίως τνδ'. ὧραι ή. λεπτὰ δ''. ϗ λοιπαὶ ἡμέραι ιβ'. ὧραι
» β'. λεπτὰ γ''. λαμβάνει οὖν ἡ ιγ' ἀπόχυσις καὶ ἀπὸ τοῦ
» ἐπιόντος ἑτέρȣ Ἀπριλλίȣ μηνὸς, ἡμέρας ἕξ· ὥρας ί. ὁμȣ̃
» κθ''. λεπτὰ γ''. ϗ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιγ'. τὸ νομικὸν Φάσκα
» ἀπριλλίȣ εἰς τὰς ιή. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας ιζ', ϗ ὥρας ί.
ς'. » Ὁ ς' κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τοῦ αὐτοῦ Ἀπριλ-
» λίȣ μηνὸς, ἤγουν ἡμέρας ιβ''. ὥρας β'. καὶ τῶν ἐφεξῆς ὁ-
» μοίως μηνῶν· τδ δθ''. ϗ τȣ̃ Μαρτίου λά. ὁμȣ̃ τμζ''. ὥρας
» ή. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά. ἤτοι ἡμέραι τκδ''. ὧραι ή. λεπτὸν ά.
» ϗ λοιπαὶ ἡμέραι κβ''. ὧραι ιά. λεπτὰ δ'. λαμβάνει οὖν ἡ ιβ'
» ἀπόχυσις ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος Ἀπριλλίȣ· ἡμέρας ς''. νυχθήμερα
» τνδ δθ''. ὥρας β'. λεπτὰ δ''. τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίȣ ζ'. ἡ
Z'. » ἀπόχυσις μετὰ τὰς ς''. ϗ λεπτὰ δ''. Ὁ ζ' κύκλος λαμβάνει
» τὰς ἐπιλοίπȣς τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἀπριλλίου μηνὸς, ἤγουν ἡμέρας κγ'.
» ὥρας ιά. λεπτὸν ἥμισυ. ϗ τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν τδ' δθ''.
» ὁμȣ̃ τκζ'', ὥρας ε', λεπτὸν ''. Ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά. ἤτοι
» ἡμέραι τκδ''. ὧραι ή. λεπτ̃ ά. ϗ λοιπαὶ ἡμέραι β''. ὧραι
» ή. λεπτὰ δ''. λαμβάνει οὖν ἡ ιβ' ἀπόχυσις ἀπὸ τȣ̃ Μαρτίȣ

ἡμέ

» ἡμέρας κς''. ὥρας γ'. λεπτὰ δ'. ὁμȣ̃ κθ''. λεπτὰ γ''.
» καὶ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιβ'. ἤτοι νυχθήμερα τνδ' δθ''. ὧ-
» ραι β'. λεπτὰ δ''. τὸ νομικὸν Φάσκα Μαρτίου εἰς τὰς κζ'.
» ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας κς''. ὥρας γ', ϗ λεπτὰ δ'.
Ὁ ή κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐτοῦ Μαρτίȣ H'.
» μηνός· ἤγουν ἡμέρας δ'. ὥρας ή. λεπτὸν ά. τοῦ Ἀπριλ-
» λίου ἡμέρας λ'. τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν τδ δθ''· καὶ τοῦ
» ἐπιόντος ἑτέρȣ Μαρτίȣ λά. ὁμȣ̃ τξθ''. ὧραι β'. λεπτ̃ ά·
» ἐξ ὧν πανσέληνοι ιβ'. ἤτοι ἡμέραι τνδ δθ''. ὧραι β', λε-
πτὰ δ'', ϗ λοιπαὶ ἡμέραι ιέ· ὧραι έ. λεπτὸν α''. λαμ-
» βάνει οὖν ἡ ιγ' ἀπόχυσις ϗ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου Ἀπριλ-
» λίȣ μηνὸς ἡμέρας ιδ''. ὥρας ζ'', λεπτὰ β'. ὁμȣ̃ κθ'', λεπτὰ
» γ''. ϗ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιγ'. ἤτοι νυχθήμερα τπγ'' δθ''.
» ὧραι γ'. καὶ λεπτὰ γ'. τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίȣ εἰς
τὰς ιέ. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας ιδ'. ὥρας ζ'. καὶ λεπτὰ
« δύο. Ὁ θ' κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τοῦ αὐτȣ̃ Θ'.
» Ἀπριλλίȣ μηνός. ἤτοι ἡμέρας ιε''. ὥρας δ''. λεπτὰ γ'.
» τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν τδ δθ''. ϗ τοῦ Μαρτίȣ λά. ὁ-
» μȣ̃ τν''. λεπτὰ γ''. ὥρας ί. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά. ἤτοι ἡ-
μέραι τκδ''. ὧραι ή. λεπτ̃ ά· ϗ λοιπαὶ ἡμέραι κς'. ὧραι
» β'. ϗ λεπτὰ β'. λαμβάνει οὖν ἡ ιβ' ἀπόχυσις καὶ ἀπὸ τοῦ
« ἑτέρου Ἀπριλλίȣ ἡμέρας γ'. ὥρας ί. λεπτὸν α''. ὁμȣ̃ κθ''.
» λεπτὰ γ''· καὶ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιβ'. ἤτοι νυχθήμερα
» τνδ δθ''. ὧραι β'. λεπτὰ δ''. τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίου
εἰς τὰς δ'. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας γ''. ὥρας ί. λεπτ̃ α''.
» Ὁ ί κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐτοῦ Ἀπριλ- I'.
» λίȣ μηνός. ἤτοι ἡμέρας κς''. ὧραι ά. λεπτὰ γ''. ϗ τῶν

» ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν, ἡμέρας τδδθ″. ὁμȣ̃ τλϋ. ὥρας ζ΄.
» λεπτὰ γϋ. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά. ἤτοι ἡμέραι τκδϋ. ὧραι
» ή. λεπτὸν ά. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι εϋ. ὧραι ιά. λεπτὰ ϐϋ.
» λαμβάνει ȣ̃ν ἡ ιβ΄ ἀπόχυσις ἡμέρας ἀπὸ τοῦ Μαρτίȣ κγϋ.
» ὥραν ά. λεπτ̃ ά. ὁμȣ̃ κθϋ. λεπτὰ γϋ. τὸ νομικὸν Φά-
» σκα Μαρτίου εἰς τὰς κδ΄. ἡ ἀπόχυσις μετὰ τὰς κγ·ϋ. ὥραν
ΙΑ΄. » ά, ϗ λεπτὸν ά. Ὁ ιά κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοί-
» πȣς τοῦ αὐτοῦ Μαρτίου μηνός· ἤγουν ἡμέρας ζ΄. ὥρας ί.
» λεπτὰ δ΄. τοῦ Ἀπριλλίȣ λ΄. τ̃ ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν, ἡ-
» μέρας τδδθ″. καὶ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρȣ μαρτίȣ, λά. ὁμȣ̃
» τοβϋ, ὥρας δ΄. λεπτὰ δ΄. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιβ΄. ἤτοι ἡμέ-
» ραι τνδδθ″, ὧραι ϐ΄. λεπτὰ δϋ. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι ιή.
» ὧραι ζ΄. λεπτὰ δϋ. λαμβάνει οὖν ἡ ιγ΄ ἀπόχυσις ϗ ἀπὸ τȣ̃
» Ἀπριλλίȣ ἡμέρας ιά. ὥρας δ΄. λεπτὰ δ΄. ὁμȣ̃ κθϋ. λεπτὰ
» γϋ. ϗ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιγ΄· ἤτοι νυχθήμερα τπγϋ δθ″.
» ὧραι γ΄. λεπτὰ γ΄. τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίȣ ιβ΄. ἡ ἀπό-
ΙΒ΄. » χυσις μετὰ ἡμέρας ιά. ὥρας δ΄. καὶ λεπτὰ δ΄. Ὁ ιβ΄
» κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τοῦ αὐτοῦ Ἀπριλλίȣ μηνός.
» ἤγουν ἡμέρας ιηϋ. ὥρας ζ΄. λεπτ̃ ά. καὶ τ̃ ἐφεξῆς ὁμοίως
» μηνῶν τδδθ″. ϗ τοῦ Μαρτίȣ λά. ὁμȣ̃ ἡμέραι τκδδθ″·
» ὥρα ά. λεπτὸν ά. ϗ λοιπαὶ ἡμέραι κθ΄. ὧραι έ. λαμ-
» βάνει ȣ̃ν ἡ ιβ΄ ἀπόχυσις ϗ ἀπὸ τȣ̃ ἐπιόντος ἑτέρȣ Ἀπριλλίȣ
» μηνὸς, ὥρας ζ΄. λεπτὰ γϋ. ὁμȣ̃ κθϋ, λεπτὰ γϋ. ϗ ὁμȣ̃
» πανσέληνοι ιϐ΄. ἤτοι νυχθήμερα τνδδθ″. ὥρας ϐ΄. λεπτὰ δϋ.
» τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίȣ εἰς τ̃ ά. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ὥρας
ΙΓ΄. » ζ΄. λεπτὰ γϋ. Ὁ ιγ΄ κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τοῦ
» αὐτοῦ Ἀπριλλίȣ μηνός· οἷον ἡμέρας κθϋ. ὥρας δ΄. λεπτὸν
αϋ.

» αϋ. τ̃ ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν· ἡμέρας τδδθ″. ὁμȣ̃ νυχθή-
» μερα τλγϋ, ὥρας ί. λεπτὸν αϋ. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά·
» ἤτοι ἡμέραι τκδϋ. ὧραι ή. λεπτὸν ά. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι
» θ΄. ὧραι β΄. λεπτὸν ϋ. λαμβάνει οὖν ἡ ιϐ΄ ἀπόχυσις καὶ
ἀπὸ τοῦ Μαρτίȣ ἡμέρας κ΄. ὥρας ί. λεπτὰ γ΄. ὁμȣ̃ κθϋ.
» λεπτὰ γϋ. ϗ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιβ΄· ἤτοι νυχθήμερα τνδδθ″.
» ὧραι β΄. λεπτὰ δϋ. τὸ νομικὸν Φάσκα Μαρτίȣ κά. ἡ
» ἀπόχυσις ἐν ὥρα ί, ϗ λεπτοῖς τεισί. Ὁ ιδ΄ κύκλος λαμ- ΙΔ΄.
» βάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τοῦ αὐτοῦ Μαρτίȣ μηνός· ἤγȣν ἡμέρας
ί. ὥρας ιγ΄. λεπτὰ ϐ΄. τȣ̃ ἀπριλλίȣ λ΄. τ̃ ἐφεξῆς ὁμοίως μη-
» νῶν· τδδθ″. ϗ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρȣ Μαρτίου λά. ὁμȣ̃
» τοεϋ. ὥρας ζ΄. λεπτὰ γ΄. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιβ΄. ἤτοι ἡ-
» μέραι τνδδθ″· ὧραι β΄. λεπτὰ δϋ. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι
» κά. ὧραι ί. λεπτὰ βϋ. λαμβάνει οὖν ἡ ιγ΄ ἀπόχυσις ϗ
ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρȣ Ἀπριλλίȣ μηνὸς ἡμέρας ή. ὥρας β΄.
» λεπτὸν ά. ὁμȣ̃ κθϋ. λεπτὰ γϋ. ϗ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιγ΄·
» ἤτοι νυχθήμερα τπγϋ δθ″. ὧραι γ΄. λεπτὰ γ΄. τὸ νομι-
» κὸν φάσκα Ἀπριλλίȣ θ΄. ἡ ἀπόχυσις ἐν ὥρα β΄, καὶ λεπ-
» τῷ ά. Ὁ ιέ κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπȣς τοῦ αὐ- ΙΕ΄.
τοῦ Ἀπριλλίου μηνός· ἤγουν ἡμέρας καϋ. ὥρας θ΄. λε-
» πτὰ δ΄. καὶ τ̃ ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν, τδδθ″. ὁμȣ̃ τκϛ΄.
» ὥρας γ΄. λεπτὰ δ΄. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά. ἤτοι ἡμέραι τκδϋ.
» ὧραι ή. λεπτὸν ά. ϗ λοιπαὶ ἡμέρα ά. ὧραι ζ΄. λεπτὰ γ΄.
» λαμβάνει οὖν ϗ ἡ ιβ΄ ἀπόχυσις, καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρτίȣ ἡ-
μέρας κή. ὥρας έ, καὶ λεπτὸν ϋ. ὁμȣ̃ κθϋ. λεπτὰ
» γϋ. καὶ ὁμȣ̃ πανσέληνοι ιβ΄· ἤτοι νυχθήμερα τνδδθ″.
» ὧραι β΄. λεπτὰ δϋ. τὸ νομικὸν Φάσκα μαρτίȣ εἰς τὰς κθ΄.
ἡ ἀπό-

Ιϛ΄. » ἡ ἀπόχυσις ἐν ὥρᾳ έ. λεπτῶν ϋ. Ὁ ιϛ΄ κύκλος λαμ-
» βάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐτοῦ Μαρτίου μηνός· οἷον ἡ-
» μέρας β ϋ. ὥρας ϛ΄. λεπτὰ δ ϋ. τοῦ Ἀπριλλίου λ΄. τῶν ἐφε-
» ξῆς ὁμοίως μηνῶν, τδ δϑ″. καὶ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου Μαρτίου
» λά. ὁμοῦ τξή. λεπτὰ δ ϋ. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιϐ΄. ἤτοι ἡμέραι
Ἴσ ὧραι » τνδ δϑ″. ὧραι ή. λεπτὰ δ ϋ. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι ιγ ϋ, ὧραι δ΄.
β΄. λε- » λαμβάνει οὖν ἡ ιγ ἀπόχυσις, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου ἀ-
πτὰ, » πριλλίου μηνὸς, ἡμέρας ιε ϋ, ὥρας ή, λεπτὰ γ ϋ· ὁμοῦ
» κθ ϋ. λεπτὰ γ ϋ. καὶ ὁμοῦ πανσέληνοι ιγ΄, ἤτοι νυχθήμερα
» τπγ ϋ δϑ″. ὧραι γ΄. λεπτὰ γ΄. τὸ νομικὸν φάσκα Ἀπρι-
» λλίου ιϛ΄. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας ιε ϋ. ὥρας ή. λεπτὰ
ΙΖ΄. » γ ϋ. Ὁ ιζ΄ κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐ-
» τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς, ἤγουν ἡμέρας ιδ΄, ὥρας γ΄. λεπ-
» τὸν α ϋ. τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν τδ δϑ″. καὶ τοῦ Μαρτίου
» λά. ὁμοῦ ἡμέραι τμθ΄. ὧραι θ΄. λεπτῶν α ϋ. ἐξ ὧν πανσέ-
» ληνοι ιά· ἤτοι ἡμέραι τκδ ϋ. ὧραι ή. λεπτὸν ά. καὶ λοιπαὶ
» ἡμέραι κδ ϋ· ὥρα ά. λεπτὸν ϋ. λαμβάνει οὖν ἡ ιβ΄ ἀ-
» πόχυσις καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου Ἀπριλλίου μηνὸς ἡμέρας
» δ ϋ. ὥρας ιά, καὶ λεπτὰ γ΄. ὁμοῦ κθ ϋ. λεπτὰ γ ϋ. καὶ
» ὁμοῦ πανσέληνοι ιβ΄. ἤτοι νυχθήμερα τνδ δϑ″. ὧραι β΄.
» λεπτὰ δ ϋ. τὸ νομικὸν φάσκα Ἀπριλλίου έ. ἡ ἀπόχυσις με-
ΙΗ΄. » τὰ ἡμέρας δ ϋ. ὥρας ιά. καὶ λεπτὰ γ΄. Ὁ ιή κύκ-
» λος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐτοῦ Ἀπριλλίου μηνός·
» ἤγουν ἡμέρας κέ. λεπτὰ β΄. καὶ τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν,
» τδ δϑ″. ὁμοῦ τκθ΄. ὥρας ϛ΄. λεπτὰ ϐ΄. ἐξ ὧν πανσέληνοι
» ιά· ἤτοι ἡμέραι τκδ΄. ὧραι ή. λεπτὸν ά. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι δ΄.
» ὧραι ί. λεπτὸν ά. λαμβάνει οὖν ἡ ιϐ΄ ὁμοίως καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρ-

τίου

» τίου μηνὸς, ἡμέρας κέ· ὥρας β΄. λεπτὰ β ϋ· ὁμοῦ κθ ϋ,
» λεπτὰ γ ϋ· καὶ ὁμοῦ πανσέληνοι ιβ΄. ἤτοι ἡμέραι τπδ δϑ″.
» ὧραι β΄, καὶ λεπτὰ δ ϋ. τὸ νομικὸν φάσκα Μαρτίου
» εἰς τὰς κϛ΄. ἡ ἀπόχυσις, μετὰ ἡμέρας κέ, ὥρας ϐ΄. λεπ-
τὰ β΄. Ὁ ιθ΄ κύκλος λαμβάνει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ **ΙΘ΄.**
» αὐτοῦ Μαρτίου μηνός· ἤγουν ἡμέρας ε ϋ. ὥρας θ΄. λεπ-
» τὰ β ϋ. τοῦ Ἀπριλλίου ἡμέρας λ΄. τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως μηνῶν·
» τδ δϑ″. καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου Μαρτίου μηνὸς ἡμέρας
» λά· ὁμοῦ τοά. ὥρας γ΄, λεπτὰ β ϋ. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιϐ΄.
ἤτοι ἡμέραι τνδ΄· ὧραι ή. λεπτὰ δ ϋ. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι,
» ιϛ ϋ. ὧραι ϛ΄, λεπτὰ γ΄. λαμβάνει ἡ ιγ΄ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπι-
» όντος ἑτέρου Ἀπριλλίου μηνὸς, ἡμέρας ιβ ϋ, ὥρας ϛ΄, καὶ
» λεπτῶν ἥμισυ. ὁμοῦ κθ ϋ. λεπτὰ γ ϋ. καὶ ὁμοῦ πανσέλη-
» νοι ιγ΄. ἤτοι νυχθήμερα τπγ ϋ δϑ″. ὧραι γ΄. λεπτὰ γ΄.
τὸ νομικὸν φάσκα· Ἀπριλλίου ιγ΄. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέρας
» ιβ ϋ, ὥρας ϛ΄, λεπτῶν ἥμισυ. Ὁ ά κύκλος λαμβά- **Α΄.**
» νει τὰς ἐπιλοίπους τοῦ αὐτοῦ Ἀπριλλίου μηνός. οἷον
» ἡμέρας ιζ΄. ὥρας έ, λεπτὰ δ ϋ. τῶν ἐφεξῆς ὁμοίως
» μηνῶν τδ δϑ″· καὶ τοῦ Μαρτίου λά. ὁμοῦ τνβ΄. ὥρας ιά.
λεπτὰ δ ϋ. ἐξ ὧν πανσέληνοι ιά· ἤτοι ἡμέραι τκδ ϋ. ὧραι
» ή. λεπτὸν ά. καὶ λοιπαὶ ἡμέραι κζ ϋ. ὧραι γ΄. λεπτὰ δ ϋ.
» λαμβάνει οὖν ἡ ιβ΄ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἑτέρου Ἀπριλλίου
» μηνὸς ἡμέραν α ϋ. ὥρας θ΄. λεπτὸν ὑδόν. ὁμοῦ κθ ϋ.
» λεπτὰ γ ϋ. καὶ ὁμοῦ πανσέληνοι ιβ΄. ἤτοι νυχθήμερα
τνδ δϑ″. ὧραι ϐ΄· λεπτὰ δ ϋ· τὸ νομικὸν Φάσκα Ἀπριλλίου
» ϐ΄. ἡ ἀπόχυσις μετὰ ἡμέραν α ϋ. ὥρας θ΄. Καὶ λοιπὸν ἐκ
» τοῦ αὐτοῦ ψηφίου τὴν ἀρχὴν λαβόντων ἡμῶν τῶν κύκλων τῆς

Σι-

» Σελήνης καὶ εἰς τὸ αὐτὸ καταληξάντων, κατὰ τὸν παντὴ
» ἀκριβῆ λόγον, ιθʹ εἰσὶν οἱ κύκλοι τῆς σελήνης καὶ οὐ πλείονες.

Ἐρώτησις ΞΔʹ.

Διατί καὶ ἀπὸ τίνος ἀνάγκης ὁ πρῶτος κύκλος κατὰ τὰς βʹ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς τὸ νομικὸν Φάσκα ἔχει;

Ἀπόκρισις.

ἈΠ' αὐτὰς τὰς προειρημένας διδασκαλίας τοῦ κὺρ Ματθαίου καὶ τοῦ κὺρ Ψελλοῦ μανθάνομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν κύκλων τῆς Σελήνης πῶς εἶναι ιθʹ. καὶ δὲν εἶναι μήτε περισσότεροι μήτε ὀλιγώτεροι. Ἀκόλουθον εἶναι κατὰ τὸν προκείμενόν μας σκοπὸν (ἐπειδὴ περὶ τοῦ Πάσχα ἡμῖν ὁ λόγος) νὰ εἰποῦμεν διατί ὁ αʹ κύκλος τῆς Σελήνης ἔχει τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς ταῖς δύο τοῦ Ἀπριλλίου, εἰς τοῦτο πρέπει νὰ ἰξεύρωμεν, πῶς ἐπειδὴ καὶ ὁ προγνώστης Θεὸς ἔμελλεν ὕστερον νὰ δώσῃ τέτοιον νόμον εἰς τοὺς Ἑβραίους διὰ τὸ Πάσχα τὸ νομικὸν ὅτι νὰ ἑορτάζεται κατὰ τὴν πανσέληνον τοῦ πρώτου κύκλου εἰς τὰς δύο τοῦ Ἀπριλλίου ἀπαραβάτως, φανερὸν εἶναι πῶς καὶ ὅταν ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὴν Σελήνην εἰς τὴν ἀρχήν, ἡ πρώτη αὐτῆς πανσέληνος κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς κυκλοφορίαν μετὰ τὸν πρώτιστον καὶ ἰσημερινὸν ἐκεῖνον χρόνον, εἰς τὰς Ἐρ,α.9.20 βʹ ἔφθασε τότε τοῦ Ἀπριλλίου μηνός. ὃ γὰρ ἐν ὑστέροις ἐθέσπισεν ὡς δείχνει καὶ ὁ κὺρ Ψελλός; τοῦτο ἀπὸ καταβολῆς κόσμου προδιωρισμένον εἶχεν· διότι ὁπόταν ἐπλάσθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη, ἦσαν βαλμένοι ὁ μὲν ἥλιος ἐπάνω εἰς τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, ἤγουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κριοῦ. ἡ δὲ Σελήνη ὁμοίως ἐπάνω εἰς τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, ἤγουν εἰς τὴν ἀρχὴν

φωστῆρες ποῖ πότε.

τοῦ

τοῦ Ζυγοῦ· καὶ ὁ μὲν ἥλιος τότε πρῶτον ἀνέτειλεν κατὰ τὴν ιεʹ τοῦ κατὰ τὸν Μάρτιον σεληνιακοῦ μηνός· ἡ δὲ σελήνη τότε πρῶτον ἐβασίλευσεν ἀπὸ τὸν ὁρίζοντα· ὅπου ἦτον ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσασμά της ιδʹ ὥρ., καὶ τετάρτου, καὶ κβʹ πρώτων λεπτῶν· μετὰ δὲ τὸν πρώτιστον ἐκεῖνον καὶ κοσμογόνον καὶ ἰσημερινὸν χρόνον, ἀρχίζοντες καὶ τὴν ἐδικήν των ἀντίστροφον καὶ λοξὴν κίνησιν οἱ φωστῆρες ὁ μὲν ἥλιος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κριοῦ, ὁμοίως καὶ ἡ σελήνη ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ζυγοῦ, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ αὐγὴν τῆς ιεʹ ἡμέρας τοῦ δευτέρου ἐκείνου Μαρτίου ἡμέρᾳ εʹ τῆς ἑβδομάδος· καὶ τελειώνοντας ἡ Σελήνη τὸν ἐδικόν της δωδεκάμηνον κύκλον, εἰς τνδʹ ἡμέρας, δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸν τόπον της εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ζυγοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἄρχισε τὴν κίνησίν της· ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς τνδʹ ἡμέραις τοῦ ὅλου δωδεκαμήνου χρόνου τῆς Σελήνης ἕως ταῖς τξεʹ ἡμέραις τοῦ μονοκύκλου χρόνου τοῦ Ἡλίου ιαʹ ἡμέραις λειφτάζουν. Ευρίσκετον λοιπὸν ἡ ιβʹ τότε πανσέληνος εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀντικρινὸν τοῦ ἡλίου τόπον εἰς τὴν ὁποίαν ὥραν ὁ Ἥλιος τελειώνοντας τρεισήμισυ τοῦ Μαρτίου ἡμέρας ἀνέτειλε τῇ ἑξῆς δʹ ἡμέρᾳ. ὅπου ἐχρειάζετον ἀκόμη ιαʹ ἡμέρας ὁ ἥλιος διὰ νὰ ἔρχεται εἰς τὸν τόπον τῆς ἰσημερίας ὅθεν καὶ ἄρχισε τὴν κίνησίν του, ἤγουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κριοῦ κατὰ τὴν ιεʹ Μαρτίου· ἀφίνοντας λοιπὸν τὴν ιβʹ ἐκείνην πανσέληνον ὡσὰν ὅπου ἦτον καὶ τελευταία, καὶ πρὸ τῆς ἰσημερίας, ζητοῦμεν τὴν ἄλλην ἑξῆς πανσέληνον ἡ ὁποία κοντὰ μὲν εἰς τοὺς ἀπερασμένους δώδεκα σεληνιακοὺς μῆνας, λέγεται ιγʹ· ὡσὰν δὲ πάλιν ὅπου εἶναι ἀρχὴ τῆς ἑξῆς δωδεκαμήνου κυκλοφορίας λέγεται πρώτη· καὶ εἶναι λοιπὸν

καὶ

κ' εἶναι λοιπὸν ὕστερον κ' ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν. ἀπ' ἐκείνην λοιπὸν τὴν ιβ' πανσέληνον ὁποῦ ἦτον φθασμένη εἰς τὴν δ' ἡμέραν τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἡμέραν ε' τῆς ἑβδομάδος, ἕως αὐτὴν τὴν ἄλλην πανσέληνον θέλομεν ἡμέρας κθ ἥμισυ· καὶ λοιπὸν δίδεις τὰ κζ' τοῦ Μαρτίου κοντὰ εἰς τὰς τρεισήμισυ, κ' γίνονται λα'. μένουν κ' τὰ β' εἰς τὸν Ἀπρίλλιον. κ' τότε ὥριζεν ὁ νόμος νὰ ἑορτάζουν τὸ νομικὸν Φάσκα κατὰ τὸν πρῶτον τῆς σελήνης κύκλον, εἰς ταῖς β' τοῦ Ἀπριλλίου, ὅπου εὑρίσκετον ἡ τοῦ πρώτου μηνὸς πανσέληνος ὕστερον ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν. Καὶ βλέπε σοφίαν Θεοῦ πῶς ἡ πρωτόκτιστος κ' πρωτόγονος ἐκείνη πανσέληνος, καὶ ἡ μετ' ἐκείνην πρώτη πανσέληνος τοῦ Μαρτίου ἡ καὶ δωδεκάτη, συνέδραμον εἰς μίαν κ' τὴν αὐτὴν ἡλιακὴν ἡμέραν κ' ὥραν τοῦ Μαρτίου, λέγω δ' Μαρτίου· ὁποῦ ἄλλην φορὰν τοῦτο δὲν συμβαίνει ποτέ.

Ἐρώτησις ΞΕ'.

Διατί κατὰ τὸν τελευταῖον ιθ' κύκλον τῆς Σελήνης ἐπέταξεν ὁ Θεὸς τοῖς ἑβραίοις τὸ α' ἄγειν πάσχα, ὃ καὶ συνέβη ἐν τῇ α' τῆς ἑβδομάδος ἡμέρᾳ γενέσθαι.

Ἀπόκρισις.

Ἐδῶ εἶχεν ἀπορήσοι τινὰς εὐλόγως· πῶς ἐπειδὴ κ' τὸ πρῶτον νομικὸν φάσκα κατὰ τὸν α' τῆς Σελήνης κύκλον εἰς ταῖς δύο εὑρίσκεται τοῦ Ἀπριλλίου μηνός. Διατί ὁπόταν ὁ Θεὸς ἐνομοθέτησεν εἰς τοὺς Ἑβραίους ἐν πρώτοις νὰ ἑορτάζουν τὸ Πάσχα κατὰ τὸ ,γωλη' ἔτος· δὲν ἐφύλαξε κ' τὸν πρῶτον κύκλον τῆς σελήνης ὁποῦ νὰ εἶναι συμφώνως τὸ πρῶτον Πάσχα κατὰ τὸν πρῶτον τῆς Σελήνης κύκλον· ἀμὴ ἡ πρώτη τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ Πάσχα νομοθεσία εὑρέθηκεν εἰς τὸν τελευ-

ταῖον

ταῖον ιθ' κύκλον τῆς σελήνης, Ἀπριλλίου ιγ'. καὶ ἐν ἡμέρᾳ πρώτῃ τῆς ἑβδομάδος, ἤτοι κυριακῇ. καθὼς τὸ ἀποδείχνει καὶ ὁ κὺρ Πέτρος ὁ ἀλεξανδρινὸς εἰς τὸ χρονικόν του· ἐκεῖ ὁποῦ διδάσκει περὶ τοῦ πότε τὸ πάσχα νενομοθέτητο.

Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν ἀπορίαν ἐκεῖνο ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν· πρῶτον μέν, ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῆς πρώτης τοῦ Πάσχα νομοθεσίας ἐν Αἰγύπτῳ καθὼς φαίνεται εἰς τὸ ιβ' τῆς Ἐξόδου, τοιοῦτος ἔλαχε, κ' ἦτον κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα ἤγουν τὸν Μάρτιον λέγω τὸν σεληνιακὸν τὸν ἐν τοῖς ιβ' πρῶτον· ἤγουν ὁ τελευταῖος ιθ' κύκλος τῆς σελήνης· κατὰ δὲ τὸν ἐγκεκρυμμένον τῷ γράμματι νοῦν, ἡ αἰτία εἶναι· ὅτι ὡς καθὼς ὅλος ὁ μωσαϊκὸς νόμος ἦτον τύπος τῆς νέας χάριτος, τοιούτης λογῆς καὶ τὸ ἐξαίρετον τοῦ παλαιοῦ νόμου, ἤτοι τὸ νομικὸν φάσκα, ἦτον τύπος, καὶ προεικόνιζε τὸ ἡμέτερον ἅγιον Πάσχα· καθὼς τὸ διδάσκει πλατύτατα κ' ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος εἰς τὸν δεύτερον λόγον ὁποῦ κάμνει εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἰς τὸν τελευταῖον κύκλον ὥρισεν ὁ Θεὸς ἐν πρώτοις νὰ ἑορτάσουν τὸ πάσχα τὸ νομικόν, διὰ νὰ φανερώσῃ πῶς ἐκεῖνο τὸ Πάσχα ἦτον τυπικὸν μόνον κατὰ τὴν ὥραν· καὶ κατὰ τὴν τυπικὴν ἐκείνην νομοθεσίαν ἁρμόδιον εἰς τοῦ λόγου τους. νὰ ἑορτάζουν, σφάζοντες καὶ τρώγοντες ἀμνὸν αἰσθητόν, ζῶον ἄλογον καὶ ἀνόητον. κ' ἦτον τύπος ἐκεῖνο τὸ πάσχα τὸ νομικὸν τοῦ ἡμετέρου ἀληθινοῦ καὶ ἁγίου Πάσχα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐθυσιάσθη αὐτὸς ὁ προτυπούμενος λογικὸς ἀμνός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου καθ' ἣν ἀνέλαβεν ἀνθρωπίνην φύσιν. τοῦ ὁποίου λογικοῦ ἀμνοῦ τὸ πανάγιον σῶμα καὶ αἷμα μεταλαμβαίνομεν οἱ πιστοί, οὐχ ἰουδαϊ-

νόμος μωσαϊκὸς τύπος.

νομικὸν φάσ. λύτρος

χριστὸς ἀμνὸς λογικός.

μεταλαμβάνειν.

κῶς γεμίζοντες τὴν γαστέρα κρεῶν, ὡσὰν καὶ τὰ λοιπὰ φαγητὰ καὶ ποτά· ἀλλ᾽ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, μετὰ τῆς προσηκούσης ἱκανοποιήσεως καὶ προετοιμασίας ἐξομολογούμενοι πνευματικοῖς ἀνδράσι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ εἰς κληρονομίαν ἔσχατον τῆς οὐρανῶν βασιλείας. Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον κύκλον ἐνομοθετήθη τελείως, ὡσὰν ὁποῦ ἔμελλε νὰ παύσῃ παυομένου ὁμοῦ καὶ τοῦ τυπικοῦ νόμου τοῦ μωσαϊκοῦ, » ἐλθόντος ἤδη τοῦ ἡμετέρου ἀληθινοῦ καὶ ἁγίου πάσχα· ὅτε καὶ » παρῆλθεν ἡ σκιὰ τοῦ νόμου κατὰ τὸν ᾀσματογράφον τῆς χάριτος » ἐλθούσης. ὁ γὰρ νόμος φησὶ καὶ ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς διὰ » Μωσέως ἐδόθη, ἡ δὲ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο· ὁποῦ νὰ μὴν ἑορτάζεται τὸ ἀληθινὸν ἐκεῖνο Πάσχα τῆς νέας χάριτος, ὡς τὸ παλαιὸν, κατὰ τὴν ιδʹ τῆς Σελήνης· καὶ εἰς ὁποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἡ ιδʹ τύχῃ τῆς σελήνης· ἀμὴ νὰ ἑορτάζεται ὕστερον ἀπὸ τὸ νομικὸν φάσκα, ὡς μετ᾽ ἐκεῖνο, καὶ προτυπούμενον ὑπ᾽ ἐκείνου. καὶ ἐν ἡμέρᾳ αʹ τῆς ἑβδομάδος ἤτοι κυριακῇ, δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ ἐσυνέβη νὰ ἑορτάζεται τότε τὸ πρῶτον νομικὸν φάσκα ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ· ἐπειδὴ κατ᾽ αὐτὴν τὴν ἡμέραν καὶ ὁ λογικὸς ἀμνὸς μετὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ κόσμου σφαγεὶς καὶ ταφεὶς τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀνέστη, θανάτῳ τὸν θάνατον θανατώσας, καὶ τὸν σύμπαντα κόσμον ἐκ τῆς φθορᾶς ἀνασώσας. Διότι σύμβολον εἶναι ἡ Σελήνη τοῦ νόμου τοῦ παλαιοῦ· ὡς καθὼς καὶ ὁ αἰσθητὸς οὗτος Ἥλιος εἶναι σύμβολον τοῦ νοητοῦ τῆς δικαιοσύνης Ἡλίου, καὶ ἀκολούθως τῆς νέας χάριτος. ὅτι καθὼς ἡ σελήνη ἀπὸ τὸν ἥλιον παίρνει τὸ φῶς· καὶ εἶναι ὡσὰν ἕνας καθρέπτης τοῦ ἡλίου, καὶ μέσα εἰς αὐτὴν βλέπομεν τοῦ ἡλίου

πάσχα ἅγιον ἑορτ.

νομικὸν φάσ. αʹ ποτε.

Σελήνη σύμβολον νόμου.

ἥλιος σύμβολον νέας χάριτος.

τὸ φῶς· καὶ χωρὶς τὸν ἐμφαινόμενον ἥλιον, ἡ Σελήνη μένει σκοτεινὴ, καὶ ἀφώτιστος· ἡ ὁποία καλὰ καὶ νὰ ἐκτίσθη ὁμοῦ φωτίζ, καὶ μὲ τὸν ἥλιον εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν δʹ ἡμέραν, ἀλλ᾽ ὅμως διὰ τὸ καπατὶ ὁλόφωτον, λέγεται παλαιοτέρα καὶ πρωτογενεστέρα τοῦ ἡλίου ἡμέρας ιαʹ· τὸν ὅμοιον τρόπον εὑρίσκεται καὶ ἡ παλαιὰ διαθήκη πρὸς τὴν νέαν· ὡσὰν ἕνας καθρέπτης εἶναι πρὸς τὴν νέαν διαθήκην, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται καὶ γνωρίζεται τὸ φῶς καὶ ἡ λάμψις τῆς νέας χάριτος, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς εἶναι ὁ νοητὸς ἥλιος τῆς δικαιοσύνης Χριστός. καὶ χωρὶς τοῦ τοιούτου ἐμφαινομένου φωτὸς τῆς νέας χάριτος ἡ παλαιὰ μένει σκοτεινὴ, καὶ ἀφώτιστος. ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ προέλαβε τὴν νέαν τόσον καιρόν· ἂν καλὰ καὶ νὰ ἔχῃ τὴν ἀναφορὰν καὶ τὸ εἶναί της πρὸς τὴν νέαν.

Σελήνη πόθ, παλαιοτέρα ἡλίου.

παλαιὰ πρὸς τὴν νέαν πῶς.

ἥλιος νοητὸς ἀρχηγ.

Ἐρώτησις ξϛʹ.

Διατί εἰσὶν κηʹ· οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου;

Ἀπόκρισις.

Ἡ αἰτία τούτου πάλιν εἶναι ὡς καθὼς ἐλέγαμεν καὶ διὰ τὴν σελήνην· πῶς κάμει ἄλλους καὶ ἄλλους κύκλους ἕως καὶ εἰς τοὺς ιθʹ. καὶ πάλιν ἀρχίζει καὶ κάμνει τοὺς ἄλλους τῆς ἑξῆς κύκλους ὁμοίους μὲ τοὺς πρώτους· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ιθʹ, οἱ κύκλοι της· τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου ἕως καὶ εἰς τοὺς κηʹ, εἶναι ἄλλοι καὶ ἄλλοι. οἱ δὲ ἑξῆς κύκλοι πάλιν εἶναι ὅμοιοι καὶ οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς πρώτους· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι καὶ οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου κηʹ. καὶ οὔτε περισσότεροι, οὔτε ὀλιγώτεροι· Διότι ὅλος ὁ χρόνος ὁποῦ κάμνει ὁ ἥλιος εἰς μίαν κυκλοφορίαν, εἶναι ἡμέραις τξεδʺ. αὐταῖς μοιραζόμεναι μὲ ἑπτὰ, κάμνουσιν ἡ τξδ ἡμέραις, νβʹ ἑβδομάδας· μένει καὶ μία ἡμέ-

χρόνος ἡλιακός.

κύκλ. ἡλίου παρα λαμ. εὑρεῖν ἡμέραν ἑβδομ.

μέρα παράνω, καὶ ἕνα δ΄΄. καὶ διὰ τοῦτο ὁπόταν θέλωμεν νὰ εὕρωμεν καμίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, πέρνομεν ἀπὸ κάθε κύκλον ἡλίου μίαν ἡμέραν, ἐκείνην ὁποῦ περισσεύει ἀπὸ τὰς νβ΄ ἑβδομάδαις τοῦ χρόνου παράνω· καὶ εἰς κάθε δ΄ χρόνους ἄλλην μίαν ἡμέραν παράνω διὰ τὰ τέσσαρα τέταρτα· κοντὰ εἰς αὐτὰς βάλλομεν καὶ τὰς ἐπακτὰς τοῦ κάθε μηνός· καὶ ῥίπτοντες ὅσα ἔχουν ἑπτὰ δηλαδὴ τὰς ἑβδομάδας· τὰ ἐναπολειφθέντα μᾶς δείχνουν τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος εἰς τὴν ὁποίαν ἄρχεται ὁ μῆνας ἐκεῖνος· καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κάθε

ἐρ. ιη΄.

μηνὸς εὑρίσκομεν καὶ τὰς ἑξῆς τῶν μηνῶν ἡμέρας κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο. αὐταὶ λοιπὸν αἱ ἡμέραις ὁποῦ περισσεύουσιν, παράνω ἀπὸ τὰς ἑβδομάδας τοῦ χρόνου, μία τὸν κάθε χρόνον. καὶ μία εἰς κάθε δ΄ χρόνους, εἰς ἄλλον κύκλον καὶ χρόνον τοῦ ἡλίου δὲν γεμίζουν νὰ γένουν ἑβδομάδαις ὁλάκεραις, ὁποῦ νὰ εἶναι ὁμοῦ καὶ τέλος χρόνου, καὶ τέλος ἑβδομάδος· παρὰ μόνον εἰς τὸν κη΄ κύκλον καὶ χρόνον.

ἑβδομάς.

Διότι ἐπειδὴ καὶ ἑπτὰ ἡμέραις κάμουσι μίαν ἑβδομάδα ὅθεν καὶ ἑβδομὰς λέγεται· ἂν πάρῃς εἰς ἑπτὰ χρόνους ἀπὸ μίαν ἡμέραν παράνω, κάμεις ἀληθινὰ μίαν ἑβδομάδα σωστήν, ναί· ἀμὴ τὰ ἑπτὰ τέταρτα ὁποῦ εἶναι παράνω, δὲν κάμουν ἑβδομάδα, μηδὲ τὰ ὀκτὼ, μηδὲ τὰ δέκα, μηδὲ ἄλλος τινὰς ἀριθμὸς, παρὰ μόνον ἕως οὗ νὰ τετραπλασιασθῶσιν ἑπτάκις, ὁποῦ γίνονται κη΄. καὶ τότε γίνονται καὶ αὐτὰ μία ἑβδομάδα σωστή· καὶ ἔτζι εἰς τοὺς κη΄ χρόνους ἔχομεν καὶ ε΄ ἑβδομάδας παράνω. τὰς μὲν δ΄, ἀπὸ τὰς κη΄ τῶν κύκλων ἡμέρας, ἐπειδὴ τετράκις τὰ ἑπτὰ γίνονται κη΄· καὶ μίαν ἀπὸ τὰ κη΄ τέταρτα. τετράκις γὰρ τὰ ἑπτὰ κη΄. καὶ ἂν πηγαίνῃς παρέκει εἰς ἄλλον κύκλον, ἤγουν κθ΄, θέλεις τὸν εὕρῃ ὡσὰν τὸν πρῶτον, νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸς παράνω ἀπὸ τὰς νβ΄ ἑβδομάδας μίαν ἡμέραν, καὶ ἕνα δ΄΄. ὁμοίως καὶ τὸν λ΄ κύκλον θέλεις τὸν εὕρῃ ὡσὰν τὸν β΄, νὰ ἔχῃ παράνω β΄ ἡμέρας, καὶ δύο τέταρτα· καὶ καθεξῆς ἕως τοὺς κη΄ κύκλους θέλεις τοὺς εὕρῃ ὁμοίους καὶ τοὺς αὐτοὺς μὲ τοὺς προλαβόντας κη΄. καὶ διὰ τοῦτο κη΄ μόνον εἶναι οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου, καὶ οὔτε περισσότεροι οὔτε ὀλιγώτεροι. καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ αὐτὴ μία μεγάλη κυκλοφορία ἡλιακή. καὶ ὀκτωκαιεικοσαετηρίς· ὡσὰν ὁποῦ τελειώνει εἰς κάθε κη΄ χρόνους ὡς εἴπομεν· ὁποῦ γίνεται ὁ τελευταῖος ἐκεῖνος κη΄ χρόνος ὅλως ἑβδομάδες σωσταῖς χωρὶς καμίαν ἔλλειψιν ἢ περίσσευμα μήτε ἡμέρας μήτε τετάρτου.

Ἐρώτησις ΞΖ΄.

Διατί ἀπὸ τοῦ Ἰαννουαρίου ἄρχονται οἱ κύκλοι καὶ θεμέλιοι τῆς Σελήνης;

Ἀπόκρισις.

Εἴπαμεν τὰς αἰτίας διατί νὰ εἶναι ιθ΄ οἱ κύκλοι τῆς Σελήνης, καὶ κη΄ οἱ κύκλοι τοῦ Ἡλίου· καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἐκ τῶν προτέρων· καὶ εἴτι ἄλλο εἴρηται διὰ μέσου.

Τώρα πάλιν ἂς ἐξετάσωμεν νὰ μάθωμεν, καὶ διατί νὰ ἄρχωνται οἱ μὲν κύκλοι καὶ θεμέλιοι τῆς Σελήνης ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον, οἱ δὲ κύκλοι καὶ θεμέλιοι τοῦ Ἡλίου ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον. καὶ πρῶτον περὶ τῶν κύκλων τῆς σελήνης. κατὰ μὲν οὖν τὸ πρόχειρον καὶ ποιμενικὸν κατὰ τὸν κῦρ Ψελλὸν νὰ εἴποιμεν, ὅτι διὰ τοῦτο ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον ἄρχονται οἱ κύκλοι καὶ θεμέλιοι τῆς Σελήνης, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦτον τὸν μῆνα καὶ μόνον ἀρχίζοντες ἠμποροῦμεν νὰ εὕρωμεν εἰς κάθε ἡμέ-

ραν

εὑρεῖν ἡμέραν σελήνης.

ραν τοῦ κάθε μηνὸς τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν τῆς Σελήνης. Διότι εὑρίσκοντες τὸν κύκλον τῆς Σελήνης ὁποῦ βαστοῦμεν, πόσα θεμέλια ἔχει κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου· τὸν μὲν Φευρουάριον τὸν ἀφίνομεν, ὡσὰν ὁποῦ μὲ τὸν Ἰαννουάριον κάμουν δύο σεληνιακοὺς μῆνας σωστούς. ἀρχίζομεν δὲ ἀπὸ τὸν Μάρτιον, καὶ βάλλομεν κοντὰ εἰς τὰ θεμέλια ὁποῦ βαστοῦμεν ἀπὸ τὸν κάθε μῆνα μίαν ἡμέραν, τὴν περισσότερην τοῦ σεληνιακοῦ δηλονότι μηνός. βάλλομεν κοντὰ εἰς αὐτὰς καὶ τὰς ἀπερασμένας ἡμέρας τοῦ ζητουμένου μηνὸς ἕως τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁποῦ ζητοῦμεν· καὶ ἐὰν εὑρεθῶσιν ὅλαις ὁμοῦ παράνω ἀπὸ τὰ λ΄, ῥίπτομεν τὰ λ΄ τὸν σεληνιακὸν σωστὸν μῆνα· καὶ ὅσα μένουν εἰς τὸ χέριμας, τόσας ἡμέρας ἔχει ἡ σελήνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Παράδειγμα νὰ εἰποῦμεν τοῦ κὺρ Ψελλοῦ· θέλομεν νὰ εὕρωμεν κατὰ τὴν ιβ΄ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς πόσας ἡμέρας ἔχει τὸ φεγγάρι. καὶ ἐπειδὴ βαστοῦμεν κύκλον τῆς Σελήνης ζ΄· ὁ ὁποῖος ἔχει κατὰ φύσιν θεμέλια ιή, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου· βάλλομεν καὶ έ ἡμέρας διὰ τοὺς έ περασμένους μῆνας ἀπὸ Μαρτίου, γίνονται κγ΄. βάλλομεν καὶ τὰς ιβ΄ τοῦ Αὐγούστου, καὶ γίνονται λέ. ῥίπτομεν τὰ λ΄ τὸν σωστὸν σεληνιακὸν μῆνα· καὶ μένουν έ εἰς τὸ χέριν. καὶ τόσας ἡμέρας ἔχει ἡ σελήνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην ιβ΄ Αὐγούστου. Ἔπρεπε δὲ νὰ πάρωμεν ἀπὸ μὲν τοὺς τριανταειδες μῆνας ἀπὸ μισὴν ἡμέραν· ἀπὸ δὲ τοὺς τριανταμιαειδες ἀπὸ μιανήμισυ ὁποῦ εἶναι παράνω τοῦ σεληνιακοῦ μηνός. ἀμὴ ἐπειδὴ τόσον εἶναι νὰ πάρωμεν μισὸν, καὶ ἑνάμης, ὁποῦ γίνονται δύο· καὶ τόσον εἶναι νὰ πάρωμεν ἕνα καὶ ἕνα, ὁποῦ εἶναι πάλιν δύο· ἀφίνομεν τὸ δυσκολώτερον, τὸ

ἡμερομήνια. 215.7.

μισὸν, καὶ ἑνάμης· καὶ πέρνομεν τὸ εὐκολώτερον ἐξ ἴσου ἀπὸ ὅλους ἕνα καὶ ἕνα. καὶ τοιουτοτρόπως ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον καὶ μόνον ἀρχίζοντες εὑρίσκομεν ὀρθῶς τὰς τῆς Σελήνης ἡμέρας. ἀμὴ ἂν ἀρχήσωμεν ἀπὸ ἄλλον μῆναν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ εὕρωμεν τὸ ζητούμενον. Θετέον ἂν ἀρχήσωμεν ἀπὸ τὸν Μάϊον, ἔχομεν εἰς τὸ χέριν θεμέλια ιή· καὶ γ΄ τὰ ἡμερομήνια, κά. καὶ ιβ΄ τοῦ Αὐγούστου, λγ΄. ῥίπτομεν λοιπὸν τὰ λ΄· καὶ μένουν γ΄. καὶ εὑρίσκεται τὸ φεγγάριν β΄ ἡμέρας λειψόν.

Ἀκριβεστέρα περὶ τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία.

Τοιαύτη μὲν εἶναι ἡ πρόχειρος καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων αἰτιολογία τοῦ προκειμένου ζητήματος. ἡ δὲ ἀκριβεστέρα καὶ ἐκ προτέρων αἰτιολογία τούτου εἶναι τοιαύτη· ὡς καθὼς καὶ περὶ τοῦ πρώτου νομικοῦ Πάσχα ἐλέγομεν ἀνωτέρω. Διότι εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκείνην τῆς κοσμογονίας ὁποῦ ἐπλάσθησαν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη, ἦτον ἡμέρα ιέ Μαρτίου· καὶ ἔμειναν εἰς τοὺς τόπους τῶν ὅλον τὸν πρῶτον ἰσημερινὸν ἐκεῖνον χρόνον, ἕως καὶ εἰς τὴν ιέ τοῦ ἐξῆς β΄ Μαρτίου. καὶ ἀπὸ τότε ἄρχησαν νὰ κινοῦνται κοντὰ εἰς τὴν τοῦ παντὸς κίνησιν καὶ τὴν ἐδικήν τους, ὁμοῦ καὶ οἱ δύο ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ιέ τοῦ δευτέρου ἐξῆς Μαρτίου. καὶ ἐπειδὴ διαφέρουσι καὶ κατὰ τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν οἱ μῆνες τοῦ ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης· ὡσὰν ὁποῦ οἱ μὲν ἡλιακοὶ μῆνες ἄλλοι μὲν εἶναι ἀπὸ λ΄ ἡμερῶν, καὶ ἄλλοι ἀπὸ λά· οἱ δὲ σεληνιακοὶ μῆνες ὅλοι εἶναι ἴσοι ἀνάμεσόν τους, καὶ μικρότεροι ἀπὸ τοὺς ἡλιακοὺς, ἀπὸ κθ ἥμισυ ἡμερῶν· κινούμενοι ὁμοῦ οἱ δύο Φωστῆρες ἀπὸ τὴν ιέ Μαρτίου ἕως τέλους τοῦ Δεκεμβρίου, ὁ μὲν ἥλιος κάμνει μῆνας ἐννεαήμισυ· ἡ δὲ Σελήνη κοντὰ εἰς

Διαφορὰ μηνῶν.

ἡμέραι ιά ὁ περιττ., καὶ ιβ΄. 216.20.

τοὺς θΰ, περισσεύει ἀκόμι ια΄ ἡμέρας· διότι ἀπὸ τούτους τοὺς ι΄ μῆνας (ἀφίνωντας εἰς ἕνα μέρος τοὺς τελευταίους δύο μῆνας Ἰαννουάριον καὶ Φεβρουάριον, ὡς δύο σεληνιακοὺς μῆνας σωστούς.) οἱ μὲν ἕξ ὁποῦ ἔχουν ἀπὸ λα΄, ἔχουν ἕξ ἡμέρας παραπάνω. πάλιν οἱ δέκα ὁμοῦ ὡσὰν τριαντάρηδες ὁποῦ μένουν, ἔχουν ἀπὸ μισὴν ἡμέραν, πέντε ἡμέρας παραπάνω· ὁποῦ ἔχουσιν οἱ δέκα μῆνες ὁμοῦ, ε΄ καὶ ς΄, ἕνδεκα ἡμέρας παραπάνω. Καὶ λοιπὸν εἶχεν ἡ πρώτη ἐκείνη σεληνιακὴ κυκλοφορία ια΄ ἡμέρας ὑπεράνω ἀπὸ τοὺς θΰ σεληνιακοὺς μῆνας, εἰς τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου. καὶ ἐπειδὴ ὁ πλεονασμὸς τῶν ἡλιακῶν μηνῶν ἕως ἐκεῖ ἔφθασεν, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐξῆς δύο μῆνες εἶναι ἴσοι μὲ δύο σεληνιακοὺς μῆνας ὡς εἴπομεν. αὐταῖς δὲ ἡ περισσότεραις ια΄ ἡμέραις ἐξ ἀνάγκης προσλαμβάνονται εἰς εὕρεσιν τῶν ἐξῆς ἡμερῶν τῆς Σελήνης, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι καὶ λέγονται θεμέλιον, ὡς ἀναγκαῖαι εἰς εὕρεσιν τῶν ἡμερῶν τῆς αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ἡ πρώτη τοῦ Ἰαννουαρίου εἰς τὴν ὁποίαν ἐκατάντησεν ὁ πλεονασμὸς τῶν ια΄ ἡμερῶν, ἐστάθηκεν ἀρχὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξῆς ἡμερῶν τῆς Σελήνης, ὡσὰν ὁποῦ ἔχει μόνη τὴν συμπλήρωσιν τῶν ια΄ ἡμερῶν, καὶ πρώτη ἀνάμεσα εἰς τοὺς ιβ΄ μῆνας. ὁ δὲ κὺρ Ψελλὸς κοντὰ εἰς ταῖς ια΄ συναριθμεῖ καὶ αὐτὴν τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου, καὶ γίνονται ιβ΄ τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ πρώτου δηλαδὴ κύκλου. κατὰ δὲ τοὺς ἐξῆς κύκλους ἀπὸ ια΄ ἡμέρας προσθέτοντες καθ᾽ ἕκαστον ἔτος εἰς τὰ προλαβόντα θεμέλια, καὶ τὰ λ΄ ῥίπτοντες πανταχοῦ, τὰ ἐναπολειφθέντα βάνομεν διὰ θεμέλιον εἰς εὕρεσιν τῶν ἐξῆς ἡμερῶν. εἰς δὲ τοὺς τελευταίους τρεῖς κύκλους προσθέτοντες μίαν ἡμέραν παραπάνω.

Θεμέλιον σελ.

Ἰαννουαρίου α.

Ψελλός.

Ἐρώτησις ΞΗ΄.

Διατί ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἄρχονται οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου,

Ἀπόκρισις.

ΚΑτὰ μὲν τὸ προέχειρον καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ὁμοίως κατὰ τὸν κὺρ Ψελλὸν νὰ εἰποῦμεν ὡς καθὼς ἐλέγαμεν καὶ περὶ τῶν κύκλων τῆς Σελήνης· ὅτι ἀπὸ τοῦτον καὶ μόνον δηλαδὴ τὸν Ὀκτώβριον ἀρχίζοντες ἠμποροῦμεν κατὰ ταύτην τὴν μέθοδον νὰ εὕρωμεν ὁποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ζητοῦμεν εἰς κάθε μῆνα τοῦ ὅλου χρόνου. καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς θεμέλιος λέγεται τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου· ὡς καθὼς καὶ ὁ Ἰαννουάριος, τῶν κύκλων τῆς Σελήνης. καὶ διὰ νὰ εἰποῦμεν τὴν μέθοδον τοῦ κὺρ Ψελλοῦ· κρατοῦντες τοὺς κύκλους τοῦ ἡλίου ὅσους ἔχομεν εἰς τὸ χέρι μας, συναριθμοῦντες καὶ ὅσους ἔχουσι βισέκτους. καὶ ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον, πέρνομεν ἀπὸ μὲν τοὺς λα΄, ἀπὸ γ΄ ἡμέρας· ἀπὸ δὲ τοὺς λ΄, ἀπὸ δύο· τὰ παραπάνω δηλαδὴ τῶν δ΄ ἑβδομάδων τοῦ κάθε μηνός. κοντὰ εἰς τὰ συναχθέντα προσθέτομεν καὶ ταῖς τόσας ἡμέρας τοῦ ζητουμένου μηνός, καὶ τὰ ἑπτὰ ὅλα ῥίπτοντες ὡς σωστὰς ἑβδομάδας, τὰ ἐναπολειφθέντα μᾶς δείχνουσι τὴν ἡμέραν ὁποῦ ζητοῦμεν· ὅτι τὸ ἕνα λέγει, πρώτην. τὰ δύο, β΄. τὰ τρία, γ΄. καὶ καθεξῆς τὰ λοιπά. εἰ δὲ καὶ εὕγουσιν ὅλα ἑπτά, εἶναι ἡμέρα σαββάτω. Θετέον ἔχομεν κατὰ τὸν ἐνεστῶτα χρόνον κύκλους ε΄· καὶ διὰ τὸ βίσεκτον λέγομεν ἕξ. θέλομεν λοιπὸν νὰ εὕρωμεν τὴν κε΄ Μαρτίου· ἔχομεν κύκλους ἕξ, καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχίζοντες ἔχομεν ια΄ περισσεύματα τῶν μηνῶν, ὁμοῦ ιζ΄· καὶ κε΄, μβ΄. ῥίπτομεν ὅλα τὰ ἑπτά· καὶ δὲν μένει τίποτε. καὶ λοιπὸν εὑρέθηκεν ἡ κε΄ Μαρτίου, ἡμέρα σαββάτω. ἀμὴ ἂν ἀρχήσωμεν

Εὑρεῖν τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος.

σωμεν ἂς εἴπουμεν ἀπὸ Μαρτίου· καὶ συνάψωμεν εἰς τοὺς ἓξ κύκλους τὰς κέ Μαρτίου, γίνονται λά. καὶ ῥίπτοντες τὰ τετράκις ἑπτὰ κή, μένουσι γ'. καὶ ἰδοὺ ὅπου ἔρχεται ἡ κέ Μαρτίου ἡμέρα γ', καὶ ὄχι σαββάτῳ· καὶ εἶναι ψέμα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μηνῶν αἱ δοκιμάσεις δὲν εὑρίσκεται τὸ ζητούμενον. ἀπὸ δὲ μόνου τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχόμενοι κατὰ ταύτην τὴν μέθοδον εὑρίσκομεν πάντοτε κανονικῶς πᾶσαν ἡμέραν τοῦ κάθε μηνὸς ὁποία εἶναι ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος· καὶ διὰ τοῦτο μόνος καὶ ἀεὶ ὁ Ὀκτώβριος εἶναι καὶ λέγεται θεμέλιος καὶ ἀρχὴ τῶν κύκλων τοῦ Ἡλίου εἰς εὕρεσιν τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος.

Ἀκριβεστέρα ἑρμηνεία περὶ τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τοιαύτη εἶναι μὲν ἡ πρόχειρος αἰτιολογία καὶ μέθοδος τοῦ κὺρ Ψελλοῦ· ἡ δὲ ἀκριβεστέρα καὶ ἐκ τῶν περισσοτέρων αἰτιολογία καὶ ἔννοια τοῦ ζητήματος κατ' αὐτόν τε ὁμοῦ καὶ τὸν κὺρ Ματθαῖον εἶναι τοιαύτη, καὶ ὁμοία κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τῶν κύκλων καὶ θεμελίων τῆς Σελήνης ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο. Διότι ἀπὸ τὴν δ' ἡμέραν τῆς πρωτίστης ἐκείνης καὶ κοσμογόνου ἑβδομάδος εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίσθη ὁ ἥλιος, ἕως καὶ εἰς τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου, καμία πρωτομηνία δὲν ἔλαχεν εἰς ά ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· ἀμὴ εἰς ἄλλην καὶ ἄλλην. ὁ μὲν Ἀπρίλλιος ἄρχισεν ἡμέρα σαββάτῳ· ὁ Μάιος ἡμέρα β'. ὁ Ἰούνιος έ. ὁ Ἰούλιος ζ'. ὁ Αὔγουστος γ'. ὁ Σεπτέμβριος ϛ'. μόνος δὲ ὁ Ὀκτώβριος ἄρχισε πρῶτος ἡμέρα πρώτη τῆς ἑβδομάδος· καὶ πρῶτος ἀπὸ ὅλους τοὺς μῆνας ἐκληρώθη τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ὡς ἐλέγετο καὶ ἀνωτέρω. καὶ ἐπειδὴ κάθε ἀριθμὸς τὸ ἕνα καὶ τὴν μονάδα ἔχει ἀρχήν· τὸν ὅμοιον

ἀρχὴ ἀριθμοῦ.

τρόπον

τρόπον καὶ ὁ κάθε μῆνας τὴν ἀρχιμηνίαν του, καὶ ἡ ἑβδομὰς τὴν πρώτην ἡμέραν· διὰ τοῦτο καὶ οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου ἔλαβον ἀρχὴν τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου, μὲ τὸ νὰ συμφωνήσουν αἱ δύο ἀρχαὶ τοῦ μηνὸς καὶ τῆς ἑβδομάδος ἐν πρώτοις· καὶ νὰ συνέλθουν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου· καὶ συνισῶσι τὴν τοιαύτην μέθοδον εἰς εὕρεσιν τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος, ἔχοντες ὡρισμένην ἀρχὴν τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου· ἐπειδὴ καὶ διὰ τοῦτο ἐπενόησαν τὴν τοιαύτην μέθοδον τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου διὰ τὴν εὕρεσιν λέγω τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος ὡς καθὼς καὶ τὴν μέθοδον τῶν κύκλων τῆς σελήνης διὰ τὴν εὕρεσιν τῶν ἡμερῶν τῆς αὐτῆς. Καὶ ὅτι πῶς ἡ πρώτη τοῦ Ὀκτωβρίου ἔλαχεν ἐν Ὀκτωβρίου πρώτοις καὶ πρώτη τῆς ἑβδομάδος, δείκνυται καὶ κατὰ τὸν ά ἀρχὴ. κὺρ Ματθαῖον οὕτως· ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν ιέ ἐκείνην ἡμέραν τοῦ πρώτου καὶ κοσμογόνου ἐκείνου μαρτίου ἡμέραν δ' τῆς ἑβδομάδος ὅπου ἐκτίσθη ὁ ἥλιος ἀνταμώνοντας καὶ τὰς τρεῖς πρὸ τῶν φωστήρων ἡμέρας διὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ὅπου ἔχουν εἰς τὴν ἀρχήν, καὶ ἀκολούθως β', καὶ γ', ἕως τέλους τοῦ Σεπτεμβρίου εἶναι σγ' ἡμέραις. καὶ ἐπειδὴ κύκλον ἡλίου ἀκόμι ποτὲ τελειωμένον δὲν ἔχομεν κατὰ τὴν πρωτίστην ἐκείνην ἀρχήν, καὶ ἀκολούθως μηδὲ βισέκτους, μοιράζομεν ἑπτάκις αὐτὰ μόνον ὅπου βαστοῦμεν· καὶ τίποτε δὲν ἀπομένει· διότι εἰκοσάκις μὲν ἑπτά, ρμ'· καὶ ἑπτάκις θ', ξγ'· ὁμοῦ σγ'. καὶ λοιπὸν τελειώνοντας ὁ Σεπτέμβριος ἡμέρα ζ', ἄρχεται ἀκολούθως ὁ Ὀκτώβριος ἡμέρα πρώτη τῆς ἑβδομάδος· καὶ ἔγινεν ἡ ά τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ πρώτη τῆς ἑβδομάδος.

Κύκλοι ἡλίου ἄρχονται.

Ἐρώτησις ΞΘ'.

Διατί εἰς ταύτην τὴν μέθοδον ὁποῦ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ὀκ-
τωβρίου, δὲν συμμετροῦνται καὶ οἱ βίσεκτοι καὶ ἡ
ἐπακταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου, ἀμὴ ἄρ-
χονται ἀπὸ τοῦ Μαρτίου.

Ἀπόκρισις.

Δὲν συμμετροῦνται δὲ μήτε οἱ βίσεκτοι μήτε ἡ ἐπα-
κταῖς τῶν μηνῶν εἰς τοὺς κύκλους ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου
ἀρχόμεναι, ἀλλ' ἀπὸ Μαρτίου, ὅθεν ἔχουσι καὶ τὴν γένε-
σιν. Διότι εἰμὲν καὶ ἤθελεν ἀρχίση ἐν πρώτοις ὁ Μάρ-
τιος ἀπὸ πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· καὶ ἤθελεν ἦσαι ἡ
πρωτόκτιστος καὶ κοσμογόνος ἐκείνη πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομά-
δος καὶ πρώτη Μαρτίου· ἤθελαν ἔχη καὶ οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου
τὴν γένεσίν των ὁμοῦ καὶ τὴν αὔξησιν ἀπὸ Μαρτίου· καὶ τέλος
ὁμοίως ἤθελαν ἔχη τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ τελευταίου
μηνός, ἤτοι τοῦ Φευρουαρίου. καὶ ἤθελαν γένη καὶ ἡ πρώ-
τισταις ἐκείναις ἀρχαῖς τῶν μηνῶν εἰς τὸ ἑξῆς ἐπακταὶ τῶν αὐ-
τῶν μηνῶν· νὰ ἔχη μίαν μὲν ἐπακτὴν ὁ Μάρτιος, καὶ δ' ἐ-
πακτὰς ὁ Ἀπρίλλιος· καὶ ὁ Μάιος ἕξ. καὶ καθεξῆς οἱ λοι-
ποὶ ἕως τέλους. καὶ τότε ὁ πρῶτος κύκλος ἡλίου εὐθὺς με-
τὰ τὸ τέλος τοῦ Φευρουαρίου περιστιθέμενος ἑξῆς ἤθελε κά-
μη τὸν Μάρτιον νὰ ἄρχεται μὲ τὴν μίαν του ἐπακτήν, ἀπὸ
β' ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· καὶ τὸν Ἀπρίλλιον ἀπὸ ε'. καὶ ἀπὸ
ζ' τὸν Μάιον· καὶ καθεξῆς τοὺς λοιπούς. καὶ ἤθελαν ἔχη καὶ οἱ
κύκλοι τοῦ ἡλίου τὴν ἀρχήν τους ἀπὸ τὴν α' Μαρτίου ὡς εἴρη-
ται, ὅθεν ἄρχονται καὶ ἡ ἐπακταῖς τῶν μηνῶν. ἀμὴ
ἐπειδὴ καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐκεῖνος Μάρτιος ἄρχησεν ἀπὸ δ'
ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· ὁ δὲ Ὀκτώβριος ἄρχησε πρῶτος ἀ-

πὸ πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος. ἡ δὲ τοιαύτη μέθοδος τῶν
κύκλων τοῦ ἡλίου εἰς εὕρεσιν τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος χρειά-
ζεται τοιαύτην ἀρχιμηνίαν ἀπὸ πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδο-
μάδος, ὁποῦ νὰ εἶναι ὁ πρῶτος κύκλος καὶ ἀρχὴ τοῦ μηνός,
καὶ πρώτη τῆς ἑβδομάδος, ἐξ ἀνάγκης ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου ἀ-
φίνωντας τὸν Μάρτιον, μεταβαίνει ἐπὶ τὸν Ὀκτώβριον, ὅ-
θεν καὶ λαμβάνει τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐπακταὶ
ἡ μὲν πρώταις ἡμέραις ἐκείναις τοῦ χρόνου ὅθεν ἄρχονται καὶ ὅθεν ἄρ-
ἡ ἑβδομάδαις καὶ μῆνες καὶ ἀκολούθως ἡ ἐπακταὶ τῶν μηνῶν· χονται.
τὸν πρῶτον ἐκεῖνον καὶ κοσμογόνον Μάρτιον ἔχουσι πρώτην ἀρ-
χήν· οἱ δὲ κύκλοι τοῦ ἡλίου διὰ τὴν αἰτίαν ὁποῦ εἴπαμεν, κύκλοι ἡ-
ἀπόκτισαν ἀρχὴν τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου, διὰ τοῦ- λίου ὅθεν
το διὰ τὴν ἁρμόδιον τῶν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχομένων ἀρχ.
κύκλων ἀκολουθίαν παραιτοῦνται ἡ πρώταις ἐκείναις ἀρχι-
μηνίαις ἀπὸ τοῦ πρωτίστου ἐκείνου καὶ κοσμογόνου Μαρτίου,
ἕως τοῦ τελευταίου μηνὸς Φευρουαρίου. καὶ ἄρχονται ἡ ἑξῆς
δεύτεραις ἀρχαῖς τῶν μηνῶν νὰ γίνονται εἰς τὸ ἑξῆς ἐπακταῖς
τῶν αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ πρώτου μηνὸς Μαρτίου ἕως τοῦ τελευ-
ταίου Φευρουαρίου. καὶ ἔχουσι τὴν γένεσιν ἡ ἐπακταῖς τῶν μηνῶν
ἀπὸ τὴν δευτέραν ἀπὸ Μαρτίου ἕως τοῦ Φευρουαρίου κυκ-
λοφορίαν. καὶ ὁ ἥλιος εἶχε τότε πρῶτον κύκλον τελειωμένον
ἀρχόμενος ἀπὸ τὸν πρώτιστον Ὀκτώβριον ἕως τέλους τοῦ Σε-
πτεμβρίου· καὶ εἶχε καὶ παραπάνω ἀπὸ τὸν ἑξῆς ἀρχόμενον κύκ-
λον πέντε μῆνας τελειωμένους ἕως τέλους τοῦ Φευρουαρίου.
καὶ διὰ τοῦτο ἔχει πέντε ἐπακτὰς ὁ Μάρτιος· ὡσὰν ὁποῦ ἐπακταὶ
ἄρχησε κατὰ τὴν δευτέραν ἐκείνην κυκλοφορίαν ἀπὸ πέμ- μαρτίου καὶ
πτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· καὶ μίαν ὁ Ἀπρίλλιος. καὶ ὁ τῶν ἑξῆς.

Μάϊος τρεῖς, καὶ καθεξῆς οἱ λοιποί, κατὰ τὰς δευτέρας αὐτῶν ἀρχάς. καὶ τότε λαμβάνωντας καὶ ἄλλην ἡμέραν ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου τὴν τελευταίαν τοῦ Φευρουαρίου, ὁποῦ περιττεύει τότε ἀπὸ τὰς νβʹ ἑβδομάδας τοῦ χρόνου, προσθέτωντας καὶ αὐτὴν παραπάνω εἰς τὰς ἐπακτὰς τῶν μηνῶν, κάμει τοὺς νὰ ἀρχίζουν ἀπὸ μίαν ἡμέραν παρέκει, τὸν μὲν Μάρτιον ἀπὸ ἕκτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος. ἀπὸ βʹ δὲ τὸν Ἀπρίλλιον· καὶ ἀπὸ δʹ τὸν Μάϊον, καὶ καθεξῆς τοὺς λοιπούς.

Ἀμὴ ἂν ἤθελε κάμῃ αὐτὴν τὴν προσθήκην εἰς τὰς ἐπακτὰς τῶν μηνῶν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχόμενος, πρῶτον μὲν ἔσερνε τὴν περιττεύουσαν τοῦ χρόνου ἡμέραν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς πέντε μῆνας ὀπίσω, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι κατὰ φύσιν τελευταία ἡμέρα τοῦ Φευρουαρίου, νὰ γένῃ παρὰ φύσιν τελευταία τοῦ Σεπτεμβρίου. Δεύτερον ἤθελε κάμῃ τοὺς πέντε τούτους μῆνας ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἕως τοῦ Φευρουαρίου νὰ ἀρχήσουν ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν τους μίαν ἡμέραν παρέκει. καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἄρχησεν ὁ Ὀκτώβριος κατὰ τὴν δευτέραν ἀπὸ Μαρτίου κυκλοφορίαν διὰ τὴν περιλαβοῦσαν περιττὴν ἡμέραν τοῦ χρόνου, ἀπὸ δευτέραν ἡμέραν, νὰ ἀρχήσῃ τότε ἀπὸ τρίτην· καὶ τὸν Νόεμβριον ὁποῦ ἄρχησεν ἀκολούθως ἀπὸ πέμπτην ἡμέραν, νὰ ἀρχήσῃ ἀπὸ ἕκτην. καὶ καθεξῆς τοὺς λοιπούς. τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνατροπὴ τῆς τοιαύτης μεθόδου. Ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη προσθήκη τῆς περιττῆς ταύτης ἡμέρας δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχομένων κύκλων, νὰ εἶναι τελευταία ἡμέρα τοῦ Σεπτεμβρίου. ἀμὴ εἶναι τῶν ἀπὸ Μαρτίου ἀρχομένων κύκλων, καὶ εἶναι τελευταία ἡμέρα τοῦ Φευρουαρίου. καὶ πάλιν ἀπὸ Μαρτίου ἄρχεται

περιττὴ ἡμέρα τοῦ χρόνου.

καὶ

καὶ εἰς αὐτὴν καταντᾷ. ἡ ὁποία προστιθεμένη ὡς καθὼς παραλλάσσει καὶ αὐξαίνει πάσας τὰς ἡμέρας ἑξῆς τῶν μηνῶν καὶ τοῦ χρόνου, τὸν ὅμοιον τρόπον αὐξαίνει καὶ παραλλάσσει καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχομένους κύκλους. πλὴν ὄχι ἁπλῶς κατὰ τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν μόνον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τοὺς κύκλους τοῦ ἡλίου. κατὰ τὴν ὁποίαν ἀκολουθίαν ἄρχεται ἡ προσθήκη τῶν κύκλων καὶ αὔξησις ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου, πλὴν ἐπάνω εἰς τὰς τῶν μηνῶν ἡμέρας μόνον καὶ ὄχι εἰς τὰς ἐπακτὰς τῶν μηνῶν. Παράδειγμα νὰ εἰποῦμεν· ἔχομεν ἀρχιμηνοῦ αʹ κύκλον, ἔχει καὶ ὁ Ὀκτώβριος δύο ἐπακτάς. ἐὰν μὲν οὖν ἂν εὕρουν. εἴπωμεν ὅτι μία μὲν ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου, καὶ μία ἡ πρώτη τοῦ Ὀκτωβρίου, δύο· καὶ ἰδοὺ ἄρχεται ὀρθῶς ὁ Ὀκτώβριος ἡμέρα βʹ. εἰδὲ εἴπωμεν μία ὁ κύκλος, καὶ δύο αἱ ἐπακταί, τρία· εὑρεθήσεται ἀρχόμενος ὁ Ὀκτώβριος ἡμέρα γʹ. καὶ εἶναι ψεῦδος. ἀμὴ ἂν εἰποῦμεν μία ὁ κύκλος καὶ πέντε αἱ ἐπακταὶ τοῦ Μαρτίου, γίνονται ἕξ· καὶ ἄρχεται ὁ Μάρτιος ὀρθῶς ἡμέρα ἕκτη. καὶ πάλιν ἂν εἰποῦμεν μίαν ὁ κύκλος· καὶ μὲ τὰ παράνω ἀπὸ τῶν ἑβδομάδων τῶν μηνῶν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἕως τὴν πρώτην Μαρτίου γίνονται ὁμοῦ ιγʹ· καὶ ῥίπτωντας τὰ ἑπτὰ μένουσιν ἕξ· καὶ πάλιν ἄρχεται ὀρθῶς ὁ Μάρτιος ἡμέρα ἕκτη τῆς ἑβδομάδος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐπακτῶν τῶν μηνῶν. Ὁμοίως δὲ ταύτης καὶ ἡ τοῦ βισέκτου ἡμέρα ἀπὸ βισέκτου Μαρτίου ἄρχεται νὰ συμμετρᾶται καὶ αὐτὴ εἰς τοὺς κύκλους ἡμέρα ὅ- τοῦ ἡλίου, καὶ εἰς τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη. διότι δὲν εἶναι μηδὲ αὐτὴ ἀποτέλεσμα τῶν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχομένων κύκλων, ἀμὴ εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἀπὸ Μαρτίου θεν ἄρχεται.

ἀρχομένων κύκλων· ϗ διὰ τοῦτο ὁ Φεβρουάριος κάθε χρόνον ἔχει κοντὰ εἰς τὰς κη΄ ἡμέρας ϗ ἕνα δ΄ παραίω· τὰ ὁποῖα εἰς κάθε δ΄ χρόνους τέσσαρα τέταρτα κάνουσι μίαν ἡμέραν· καὶ τότε ἔχει ὁ Φεβρουάριος ἡμέρας κθ΄. ϗ διὰ τοῦτο εἰς τοὺς βισέκτους τῶν χρόνων, ἤγουν δ΄, η΄, ιβ΄, ϗ τοὺς ἑξῆς δὲν συμμετροῦνται εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχομένους κύκλους αἱ τῶν βισέκτων ἡμέραι μέχρις ὅλου τοῦ Φεβρουαρίου· ἀλλ᾽ ὁμοίως ἀπὸ Μαρτίου ἄρχονται νὰ συμμετροῦνται καὶ αὐταῖς ἕως τοῦ τελευταίου μηνός τε ϗ κύκλου, διὰ νὰ μὴν ἐμποδίζουν καὶ αὐταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου συμμετρούμεναι τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος, ὡσὰν ϗ ταῖς ἐπακταῖς τῶν μηνῶν.

Ἐρώτησις Ο΄.

Διατί ἀπὸ ὅλους τοὺς ιβ΄ μῆνας μόνος ὁ Ὀκτώβριος ἄρχησε τότε ἀπὸ πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος;

Ἀπόκρισις.

εὑρεῖν τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομ.

ΕΜάθομεν λοιπὸν διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχομένους κύκλους τοῦ ἡλίου, πῶς ἀνταμωνόμενοι μὲ τὰς τῶν μηνῶν ἡμέρας, καὶ τοὺς ἀπερασμένους βισέκτους ἠμποροῦσι νὰ δείξουσι τὰς τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχόμενοι μέχρι τέλους τοῦ Σεπτεμβρίου. ἀπὸ δὲ τοῦ Μαρτίου ἀρχόμενοι, παραλαμβάνουσιν εἰς τὴν μέθοδον καὶ τοὺς ἐνεστῶτας βισέκτους· ϗ ἠμποροῦσιν ἀπὸ τότε ἀρχόμενοι, ϗ διὰ μέσου τῶν ἐπακτῶν τῶν μηνῶν νὰ δείξουν τὰς τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας, ἀπὸ τὴν ἀρχιμηνίαν τοῦ καθενὸς μέχρι τοῦ τελευταίου μηνὸς Φεβρουαρίου, ἐπειδὴ ἐκεῖθεν ἄρχονται καὶ οἱ βίσεκτοι, ϗ ἡ ἐπακταῖς τῶν μηνῶν. Τώρα ζητοῦμεν νὰ

μάθωμεν ἄλλο βαθύτερον ζήτημα· τουτέστιν ὡς καθὼς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴπομεν, διατί τότε εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ πρῶτος ἐκεῖνος Μάρτιος ὁ κοσμογόνος ἄρχησεν ἀπὸ τετάρτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, καὶ ὄχι ἀπὸ πρώτην ἡμέραν, τὸν ὅμοιον τρόπον ϗ ὑψηλότερον ἀκόμι ζητοῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ μάθωμεν, διατί ἁπλῶς ἀνάμεσα εἰς ὅλους τοὺς ιβ΄ μῆνας τότε εἰς τὴν ἀρχὴν μόνος ὁ Ὀκτώβριος μῆνας ἄρχησεν ἀπὸ πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, ϗ ἀνάγκασε τὸν ἥλιον νὰ ἀφήσῃ τὸν Μάρτιον, ϗ νὰ ἀρχήσῃ τοὺς κύκλους του ἀπὸ τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου διὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος εἰς τὴν ὁποίαν ἄρχησεν ὁ Ὀκτώβριος.

31.6.

Ἡ ἔννοια λοιπὸν τοῦ τοιούτου ζητήματος εἶναι· πῶς ἐπειδὴ καὶ ἡ α΄ ἐκείνη ϗ κοσμογόνος ἑβδομὰς ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀρξαμένη ϗ περιοῦσα μετὰ τὴν ἑβδόμην πάλιν εἰς πρώτην κατήντησε τὴν ϗ ἡ μετὰ τὴν πρώτην· ἥτις ἀρχὴ τῆς β΄ ἑξῆς ἐστὶν ἑβδομάδος. ὅθεν ϗ εἰς ἑβδομάδας ἐξαπλουμένη τοσαύτας, πάλιν μετὰ τὴν ἑβδόμην ἑβδομάδα ἑξῆς ὁμοίως εἰς πρώτην ἡμέραν κατήντησεν, ἥτις ϗ ἀρχὴ τῆς ὀγδόης ἑξῆς ἐστὶν ἑβδομάδος, μετὰ τὴν πρώτην καὶ κοσμογόνον· ἥτις ϗ πεντηκοστὴ ἀριθμεῖται ἡμέρα. ἔδει οὖν ἔδει πάντως προνοίας λόγοις καὶ εἰς μῆνας ἐξαπλουμένην μετὰ τὸν ζ΄ μῆνα, τοῦ ὀγδόου ἐπιλαβομένην μηνὸς μὴ εἰς ἄλλην ἡμέραν εὐθὺς ἀπαντᾶν, ἀλλὰ πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν καταντᾶν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, ἥτις ϗ ἀρχὴ τοῦ ὀγδόου ἐστὶ μηνός. ἅτινα τρία ταῦτα ὄγδοα τῶν ἡμερῶν, καὶ τῶν ἑβδομάδων ϗ τῶν μηνῶν εἰς μίαν καὶ τριάδος τὴν αὐτὴν ὡς ἐκ συμφώνου συνδεδραμηκότα ἡμέραν τὴν πρώτην καὶ ἀρχικωτάτην ὡς ἀρχαὶ πρὸς μίαν ϗ τὴν αὐτὴν ἀρχήν,

ἑβδομὰς α΄.

ὄγδοα γ΄.

σύμβολα φέρειν δεῖ.

αἰὼν ὁ η' καὶ πρῶτος.

οὐκ ἀπὸ τύχης, τῆς ὁμοτίμου καὶ ὁμοφυοῦς καὶ ὁμοειδοῦς τρισυποστάτου πάντων ἀρχῆς ἀναφανδὸν εἰσὶ σύμβολα, τῆς παντουργοῦ καὶ πάντων αἰτίας, καὶ ἡμερῶν, καὶ ἑβδομάδων καὶ μηνῶν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καιρῶν καὶ χρόνων, καὶ τῶν ὑπὸ χρόνον, καὶ τῶν αἰώνων καὶ πάντων τῶν ὄντων. Δεῖ γὰρ ἐν ἑαυτοῖς σύμβολα φέρειν τὰ δημιουργήματα τοῦ δημιουργοῦ. ὅθεν καὶ λέγονται ἔργα τῶν τοῦ Θεοῦ δακτύλων οἱ οὐρανοί. καὶ διηγεῖσθαι λέγονται δόξαν Θεοῦ, διὰ τῆς ἐμφαινομένης ἐν αὐτοῖς τοῦ ἀριστοτέχνου Θεοῦ μεγαλουργίας καὶ παντουργοῦ σοφίας τε καὶ δυνάμεως. Σύμβολον ἔτι ταῦτα τοῦ μέλλοντος ὀγδόου ἐκείνου καὶ ἀδιαδόχου αἰῶνος. ὅστις καὶ πρῶτος μετὰ τὸν ἑβδοματικὸν τὸν καὶ πρόσκαιρον τοῦτόν ἐστιν αἰῶνα, ὡς ἀρχὴ τοῦ μέλλοντος ἀπεράντου ἐκείνου αἰῶνος. ὅστις ἔτι πρῶτος λέγεται, ὅτι καὶ πρὸ τοῦ ἑβδοματικοῦ τούτου αἰῶνος ἐξ ἀϊδίου ἦν ὁ αὐτός. καὶ ὄγδοος, ὡς καὶ μετὰ τὸν ἑβδοματικὸν τοῦτον αἰῶνά ἐστιν ὁ αὐτός. κατὰ τὸ Σολομόντιον ἐκεῖνο, δὸς μερίδα τοῖς ἑπτὰ, τῷ ἑβδοματικῷ δηλαδὴ τούτῳ αἰῶνι. καίγε τοῖς ὀκτὼ, δηλονότι τῷ μέλλοντι· ἔργα ταῦτα τοῦ τρισυποστάτου ἑνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ. ἐπειδὴ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ παρόντος ἑβδοματικοῦ αἰῶνος τοῦ ἐξ ἡμερῶν καὶ ἑβδομάδων καὶ μηνῶν καὶ χρόνων συνεστηκότος ὢν ποιητὴς ὁ αἰσθητός ἐστιν Ἥλιος, ὁ ἀδιάδοχος αἰὼν ἐπακολουθεῖ, οὗτινος ὁ νοητὸς Ἥλιός ἐστι ποιητής. ὅστις καὶ μία ἐστὶν ἡμέρα ἀνέσπερός τε καὶ ἀδιάδοχος ὡς ὑπὸ τοῦ ἀδύτου Ἡλίου καταλαμπομένη. ὅστις καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἔλαβε τὴν τοιαύτην χάριν καὶ βασιλείαν ἀπὸ πρώτης ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος καθ' ἣν καὶ ἀνέτειλεν ἐκ τοῦ τάφου παρὰ τοῦ ἰδίου Πατρός. ἣν καὶ πρὸ τοῦ πάθους ἐζήτει λέγων· Πάτερ δό»ξασόν με παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον »εἶναι παρὰ σοί. ἣν καὶ ἔλαβεν ἐκ νεκρῶν ἀναστάς. ἐδόθη μοι »γάρ φησι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

Ἐρώτησις ΟΑ'.

Διατί τξε' ἡμέρας καὶ τέταρτον ὅλος ὁ χρόνος ἐστίν;

Ἀπόκρισις.

Ἀκόμι καὶ τοῦτο εἶναι ἄξιον ἐπισκέψεως· τίνος οὖν ἕνεκεν ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐπρόσταξε τὸν ἥλιον νὰ κάμῃ τὸν ὅλον του χρονικὸν κύκλον εἰς τξε' ἡμέρας καὶ δ'', καὶ μήτε περισσότερον, μήτε ὀλιγώτερον; Εἰς τοῦτο λέγομεν, ὅτι τὴν ἀληθινὴν περὶ τούτου αἰτίαν μόνος οἶδεν ὁ δημιουργὸς τῶν ὅλων Θεὸς, οἷς οἶδε λόγοις τὰ πάντα καλῶς διετάξατο· καὶ οἷστισι τῶν θεοπνεύστων διδασκάλων τὰ τοιαῦτα ἀποκαλύπτεται. ἡμεῖς δὲ οἱ παντὶ τρόπῳ ἀπείρῳ τῷ διαστήματι καὶ λόγῳ καὶ βίῳ τούτων ἀπολειπόμενοι, μεγάλας ὁμολογοῦμεν τὰς χάριτας τῷ καὶ διὰ τῶν ἀγραμμάτων καὶ ἁλιέων τὴν οἰκουμένην σοφίσαντι καὶ φωτίσαντι, ἂν καὶ παραμικρόν τινα εἰκασίαν τῶν τοιούτων μυστηρίων κατανοήσωμεν· καὶ περὶ τοῦ προκειμένου σκέμματος λοιπὸν ἐκεῖνο ὑπολαμβάνομεν, ὃ καὶ λέγομεν. ὅτι πολλῶν μυστηρίων ἡμῖν οὗτος ὁ ἀριθμὸς ἀνακαλύπτει φανέρωσιν. πρῶτον μὲν, ἵνα ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ χρόνου εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κύκλος συνδράμωσιν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· οὕτω γὰρ ἔσται κύκλος τοῦ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρξαμένου ἡμέρας εἰς τὴν αὐτὴν καταλήγει· σύμβολον οὐκ εἰς τὴν αὐτὴν δὲ τοῦ μιᾶς ἡμέρας ὅθεν καὶ ἤρξατο, ὡς εἶναι ἀΐδιον τὸ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀρχὴν ἅμα καὶ τελευ- αἰῶνος. τήν· τοῦτο γὰρ τοῦ ἀϊδίου σύμβολόν ἐστιν αἰῶνος τοῦ ἀνάρχου τε καὶ ἀτελευτήτου. Ἀλλ' εἰς τὴν περὶ αὐτῆς τοῦ μιᾶς ἡμέ-

σύμβολα τοῦ παρόντος αἰῶνος.

ραν· εἰς ἔνδειξιν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὡς ἀρχὴν ἔχοντος ἰδίαν καὶ τελευτήν· ἐπειδὴ γεννητός ἐστι καὶ φθαρτός, καίτοι συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμενος. ὡς εἶναι τὴν τοιαύτην τοῦ χρόνου εἰς ταυτὸν συνδρομήν, ἀμφοῖν τῶν αἰώνων σύμβολον· τῇ μὲν καὶ κατὰ τὴν ὕλην, ἰδίαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ἔχουσαν, φημὶ τὸ πλῆθος τῶν ἡμερῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, σύμβολον τοῦ παρόντος αἰῶνος. τῇ δὲ καὶ κατὰ τὸ εἶδος τῶν ἡμερῶν ἐν ταυτῷ συνάπτουσαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· σύμβολον ἀκριβῶς τοῦτο τοῦ μέλλοντος ἀϊδίου ἐκείνου αἰῶνος. Ἅπερ ἀμφότερα εἰς ταυτὸν συνδεδραμηκέναι ἐποίησεν ἡ περιττεύουσα ἐκείνη ἐπέκεινα τῶν νβʹ ἑβδομάδων τοῦ χρόνου ἡμέρα· δηλοῦντος τοῦ λόγου, ὡς εὐθὺς ἀπὸ θατέρου τῶν βίων ἀμέσως ἐπὶ θάτερον ἡ μετάβασις γίνεται· ἀπὸ τοῦ προσκαίρου καὶ φθαρτοῦ τούτου, ἐπὶ τὸν ἀκήρατον ἐκεῖνον αἰῶνα τὸν ἄναρχόν τε καὶ ἀτελεύτητον.

περιττεύουσα ἡμέρα τί.

βισέκτου ἡμέρα τί.

Διὸ καὶ κατὰ δʹ ἐνιαυτοὺς διὰ τὸ περιττεῦον ἐπέκεινα δʹʹ, ἑτέρα τις ἐπιμετρεῖται ἡμέρα· σύμβολον οὖσα καὶ αὕτη τοῦ παρόντος αἰῶνος, τοῦ ἐκ δʹ στοιχείων συγκροτουμένου τε καὶ συνεχομένου· διὰ τοῦτο οὐδὲ αὕτη τελεία γίγνεται ἡμέρα, ὡς ἐκ μὴ τελείων τεταρτημορίων συνεστηκυῖα, τὸ ἀτελὲς τοῦ παρόντος βίου, καὶ εἰς τοὐπίσω χωροῦν ὑποδηλοῦσα· πάντα γὰρ ἀτελῆ τὰ τοῦ βίου, εἰς ἓν ἀφορῶντα τέλος τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο καὶ ἀτελεύτητον· ὃ καὶ αὐτὸ συνυποδηλοῦται τῷ διὰ τέλους οὕτω γίνεσθαι, καὶ κατὰ δʹ ἐνιαυτοὺς ἡμέραν ἐπιμετρεῖσθαι τῷ ὅλῳ χρόνῳ· καὶ ὅτι μυστικώτατος ὁ τετραδικός ἐστιν ἀριθμός· ὡς ἐν ἑτέροις ἐλέγετο. εἰ μὲν γὰρ τξδʹ μόνον ἡμέρας ὁ χρόνος ἦν, ἦσαν μὲν πάντως ἀπέριττοι αἱ τοῦ ὅλου χρόνου ἑβδομάδες νβʹ μόναι· καὶ οὐδεμία παραλλαγὴ ἐνεγίνετο τῷ ὅλῳ χρόνῳ κατὰ τὰς τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας, καὶ ἦν ἂν ἀκριβῶς ἡ τοιαύτη κυκλοφορία τοῦ ἡλίου διαβίου ἀποκατάστασις ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας τοῦ μηνὸς καὶ τῆς ἑβδομάδος ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἀπαραλλάκτως· καὶ ἦν ἂν ἡ τοιαύτη τοῦ χρόνου ταυτότης καὶ ὁμοιότης σύμβολον μόνον τοῦ μέλλοντος ἐκείνου ἀπεράντου καὶ ἀπαραλλάκτου αἰῶνος· οὐ μὴν δὲ καὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος. Νῦν δ' ἡ μία ἐπέκεινα τούτων ἡμέρα ξὺν τῷ δʹ προστιθεμένη, καὶ παραλλαγὴν ἐμποιοῦσα τῷ ὅλῳ χρόνῳ, μετὰ τῆς ἐκτεθείσης ταυτότητος τὰ προρρηθέντα ἡμῖν ὑπεμφαίνει σύμβολα.

31.6.

Εἰ δ' αὖ ἐπέκεινα τῶν τξεʹ ἡμερῶν ὁ χρόνος ἐτύγχανεν ὤν, εἰ μὲν μίαν ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, οὐκ ἂν εἰς τὴν αὐτὴν ὡς νῦν ὁ χρόνος ἐτελεύτα ἡμέραν· καὶ οὐκ ἂν ἦν σύμβολον διὰ τὴν ταυτότητα τοῦ μέλλοντος ἀπαραλλάκτου ἐκείνου αἰῶνος. Εἰ δ' ὑπερεξετείνετο καὶ μέχρις ἑβδομάδος διὰ τὴν ταυτότητα τῆς ἡμέρας, ἀλλ' ὑπερέβαινεν ἂν τὸν τῶν ἑβδομάδων τοῦ χρόνου ἀριθμόν· καὶ οὐκ ἂν ὑπεδήλου τὸ ἐκεῖθεν παρυφισάμενον· τό, τε τοῦ ἑβδοματικοῦ καὶ τοῦ τριαδικοῦ. ὥσπερ γὰρ ὁ ἑβδοματικὸς ἀριθμὸς ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ τριαδικὸν καὶ τετραδικόν, καὶ διὰ τοῦτο μυστικώτατός ἐστιν ἀριθμὸς ἐν μονάσι· τὸ μὲν διὰ τὸ τετραδικὸν τῶν στοιχείων ἐξ ὧν ὁ αἰσθητὸς οὗτος συνέστηκε κόσμος· τὸ δὲ διὰ τὸ τριαδικὸν τῶν ὑποστάσεων τοῦ Δημιουργοῦ· δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἑπτὰ μόναι ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι τῆς ἑβδομάδος· ἐν αἷς ὁ τρισυπόστατος Θεὸς τὸ ἐκ τεσσάρων στοιχείων σοφὸν ὑπέστησε δημιούργημα, ὡς ἐλέγετο καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μετὰ τὸν ἑπταπλασιασμὸν τῶν ἑβδομάδων τοῦ

ἑβδομαδικὸς ἀριθμός.

ἑπτὰ ἡμέραι τῆς ἑβδομάδος διατί.

χρόνου, καὶ τὸ τριαδὸν ἔτι τῶν ἑβδομάδων ἐπιμετρεῖται, ὅπερ ὁ πεντηκοστὸς δεύτερος ἀριθμὸς ἐπαγγέλλεται· ἑπτάκις γὰρ τὰ ἑπτὰ μθ΄. καὶ τρία ἐπὶ τούτοις, πεντηκονταδύο. Εἰ δ' αὖ ἐντὸς τῶν τξδ΄ ἡμερῶν ὁ χρόνος ἦν, πρὸς τῷ μὴ εἰς τὴν αὐτὴν καὶ οὕτως ἡμέραν τὸν χρόνον καταλήγειν, ἐκολοβοῦτο καὶ πάλιν ὁ νβ΄ τῶν ἑβδομάδων ἀριθμός· καὶ ἦν ἂν ὁ κατ' ἐπέκεινα τῶν ἑπταπλασίων ἑβδομάδων τριαδικὸς ἀριθμὸς τῶν αὐτῶν ἐλλειπής· δηλοῦντος τοῦ λόγου ὅτι μετὰ τὸ παρελθεῖν τὸν ἑβδοματικὸν τοῦτον αἰῶνα, ὁ τούτου Δημιουργὸς οὐκ ἔτι ἐργάζεται τὰ τοῦ βίου προνοούμενος ἐν τῷ βίῳ. ἀλλ' ὑπερτερόντινα τρόπον ἐπέκεινα τῆς τοῦ βίου προνοίας, μετὰ τὸν ἑπταπλασιασμὸν ἤτοι τὸν ἑβδοματικὸν τοῦτον αἰῶνα ἐν τῷ μέλλοντι ἀδιαδόχῳ ἐκείνῳ αἰῶνι τῶν δικαίων περιποιούμενος.

Δημιουργὸς τοῦ παντὸς τί.

Κἂν δ' ἔτι (ἐκ περιουσίας εἰπεῖν) ἐντὸς καὶ αὐτῶν τῶν τξ΄ ἡμερῶν ὁ χρόνος ἦν, ἐκολοβοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἂν καὶ ὁ τῶν μηνῶν ἀνὰ λ΄ ἡμέρας δωδεκαδικὸς ἀριθμός· καὶ πρὸ ἔργου ὁ τούτων γενέτης τριαδικὸς ἀριθμός. τετραπλασιαζόμενος μὲν γὰρ τὸν δωδέκατον ἀποτελεῖ ἀριθμόν· δεκαπλασιαζόμενος δὲ, τὸν λ΄· ταῦτα δ' ἀλλήλοις πολυπλασιαζόμενα τὰ ιβ΄ καὶ λ΄, τὸν αὐτὸν τξ΄ ἀριθμὸν ἀποτελοῦσι. τὰ δ' ἐπέκεινα τούτων μέχρι τῶν τξε΄, δι' οὓς ἀνωτέρω ἐλέγετο λόγους ἐπιμετρεῖται.

Κύκλου πέρι μαθηματικοῦ.

Καὶ ἄλλως δὲ τὸ αὐτὸ δείκνυται· τὸ ἁπλούστατον καὶ τελειότατον σχῆμα παρὰ τοῖς γεωμέτραις ὁ κύκλος ἐστίν· ὡς ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενος. ὁ αὐτὸς δὲ κύκλος καὶ παρὰ τοῖς ἀριθμητικοῖς θεωρεῖται· ὅταν ἀριθμός τις ἐφ' ἑαυτὸν πολλαπλασιασθεὶς εἰς ἑαυτὸν καταλήξῃ. οἷον πεντάκις τὰ ε΄, κε΄. ἑξάκις τὰ ἕξ, λϛ΄. καὶ πλείους οὐχ εὑρεθήσονται. τούτων ὁ β΄ καὶ

μείζων, ἀπὸ τελειοτάτου γεννᾶται τοῦ ἑξαδικοῦ ἀριθμοῦ ἐφ' ἑαυτὸν πολλαπλασιαζομένου, ὡς τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ἴσου, μονάδι, δυάδι τε καὶ τριάδι· τούτων γὰρ ἡ σύνθεσις τὸν ἑξαδικὸν ἀποτελεῖ ἀριθμόν. καὶ αὐτὸς δὲ καθ' ἑαυτὸν τελειότατός ἐστιν ὡς κύκλος· ὅστις δὴ καὶ τετράγωνον λέγεται σχῆμα ἐν ἀριθμοῖς.

Ἑξαδικὸς ἀριθμὸς τελειότατ.

Καθότι πᾶς ἀριθμὸς ἐφ' ἑαυτὸν πολλαπλασιαζόμενος τετράγωνον ἀποτελεῖ σχῆμα. Κύκλος δ' αὖ λέγεται ὡς εἴρηται, τῷ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀρξάμενον εἰς ἑαυτὸν καταλήγειν· οἷον ἀπὸ τοῦ ἑξαδικοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἑξαδικὸν ἀριθμόν· οἷον ἑξάκις τὰ ἕξ, τριακονταέξ. οὗτος οὖν ὁ ἀριθμητικὸς τέλειος καὶ ἐκ τελείου γεννηθεὶς κύκλος ὁ λϛ΄ ἀριθμὸς, τῷ τελειοτάτῳ καὶ περιεκτικωτάτῳ παντὸς ἀριθμητικοῦ εἴδους ἤτοι τῷ δεκαδικῷ ἀριθμῷ πολλαπλασιαζόμενος τὸν τξ΄ ὡς εἴρηται ἀποτελεῖ ἀριθμόν. ἅπερ καὶ ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ θεωρεῖται δρόμου· ἡ μὲν γὰρ τῇ ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ λοξοῦ μιᾷ περιόδῳ, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ τοῦτο σημεῖον ἐπαναδρομῇ θεωρούμενος τὸν ὅλον ἀποτελεῖ χρονικὸν κύκλον, τὸν γεωμετρικὸν ἀκριβῶς ἐκμιμεῖται κύκλον, ἅμα καὶ τὸν αὐτὸν ὄντα, συνεχῶς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἅπαξ ἀναδραμόντα. ἡ δὲ κατὰ τὴν τοῦ παντὸς εἰκοσιτεσσαράωρον κυκλοφορίαν τριακοσιοεξηκονταπλασίως κυκλοφορούμενος τὸν ὅλον χρόνον ἀποτελεῖ, τὸν ἀριθμητικὸν ἐκμιμεῖται κύκλον.

Τετράγωνον σχῆμα.

Δεκαδικὸς ἀριθμός.

Ἡλιακὸς δρόμος.

Τετράγωνος δὲ καὶ ὁ χρόνος ἐστὶ, διὰ τὸ τετραμερὲς τῶν καιρῶν· οἷον ἔαρος, θέρους, φθινοπώρου τε καὶ χειμῶνος· ἑκάστου καιροῦ τῷ τριαδικῷ καὶ αὐτοῦ τιμωμένου ἀριθμῷ, τῷ ἐκ τριῶν μηνῶν συνεστηκέναι· ὧν καὶ τριπλασιαζομένων ἑκάστου καιροῦ ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς ἀποτελεῖται, τρὶς δεκάκις δὲ καὶ τούτου

Χρόνος ὅτι τετράγωνος.

Καιροὶ τριαδικοί.

πολλαπλασιαζομένου ὁ λϛʹ ἀριθμὸς ἀποτελεῖται, ἐντελέστατος καὶ ὢν καὶ καλούμενος κύκλος γεωμετρικῶς τε καὶ ἀριθμητικῶς. Διὰ δὴ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ ἐν τξδ δ'' ἡμέραις ὁ αἰσθητὸς οὗτος ἥλιος τὸν ὅλον χρονικὸν ἀποτελεῖ κύκλον καὶ οὔτε πλείοσιν, οὔτε ἐλάττοσιν· διά τε τοῦ τιμίου ὡς εἴρηται τοῦ ἑπταδικοῦ ἀριθμοῦ, καὶ δι' οὓς ἀρτίως ἐλέγετο γεωμετρικοὺς ἅμα καὶ ἀριθμητικοὺς λόγους ὡς συμβολικοὺς τοῦ παρόντος ὁμοῦ καὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, οὗ χάριν καὶ ὁ παρὼν ἐγένετο, καὶ πρὸς ὃν ὡς εἰς ἔσχατον πέρας ἀποτελευτᾷ· ὅπερ καὶ τὸ τέλος καὶ ὁ σκοπός ἐστι συμπάσης τῆς τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς οἰκονομίας.

Ἐρώτησις ΟΒʹ.

Πῶς ὁ τῆς Σελήνης εὑρίσκεται κύκλος; ἐρώτ. ναʹ.

Ἀπόκρισις. 164.18.

Ἀφ' οὗ ἐμάθομεν διατί νὰ εἶναι οἱ μὲν κύκλοι τῆς Σελήνης ιθʹ· οἱ δὲ κύκλοι τοῦ Ἡλίου κηʹ. καὶ διατί οἱ μὲν κύκλοι καὶ θεμέλιοι τῆς σελήνης ἄρχονται ἀπὸ τοῦ Ἰαννουαρίου· οἱ δὲ κύκλοι τοῦ ἡλίου ἄρχονται ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ εἴτι ἄλλο τούτοις προσείρηται. ἂς εἰποῦμεν καὶ πάλιν πληρέστερον περὶ τῆς εὑρέσεως τῶν αὐτῶν· καὶ πρῶτον κατὰ τάξιν περὶ τῆς εὑρέσεως τῶν κύκλων τῆς σελήνης. Ἐὰν θέλωμεν λοιπὸν νὰ εὕρωμεν πόσους ἔχει κύκλους ἡ Σελήνη εἰς κάθε καιρὸν ὅπου θέλομεν· πρέπει νὰ κρατοῦμεν εἰς τὸ χέρι μας τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου εὑρισκόμενον ἔτος· καὶ μοιράζοντές το μὲ ιθʹ ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγετο περὶ τούτων· καὶ ὅσα μένουν εἰς τὸ χέρι, τόσοι εἶναι καὶ οἱ τῆς σελήνης εὑρισκόμενοι κύκλοι κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ὅπου ζητοῦμεν. Παράδειγμα νὰ εἰποῦμεν,

θέλομεν κατὰ τὸ ͵ζσʹ ἔτος ἀπὸ γενέσεως κόσμου νὰ εὕρωμεν πόσους κύκλους ἔχομεν τῆς σελήνης· καὶ ἐπειδὴ τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα καὶ ἀναλογίαν ἔχουσιν ἀνάμεσόν τους, τὰ ιθʹ, μὲ τὰ ρϙʹ, καὶ μὲ τὰ ͵αϡʹ. εὐγαίνομεν ἐν πρώτοις τρεῖς φοραῖς τὰ ͵αϡʹ· ὅπου κάμουν ͵εψʹ. μένουσι καὶ ͵αφʹ. εὐγάνομεν καὶ ἀπὸ τοῦτα ἑπτάκις τὰ ρϙʹ· ὅπου κάμουσι ͵ατλʹ. μένουσι καὶ ροʹ. εὐγαίνομεν καὶ ἀπὸ τοῦτα ὀκτάκις τὰ ιθʹ, ὅπου κάμουσι ρνβʹ. μένουν καὶ ιηʹ εἰς τὸ χέριν. καὶ τόσους ἔχομεν κύκλους, κατὰ τὸ ͵ζσʹ ἔτος. Εἰδὲ καὶ θέλομεν κρατοῦμεν εἰς τὸ χέρι μας 239.6. τὸ μικρὸν ἔτος ἤγουν τὰ σʹ. ἢ καὶ τὰ ρʹ μόνον· βάλλομεν κοντὰ εἰς αὐτὰ, καὶ τὰ ιγʹ ὅπου ἔμειναν ἀπὸ τὴν ἀπερασμένην ἑκατοντάδα, καὶ γίνονται ριγʹ. ἀπ' αὐτὰ λοιπὸν εὐγαίνομεν πεντάκις τὰ ιθʹ, ἤγουν τὰ ϙεʹ· καὶ μένουσι πάλιν ιηʹ. καὶ οὕτως εὑρίσκομεν τοὺς κύκλους τῆς Σελήνης·

Ἐρώτησις ΟΓʹ.

Πῶς ὁ τῆς Σελήνης εὑρίσκεται θεμέλιος; Ἐρώ. νγʹ.

Ἀπόκρισις. 166.5.

Τὸν δὲ θεμέλιον αὐτῆς εὑρίσκομεν καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ ὁ κὺρ Ματθαῖος, ἑνδεκαπλασιάζοντες τὸν εὑρεθέντα κύκλον τῆς Σελήνης· καὶ τρία ἐπιμετροῦντες· καὶ ἀπὸ τὰ συναχθέντα ῥίπτοντες ὅσα ἔχουσι λʹ· καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα λοιπὸν εἶναι ὁ ζητούμενος θεμέλιος τῆς σελήνης. Θετέον ἔχομεν κατὰ τὸ ἐνεστὼς, ͵ζσʹ ἔτος, κύκλους ιηʹ. ἑνδεκαπλασιάζομέν τους, καὶ γίνονται ρϙηʹ· βάλλομεν καὶ γʹ παράνω· καὶ γίνονται σαʹ· ῥίπτομεν ἑξάκις τὰ λʹ· ἤγουν τὰ ρπʹ. μένουσι καὶ καʹ· καὶ τόσα ἔχει ὁ ἐνεστὼς θεμέλιος τῆς Σελήνης· ἡ δὲ ἀφορμὴ ὅπου ἑνδεκαπλασιάζομεν τοὺς κύκλους τῆς σε- 106.7.

λήνης

ἡμερῶν γ΄ προσθήκη.

λήνης εἶναι ἡ ια΄ ἡμέραις ὁποῦ προσλαμβάνει κοντὰ εἰς τὸν ἐδικόν της χρόνον διὰ νὰ φθάσῃ τὸν χρόνον τοῦ ἡλίου· ἤγουν ἀπὸ ταῖς τνδ΄, ἕως ταῖς τξε΄· ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν γνώριμον δρόμον τοῦ Ἡλίου, λογαριάζοντες εὑρίσκομεν καὶ τὸν ἀγνώριστον δρόμον τῆς Σελήνης. τὰς δὲ γ΄ ἡμέρας ὁποῦ προσθέτομεν παράνω εἰς τὸν ἐνδεκαπλασιασμὸν τῶν κύκλων, εἶναι ὁποῦ συνάγονται ἀπὸ τὴν ὀπισθόρμητον κίνησιν τῆς Σελήνης· ὁποῦ εἰς κάθε τδ΄ χρόνους προσλαμβάνει καὶ τελειώνει τὸν δρόμον της κοντὰ μίαν ἡμέραν προτήτερα· καὶ διὰ τοῦτο προσλαμβάνεται τότε ἡ ἐλλείπουσα ἐκείνη ἡμέρα εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς Σελήνης διὰ νὰ ἔρθῃ σωστός· καὶ ἂν καλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐδικούς μας χρόνους νὰ ἐπερίσσευσεν ἀπὸ τὸν λογαριασμὸν τῶν χρόνων καὶ ἄλλη μία ἡμέρα παράνω, καὶ περισσότερη, ἀλλ᾽ ὅμως διὰ τὴν κατὰ μικρὸν ἔλλειψιν τῶν τοιούτων προλαβουσῶν ἡμερῶν ὁποῦ χρειάζονται τὰ ἐλλείποντα λεπτὰ νὰ γένουν σωσταῖς, σχεδὸν ἐξοδιάζεται εἰς τὴν ἐκείνων ἀναπλήρωσιν ἡ τοιαύτη ἡμέρα· καὶ ἂν καλὰ καὶ ἀναπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἑξῆς περασμένους χρόνους, καὶ πρέπει διὰ τοῦτο νὰ συμμετρᾶται καὶ αὐτὴ εἰς τὰ θεμέλια· ἀλλ᾽ ὅμως χρειάζεται ἀκόμι καμπόσα λεπτὰ νὰ γένῃ σωστή· καὶ τότε νὰ συμμετρᾶται σωστά. Διότι ἂν μοιράζωμεν τὸ ἐνεστὼς ἀπὸ γενέσεως κόσμου ͵ζσ΄, ἔτος μὲ τδ΄, εὐγαίνουσιν κγ΄ φοραῖς· καὶ μένουσι καὶ ση΄ χρόνοι παράνω· καὶ εὐγαίνοντας τὰ ιθ΄, τὴν μεγίστην κυκλοφορίαν, μένουσι καὶ δ΄ ὁλάκεραις ἡμέραις παράνω, καὶ ἔπρεπε δ΄ ἡμέρας νὰ προσθέσωμεν ἐπάνω εἰς τὸν ἐνδεκαπλασιασμὸν τῶν κύκλων· ἀμὴ ἐπειδὴ καὶ αὐταῖς αἱ ἡμέραις ὁποῦ περισσεύουσιν εἰς κάθε τδ΄ χρόνους μία ἡμέρα, εἶναι λειψαῖς· καὶ

χρειά-

Σελήνης δρόμος.

χρειάζονται ἀκόμι ἀπὸ δύο πρῶτα ἑξηκοστὰ τοῦ ἡμερονυκτίου καὶ ὀκτὼ δεύτερα νὰ γένουν σωσταῖς· διὰ τοῦτο αἱ κβ΄ προλαβοῦσαις ἡμέραις πέρνουσιν ἀπὸ τὴν κγ΄ ἡμέραν ἐν πρώτοις μὲν, ἀπὸ δύο πρῶτα λεπτὰ ὁποῦ γίνονται μδ΄ πρῶτα. τὴν πέρνουσι καὶ ἀπὸ η΄ δεύτερα, ροϛ΄. τὰ ὁποῖα θέλουν ἀκόμι δ΄ δεύτερα, νὰ γένουν ρπ΄ δεύτερα, νὰ γένουν γ΄ πρῶτα· καὶ μδ΄ τὰ πρῶτα, ὁποῦ κάμνουν ὁμοῦ μζ΄ πρῶτα. καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ἐξοδιάζονται ἀπὸ τὴν κγ΄ ἡμέραν εἰς τὰς προλαβούσας κβ΄ ἡμέρας τὰ μζ΄ πρῶτα ἑξηκοστὰ τοῦ ἡμερονυκτίου παρὰ δ΄ δεύτερα, καὶ τῆς ἔμειναν ἕως τὰ νη΄ πρῶτα παρὰ η΄ δεύτερα, ἕνδεκα πρῶτα λεπτά, καὶ δ΄ δεύτερα· πέρνει ἀκόμι καὶ ἀπὸ τὰ ση΄ παράνω ἔτη πρῶτα λεπτὰ λη΄· καὶ γίνονται μθ΄. ὁποῦ χρειάζεται ἀκόμι θ΄ πρῶτα λεπτά, ἕως τὰ νη΄, νὰ συμμετρᾶται καὶ αὐτὴ μὲ ταῖς ἄλλαις· καὶ πόθεν εἶναι λειψαῖς ἡ ἡμέραις αὐταῖς ἄκουσον· Ἡ σελήνη κατὰ τὸν Πτολεμαῖον ὡς ὁρίζει καὶ ὁ κὺρ Ματθαῖος εἰς κάθε ἐννεακαιδεκαετηρίδα της ἀπομένει ὀπίσω ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ ἡλίου, καὶ τελειώνει προτήτερα τὴν τελευταίαν αὐτῆς ιθ΄ κυκλοφορίαν γ΄ πρῶτα ἑξηκοστὰ τοῦ ἡμερονυκτίου, καὶ δεύτερα λζ΄. τὰ ὁποῖα ἐκκαιδεκάκις πολλαπλασιαζόμενα κάμνουσιν εἰς τδ΄ χρόνους νη΄ πρῶτα λεπτά, παρὰ η΄ δεύτερα· ὥστε ὁποῦ χρειάζονται ὡς εἴρηται β΄ πρῶτα λεπτὰ καὶ η΄ δεύτερα· διὰ νὰ γένουν ἡμέραις σωσταῖς.

Πόρισμα.

ΒΛέπεις πῶς καὶ ἀπὸ ταύτην τὴν μεγίστην κυκλοφορίαν ἀληθεύει ἡ ἡμετέρα ἀπὸ γενέσεως κόσμου χρονολογία· μεγαλομερῶς τε καὶ κατὰ μέρος· ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ μὲν ἀκριβές τε καὶ κατὰ μέρος ἀνωτέρω ἑρμηνεύσαμεν ἐν τῷ περὶ

τῆς

130.13.

δεκαενναετηρεὶς ἄλλη.

τῆς ἀπὸ κτίσεως κόσμου χρονολογίας· τὸ δὲ μεγαλομερῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος συνάγεται· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη θηρεύεται ἡ ἀκρίβεια τῆς ἡμετέρας ἀπὸ γενέσεως κόσμου χρονολογίας. διότι ἂν εἰς ,εψος' ἔτη ἐτελείωσε μίαν φορὰν ἡ δεκαενναετηρὶς τῶν περιττευουσῶν ἡμερῶν εἰς κάθε τῶν δ' χρόνους μία ἡμέρα· καὶ ἀπ' ἐκεῖθεν ἕως τὴν σήμερον ἔχομεν ἀκόμι δ' ἡμέρας παράνω, ὅπου προσθέτομεν σχεδὸν ἐπάνω εἰς τὸν ἐνδεκαπλασιασμὸν τῶν κύκλων τῆς Σελήνης διὰ νὰ εὕρωμεν ἀκριβῶς τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν τῆς αὐτῆς. αἱ ὁποίαις δ' ἡμέραις ἀλλαίως δὲν εὑρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴν ἐδικήν μας χρονολογίαν, παρὲξ ἐὰν περάσῃ καὶ ἄλλη μία τοιαύτη μεγίστη κυκλοφορία· καὶ ἄλλοι τόσοι χρόνοι παράνω ἀπὸ τὴν ἐξῆς γ' κυκλοφορίαν· ὡς καθὼς εὑρισκόμεθεν καὶ τὴν σήμερον μετὰ τὴν πρώτην κυκλοφορίαν· εἰς τόσον ὅπου νὰ εἶναι ἀπὸ γενέσεως κόσμου ἕως τὴν σήμερον περασμένα ,ι,ϛψξή. ἔτη, διὰ νὰ προσθέσωμεν μετὰ τὴν β' κυκλοφορίαν καὶ δ' ἡμέρας ὥσαν καὶ τώρα κοντὰ εἰς τὸν ἐνδεκαπλασιασμὸν τῶν κύκλων· ἢ νὰ κατεβάσωμεν τὴν τοιαύτην χρονολογίαν, ἕως καὶ εἰς τοὺς ,ασιϛ' χρόνους, παρακώτερα καὶ ἀπὸ τὸ σωτήριον ἔτος. τὰ ὁποῖα καὶ τὰ δύο μέρη καὶ τὰ τόσον πολλὰ καὶ τὰ τόσον ὀλίγα ἔτη ἀπὸ γενέσεως κόσμου ἕως τὴν σήμερον εἶναι ὁλοφανερὰ ψέματα. καὶ τινὰς οὔτε τὰ ἀνάφερε πουθενᾶ, οὔτε τὰ ἐφαντάσθη ποτέ. ἀναμεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων μερῶν καὶ πολλῶν καὶ ὀλίγων εἰς ἄλλην χρονολογίαν δὲν εὑρίσκεται τῶν δ' ἡμερῶν ἡ προσθήκη, παρὰ κατὰ μόνην τὴν ἐδικήν μας χρονολογίαν ὡς εἴπομεν. ὥστε φανερώτατον εἶναι καὶ ἀπὸ ταύτην τὴν ἀπόδειξιν πῶς ἡ ἡμετέρα χρονολογία μόνη εὑρίσκεται ἀληθής.

Ἐρώ-

Ἐρώτησις ΟΔ'.

Διατί μέχρι τῶν ιθ' ἀναβαίνει ὁ πλεονασμὸς τῶν τοιούτων ἡμερῶν, καὶ ὄχι παράνω;

Ἀπόκρισις.

ΔΙότι ἐπειδὴ τὸ θεμέλιον τοῦ πρώτου κύκλου εἶναι καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον ια' ἡμερῶν· ὅταν φθάσῃ καὶ ἡ τοιαύτη τούτων τῶν ἐλλειπουσῶν ἡμερῶν προσθήκη ἕως τὰ ιθ' κοντὰ εἰς τὰ ια', γίνονται λ' ἡμέραις ἕνας μῆνας σωστὸς σεληνιακός. καὶ ἂν πηγαίνῃς παρεμπρὸς ἄλλους τῶν δ' χρόνους καθ' ὑπόθεσιν, καὶ περισσεύει ἄλλη μία ἡμέρα, συναριθμοῦνται μὲ τὰ ια', καὶ γίνονται ιβ'· ὥσαν καὶ εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην ἡμέραν ὡς εἴπομεν μετὰ τῶν δ' ἔτη ἀπὸ γενέσεως κόσμου· καὶ καθεξῆς ἕως τὰ ιθ', ἔρχονται τὰ τῆς β' κυκλοφορίας ἴσα καὶ τὰ αὐτὰ μετὰ τῆς πρώτης κυκλοφορίας· καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀναβαίνει παράνω ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τούτων ἀπὸ τὰ ιθ'. ὡς καθὼς μηδὲ οἱ κύκλοι τῆς σελήνης ἀναβαίνουσιν ὡς εἴρηται παράνω ἀπὸ τὰ ιθ'· διότι ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὰς ἐννεακαιδεκαετηρίδας τῶν κύκλων αἱ τοιαῦται ἡμέραι συνάγονται ὡς ἐλέγετο· ἔπρεπε μηδὲ αὐτοὶ νὰ ὑπερβαίνουσι τὸν ἀριθμὸν τῶν κύκλων ὅθεν καὶ γίνονται. καὶ τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐνδεκαδικὸν ἀριθμὸν τοῦ πρώτου θεμελίου, ὅπου μὲ τὰ ιθ' γίνεται μῆνας σωστὸς σεληνιακός. τὰ δὲ ἕνδεκα ταῦτα εἶναι ἡ ἕνδεκα προγνούμεναις ἐκείναις τῆς σελήνης ἡμέραις πρὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.

ἕνδεκα ἡμέρ.

Ἀπορία.

ΕΔῶ ἤθελεν ἀπορήσοι τινὰς ἀκόμι. καὶ ἐπειδὴ εἰς κάθε τῶν δ' χρόνους μίαν φορὰν προστίθεται μία ἡμέρα εἰς τὰ θεμέλια εἰς εὕρεσιν τῶν ἡμερῶν τῆς τότε σελήνης· διατὶ παραλαμβάνεται συνεχῶς ἡ τοιαύτη ἡμέρα καὶ εἰς τοὺς ἑξῆς χρόνους, μέχρι τῶν ιθʹ ἡμερῶν ὡς εἴπομεν αὐξανομένη. ὅτι φαίνεται νὰ συμμετρᾶται εἰς τὰ θεμέλια, ὄχι μίαν φορὰν, ἀλλὰ πολλάκις, καὶ εἰς πολλὰς χιλιάδας τῶν χρόνων.

Λύσις.

Ἡ λύσις καὶ ταύτης τῆς ἀπορίας εἶναι, πῶς ἡ τοιαύταις ἡμέραις μίαν φορὰν ἀληθινὰ εἰς κάθε τ δʹ χρόνους εἰσέρχονται εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν θεμελίων. παραλαμβάνονται ὅμως καὶ εἰς τοὺς καθεξῆς χρόνους συνεχῶς εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν θεμελίων, ὡς ἀπερασμέναις, καὶ ἀναπληροῦσαι τὰς ἀπερασμένας τῆς Σελήνης ἡμέρας. ὡσὰν πῶς παραλαμβάνονται καὶ οἱ ἀπερασμένοι κύκλοι τῆς Σελήνης εἰς τὸν λογαριασμὸν ἑξῆς συνεχῶς, ἕως καὶ εἰς τὰ ιθʹ. τοὺς ὁποίους ἐνδεκαπλασιάζοντες εὑρίσκομεν τὴν ποσότητα τῶν σεληνιακῶν ἡμερῶν· καὶ ῥίπτοντες τὰς ἀπερασμένας, εὑρίσκομεν τὴν ποσότητα τῆς ἐνεστώσης Σελήνης· διὰ τοῦτο καὶ ἡ προσθήκη τῶν τοιούτων ἡμερῶν, ὅταν φθάσῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὸν ιθʹ ἀριθμὸν, καὶ γένῃ μὲ τὰ ιαʹ, μῆνας σωστός· εἰς τὸ ἑξῆς παραιτεῖται, ὡς ἄχρηστος λοιπὸν εἰς εὕρεσιν τῶν σεληνιακῶν ἡμερῶν.

προσθήκη ἡμερῶν.

Ἐρώτησις ΟΕʹ.

Πῶς ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος εὑρίσκεται;

Ἀπόκρισις.

Πάλιν διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν κύκλον τοῦ Ἡλίου, κάμνομεν ὡς καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν κύκλων τῆς Σελήνης· κρατοῦμεν εἰς τὸ χέριμας τὸ ἐνεστὼς ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτος· ἤγουν ὡσὰν τώρα τὸ ,ζσʹ. καὶ ἐπειδὴ κηʹ εἰσιν οἱ κύκλοι τοῦ

ἡλίου

ἡλίου ὡς εἴρηται· ἀναλογεῖ δὲ ὁ κηʹ ἀριθμὸς, καὶ μὲ τὰ σπʹ, καὶ μὲ τὰ ,βωʹ. εὑγαίνομεν ἐκ δεύτερου τὰ ,βσ· ἤγουν τὰ ,εχʹ· μένουν καὶ αχʹ. εὑγαίνομεν καὶ ἀπὸ τοῦτα, πεντάκις τὰ σπʹ· ἤγουν τὰ αυʹ· μένουσιν καὶ σʹ. ῥίπτομεν καὶ ἀπὸ τοῦτα ἑπτάκις τὰ κηʹ, δηλονότι τὰ ρϙςʹ· μένουσιν καὶ δʹ εἰς τὸ χέριν· καὶ τόσους ἔχομεν κύκλους ἡλίου κατὰ τὸ ἐνεστὼς, ,ζσʹ ἔτος· Πάλιν ἂν θέλωμεν κρατοῦμεν ὁμοίως τὸ μικρὸν ἔτος· ἤτοι τὰ σʹ· ἢ τὰ ρʹ· ἢ καὶ ἂν εἶναι καὶ παρακάτω· βάλλομεν κοντὰ εἰς αὐτὰ καὶ ὅσα ἔμειναν ἀπὸ τὴν ἀπερασμένην ἑκατονταετηρίδα· καὶ ὅσα γένουσιν μοιράζομέν τα μὲ κηʹ· ἤγουν εὑγαίνομεν ὅλα τὰ κηʹ· καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα ἐστὶν ὁ κύκλος τοῦ Ἡλίου. ἤγουν ἂς κρατοῦμεν διὰ μικρὸν ἔτος τὰ ρʹ· βάλλομεν κοντὰ εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ιςʹ ὁποῦ ἔμειναν ἀπὸ τὴν ἀπερασμένην ἑκατονταετηρίδα, καὶ γίνονται ριςʹ. εὑγαίνομεν λοιπὸν ἀπὸ τοῦτα τετράκις τὰ κηʹ· ἤγουν τὰ ριβʹ. πάλιν μένουσιν καὶ δʹ εἰς τὸ χέριν· καὶ τόσους ἔχομεν κύκλους κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος. Εἶναι καὶ ἄλλη μέθοδος κατὰ τὸν αὐτὸν κὺρ Ματθαῖον, διὰ νὰ εὕρωμεν μὲ εὐκολίαν καὶ τῶν δύο φωστήρων τοὺς κύκλους· αὐτοὶ οἱ κύκλοι τῶν δύο φωστήρων οἱ ιθʹ τῆς σελήνης, καὶ οἱ κηʹ τοῦ ἡλίου πολυπλασιάζοντες ἀλλήλους κάμουσι τὸν φλβʹ ἀριθμόν· τὸν ὁποῖον τινὲς τὸν ὀνομάζουσιν ἄλφα, ὡσὰν ὁποῦ τὰ δʹ γράμματα αὐτὰ τοῦ ἄλφα δηλοῦσιν αὐτὸν τὸν ἀριθμόν. τὰ μὲν φʹ καὶ τὸ λʹ, φλʹ· καὶ δύο τὰ δύο ᾱ ᾱ, φλβʹ. καὶ διὰ τοῦτο εἰς κάθε φλβʹ χρόνους συνέρχονται καὶ τῶν δύο φωστήρων οἱ κύκλοι· ὁποῦ εἶναι αὐτάμα τότε μίαν φορὰν καὶ οἱ τῆς σελήνης κύκλοι ιθʹ. καὶ οἱ τοῦ ἡλίου κύκλοι κηʹ. καὶ διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν φλβʹ, περιοδικόν· ὡσὰν ὁποῦ

κυκλοφορία μεγίστη.

ἄλφα.

χρόνος περιοδικός.

φέρει εἰς μίαν ἀποκατάστασιν τὰς διαφόρους κινήσεις τῶν δύο φωστήρων· ὥσαν ὁποῦ τότε συμβαίνει νὰ τελειώνουν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο τὰς διαφόρους αὐτῶν κυκλοφορίας. Διότι ὡς καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἐλέγομεν διατὶ νὰ εἶναι ιθ' οἱ κύκλοι τῆς Σελήνης, καὶ κή οἱ κύκλοι τοῦ Ἡλίου, ὅτι αὖ πάμεν παρέκει, πάλιν εὑρίσκομεν τὰ αὐτὰ καὶ ὅμοια μὲ τὰ ἀπερασμένα, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι τόσοι, καὶ μήτε περισσότεροι μήτε ὀλιγότεροι· τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ ἐδῶ· αὖ παραβάλλωμεν καὶ συγκρίνωμεν τοὺς κύκλους τούτους τῶν δύο φωστήρων ἀνάμεσόν τους τὰ ιθ', καὶ τὰ κή, δὲν θέλομεν τοὺς εὕρῃ ποτὲ ἢ νὰ ἀρχήσουν ἢ νὰ τελειώσουν ὁμοῦ καὶ τὰ δύο μέρη (εὐγάνοντες ἀπὸ τὸ μέσον τὴν πρώτην ἐκείνην ἀρχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίσθησαν ὁμοῦ, καὶ ἄρχησαν ὁμοῦ καὶ τὴν κίνησίν τους.) παρὰ μόνον εἰς κάθε φλβ' χρόνους μίαν φοράν· ὅμως ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς τοὺς φλβ' χρόνους, ἡ ἀνισότης καὶ ἀνομοιότης ὁποῦ ἔχουν ἀνάμεσόν τους οἱ κύκλοι ἐτοῦτοι πανταχοῦ εἶναι ἴση καὶ ἡ αὐτή· καὶ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ μεγίστη κυκλοφορία πολλάκις ἐπαναλαμβανομένη. ὡς καθὼς εἶναι καὶ ἰδία μία καὶ ἡ αὐτὴ πολλάκις ἐπαναλαμβανομένη καὶ ἡ δεκαεννεαετηρὶς τῶν κύκλων τῆς σελήνης, καὶ ἡ ὀκτωκαιεικοσαετηρὶς τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου. καὶ διὰ τοῦτο τὸ κανόνιον καὶ ἡ σκάλα ὁποῦ γίνεται ἀπ' αὐτὴν τὴν μεγίστην κυκλοφορίαν ὁποῦ σύγκειται ἀπὸ φλβ' μερικαῖς ἤγουν χρονικαῖς καὶ διάφοραις κυκλοφορίαις εἶναι παντοτινόν, ὥσαν ὁποῦ εὑρίσκεται ἐπαναλαμβανόμενον πάντοτε τὸ αὐτό· Μὲ αὐτὰ λοιπὸν τὰ φλβ' ἔτη μοιράζομεν τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη· καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα πάλιν ἀπὸ τὸν μοιρασμόν, αὖ εἶναι παραπάνω ἀπὸ τοὺς κύκλους, τὰ μοιράζομεν

μεγίστη κυκλοφορία.

κανόνιον παντοτινόν.

πάλιν

πάλιν ἢ μὲ τοὺς ιθ' κύκλους τῆς σελήνης, ἢ μὲ τοὺς κή τοῦ ἡλίου· καὶ ὅσα μείνουν εἰς τὸ χέρι μας τόσους κύκλους ἔχομεν ἢ τῆς σελήνης ἢ τοῦ ἡλίου.

Ἐρώτησις Ος'.

Πῶς εὑρίσκεται ἡ ἴνδικτος;

Ἀπόκρισις.

ΚΑτὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον εὑρίσκομεν καὶ τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν τῆς ἰνδίκτου· εἴτε ἀπὸ τὸ ὁλόκληρον ἀπὸ γενέσεως ἔτος, εἴτε ἀπὸ τὸ μικρὸν ἔτος, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγομεν καὶ περὶ τῶν κύκλων τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἡλίου· μοιράζοντές τα μὲ τοὺς ιέ κύκλους τῆς ἰνδίκτου· ἤγουν ἐπειδὴ τὰ ιέ ἀναλογοῦσι καὶ μὲ τὰ ρν'. καὶ μὲ τὰ ͵αφ'. λέγομεν τετράκις τὰ ͵αφ', κάμουν ἓξ χιλιάδες· μένουν καὶ ͵ασ'. πάλιν ὀκτάκις τὰ ρν', ͵ασ'. καὶ δὲν ἔμεινε τίποτε εἰς τὸ χέριν· καὶ λοιπὸν ἔχομεν ιέ ἰνδικτιῶνας κατὰ τὸ ἐνεστὼς ͵ζσ', ἔτος. ὁμοίως εὑρίσκονται καὶ ἀπὸ τὸ μικρὸν ἔτος.

Ἐρώτησις ΟΖ'.

Διατί ιέ εἰσὶν αἱ Ἰνδικτιῶνες καὶ οὔτε πλείονες οὔτε ἐλάττονες;

Ἀπόκρισις.

ΠΕρὶ τῆς Ἰνδικτιῶνος ὁ μὲν κὺρ Ματθαῖος ὡς σύντομος ὁποῦ εἶναι· καὶ πανταχοῦ φεύγει τὴν μακρηγορίαν, μετὰ τὴν ταύτης εὕρεσιν, ὀλίγα τινὰ μᾶς διδάσκει περὶ αὐτῆς, λέ-
» γοντας· Εἰ γὰρ καὶ τοῖς τὰ ἑλληνικὰ φρονοῦσι Ῥωμαίοις
» ἐξεύρηται τὸ τῆς ἰνδικτιῶνος ἐπινεμήσεως ἔθος. Διὰ τὸ φα-
νερῶς ἐπὶ τοσούτοις ἐναλλάττειν χρόνοις τὰς τῶν ἀνθρώπων ἡ-
» λικίας· ἀλλ' ἔλαθον ἑαυτοὺς καὶ οὗτοι τῇ ἀληθείᾳ συνενεχθέν-
» τες· καὶ τοῖς τῷ μεγάλῳ Μωσῇ ἀναγεγραμμένοις ἀπὸ κτί-

ἡλικίαι ἀνθρώπων.

243.I.

σεως κόσμου συμφθεγγόμενοι χρόνοις. Ὁ δὲ κῦρ Ψελ-
λὸς πλατύτερον σαφηνείας χάριν περὶ τούτων διαλαμβάνει,
» λέγωντας· τὸ διατί ιέ εἰσὶν αἱ ἰνδικτιῶνες· καὶ οὔτε πλεί-
» ονες οὔτε ἐλάσσονες· καὶ τί λέγεται ἰνδικτιών. καὶ τὸ διατί
» μέχρι τοῦ πεντεκαιδεκάτου χρόνου ταύτας ἀναβιβάζεσθαι· καὶ
» αὖθις ὑποστρέφειν, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων παραλαβόντες ἔχο-
» μεν. Περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ιέ· καὶ τῆς τοῦ ὀνόματος
» προσηγορίας· ὡς μέν τινες μυθολογοῦσι λέγοντες· ἀπό τι-
» νος στρατηγοῦ τὴν ἀρχὴν εἰλήφασι· τοῦτο μὲν τὸ ὄνομα καλου-
» μένου, ἐπὶ χρόνους δὲ ιέ, μεγάλως εὐτυχήσαντος· καὶ αὖ-
» θις ἐφ' ἑτέροις ιέ, δυστυχήσαντος· κἀντοῦθεν δεδωκότος
» τοῖς ἐφεξῆς μετά τινος ἐπιτηρήσεως, τὴν τῶν χρόνων τούτων ἀ-
» παριθμεῖσθαι ποσότητα. τοῦτο δὲ ἀπίθανον καταφαίνεται
» εἶναι· ἐπειδὴ ὁρῶμεν ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ κόσμου κτίσεως, τόν
» τε ψηφισμὸν τῶν ἰνδικτιώνων, καὶ τὴν ὁλότητα τῶν ἐτῶν, ἐν
» καταλλήλῳ ταυτότητι βαίνοντα· ὥστε ταῦτα οὐκ ἀπό τι-
» νος στρατηγοῦ, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς κοσμικῆς παρήχθη γε-
» νέσεως. ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τούτοις τεθαύμακα· πῶς οἱ τηνικαῦ-
» τα Ῥωμαῖοι, οἱ ἑλληνόφρονες ὄντες, καὶ ὑπὸ ἀρχὴν εἶναι
» τὸν κόσμον μὴ λέγοντες, ὅμως ὑπὸ τῆς ἀληθείας παρε-
» λαυνόμενοι, τῇ μωσαϊκῇ ἀληθείᾳ παρείποντο. ἀλλὰ καὶ πῶς
» ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ· εἰ γὰρ στρατηγός τις Ἴνδικτος, ἢ Ἰνδικτι-
» ὼν ὠνομάζετο, ἐλέγετο ἂν ἰνδίκτου, ἢ ἰνδικτιῶνος πρώτου, ἢ δευ-
» τέρου· νυνὶ δὲ πρώτην καὶ δευτέραν λέγομεν· ἀσυμβίβαστα δὲ τοῖς
» θηλυκοῖς τὰ ἀρσενικά. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτοις. δοκεῖ
» δὲ σαφέστερον εἶναι, ὅπερ ἐν ἅπασι τοῖς παλαιοῖς καταγράφως
» εὑρίσκεται· πανταχοῦ γὰρ ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τῆς ἰνδικτιῶνος
ἑρ-

SISMANOGLIO MEGARO

ἑρμηνεύεται. Περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ιέ ἐπινεμήσεων,
» ἤτοι ἰνδικτιώνων· καὶ τοῦ ἄχρι τοσοῦδε ἀριθμοῦ ἀναβιβάζε-
» σθαι ταύτας καὶ ἵστασθαι, αἰτίαν εἶναι λέγομεν τὴν ἐναλλαγὴν
» τῶν ἀνθρωπίνων ἡλικιῶν. κατὰ ιέ γὰρ χρόνους τὰς μεγάλας
ἐναλλαγὰς ἐναλλαττόμεθα· ἤτοι τὴν ἥβην· τὸ τέλειον·
» τὸ μεσόκαιρον· τὸ πολιόν· τὸ γηραιόν· τὸ ἐσχατόγηρον· καὶ
» τὸ μακρόβιον.

Ἐρώτησις ΟΗ'.

Περὶ βισέκτου.

Ἀπόκρισις.

Εἴπαμεν περὶ τῆς ἰνδίκτου· ἂς εἰποῦμεν ἀκόμι καὶ περὶ βισέκτου ὀλίγα κοντὰ εἰς τὰ περιλεχθέντα περὶ αὐτοῦ. καὶ ὁ βίσεκτος λοιπὸν γίνεται καθὼς ἐλέγομεν εἰς κάθε δ' χρόνους, ἀπὸ τὰς περισσευούσας ἓξ ὥρας τοῦ κάθε χρόνου. καὶ ἂν θέλωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν χρόνον ὁποῦ τρέχομεν ἂν εἶναι βίσεκτος ἢ ὄχι, μοιράζομεν μὲ δ', τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη· ἢ τοὺς κύκλους τοῦ Ἡλίου, καὶ εὑρίσκομεν τὸ ζητούμενον. Θετέον θέλομεν νὰ εὕρωμεν κατὰ τὸ ἐνεστὼς ,ζσ' ἔτος, ἂν εἶναι βίσεκτος ἢ ὄχι. καὶ ἐπειδὴ τὰ δ' ἀναλογοῦσι καὶ μὲ τὰ μ', καὶ μὲ τὰ υ', καὶ μὲ τὰ ,δ'· εὐγαίνομεν μίαν φορὰν τὰ ,δ, μένουσιν ,γσ'. εὐγαίνομεν καὶ ὀκτάκις τὰ υ, καὶ δὲν μένει τίποτε· καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ηὕραμεν τὸ ,ζσ' ἔτος, πῶς εἶναι βίσεκτος. Πάλιν ἐπειδὴ κατὰ τὸ αὐτὸ ,ζσ' ἔτος, ἔχομεν καὶ κύκλους δ' τοῦ ἡλίου· καὶ ἀπ' ἐδῶ εἶναι φανερὸν πῶς εἶναι βίσεκτος ὁ ,ζσ' χρόνος· ἐπειδὴ εἰς κάθε τέσσαρας κύκλους καὶ χρόνους γίνεται βίσεκτος. ἀπὸ δὲ ἄλλην χρονολογίαν, ἤγουν ἀπὸ Χριστοῦ· ἢ ἀπὸ ἄλλους κύκλους, ἤγουν ἢ Σελήνης, ἢ ἰνδικτιῶνος ὁ βίσεκτος δὲν εὑρίσκεται· διότι εἰς μὲν τὸν καιρὸν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἦτον πρῶτος κύκλος Ἡλίου, ἀμὴ ἦτον κγʹ. ἀπὸ δὲ τοὺς κύκλους τῆς Σελήνης δὲν εὑρίσκεται, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι σύνδρομος καὶ σύγχρονος τῷ ἡλίῳ κατὰ τὴν κίνησιν. μήτε εἶναι ποιητικὴ ἡμερῶν. μηδὲ τὸ περίσσευμα τοῦ χρόνου ἡ ἓξ ὥραις ὁποῦ γεννᾷ τοὺς βισέκτους γεννᾶται ἀπὸ τὴν κίνησιν τῆς σελήνης, ἀμὴ ἀπὸ τὴν κίνησιν γίνεται τοῦ ἡλίου. μηδὲ εἶναι περίσσευμα τοῦ δωδεκαμήνου τῆς Σελήνης, ἀμὴ εἶναι περίσσευμα τοῦ δωδεκαμήνου τοῦ ἡλίου. ἀπὸ τῶν κύκλων πάλιν τῆς ἰνδικτιῶνος δὲν εὑρίσκεται, ὡσὰν ὁποῦ δὲν συμφωνοῦσι μὲ τοὺς κύκλους τοῦ ἡλίου· μηδὲ μὲ τὸν τετραπλασιασμὸν τῶν ἀπὸ γενέσεως χρόνων. διὰ τοῦτο ἀπὸ μόνης τῆς ἀπὸ γενέσεως κόσμου χρονολογίας, καὶ ἀπὸ μόνων τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου ὁ βίσεκτος ἁρμοδίως εὑρίσκεται, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι τούτων ἔργον καὶ ἀποτέλεσμα, καθὼς εἴπαμεν.

Ἐρώτησις ΟΘʹ.

Ὅπως το νομικὸν εὑρίσκεται πάσχα.

Ἀπόκρισις.

Ἐρ. μηʹ. 161.21. Εἴπαμεν καὶ ἀνωτέρω περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ Πάσχα ἀρκετά, ἀλλ᾿ ὅμως λέγομεν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄλλον τρόπον περὶ τῆς εὑρέσεως τῶν αὐτῶν κατὰ τὸν κὺρ Ματθαῖον. καὶ πρῶτον κατὰ τάξιν περὶ τοῦ νομικοῦ Πάσχα. ζητοῦμεν δὲ καθὼς πολλάκις ἐλέγομεν εἰς εὕρεσιν τοῦ Πάσχα τοῦ νομικοῦ τὴν μετ᾿ ἰσημερίαν ἐαρινὴν πρώτην πανσέληνον, ἤγουν μετὰ τὴν καʹ Μαρτίου· συμμετρῶντας καὶ τὴν τῆς ἰσημερίας ἡμέραν. ἀρχὴν δὲ τῆς τοιαύτης εὑρέσεως ἔχομεν τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου ὅθεν καὶ ἀρ-

χονται οἱ κύκλοι καὶ τὰ θεμέλια τῆς Σελήνης. τὰ θεμέλια πάλιν τὰ εὑρίσκομεν ἀπὸ τοὺς κύκλους τῆς σελήνης ὡς εἴρηται· τοὺς δὲ κύκλους τοὺς εὑρίσκομεν μοιράζοντες τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη μὲ τὰ ιθʹ· καθὼς πολλάκις ἐλέγομεν. ἔχει δὲ ὁ κάθε κύκλος θεμέλια ιαʹ. διὰ τοῦτο ἑνδεκαπλασιάζομεν τοὺς κύκλους· καὶ ῥίπτοντες ὅσα ἔχουσι λʹ, ὅσα μένουσιν εἰς τὸ χέρι μας συμμετροῦμεν τούτοις καὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας ὁποῦ περισσεύουσιν ἀπὸ τὴν ὀπισθόδρομον κίνησιν τῆς Σελήνης· καὶ ὅσα γένουσιν, τόσον ἔχομεν θεμέλιον τῆς σελήνης κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου· καὶ ἀφίνοντες τοὺς μεταξὺ δύο μῆνας Ἰαννουάριον καὶ Φεβρουάριον ὡς δύο σεληνιακοὺς μῆνας σωστούς· μετροῦμεν ἐπάνω εἰς τὰ εὑρεθέντα θεμέλια ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν Μάρτιον, ἕως ὁποῦ νὰ εὕρωμεν τὴν πρώτην μετ᾿ ἰσημερίαν πανσέληνον, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βʹ πανσέληνος ἀπὸ τῶν θεμελίων· ἐπειδὴ ἡ πρώτη πανσέληνος εὑρίσκεται πάντοτε πρὸ τῆς ἰσημερίας ἤτοι τῆς καʹ Μαρτίου. καὶ εἰς ὁποίαν ἡμέραν τοῦ τυχόντος μηνὸς καταντήσῃ ὁ ἀριθμὸς τῆς πανσελήνου μετ᾿ ἰσημερίαν, ἐκεῖ εὑρίσκεται τὸ Πάσχα τὸ νομικόν. ὡσὰν εἰς παράδειγμα νὰ εἰποῦμεν· Κατὰ τὸ ,ζρπγʹ ἔτος ἀπὸ γενέσεως κόσμου ἔχομεν πρῶτον κύκλον Σελήνης· ἔχει δὲ ὁ πρῶτος κύκλος κατὰ φύσιν θεμέλια ιαʹ. προσλαμβάνει καὶ τρία παραπάνω διὰ τὴν ὀπισθόδρομον κίνησιν τῆς σελήνης, γίνονται ιδʹ. προστίθεμεν λοιπὸν καὶ τὰ λαʹ τοῦ Μαρτίου, καὶ γίνονται μεʹ. καὶ πόσα χρειάζεται ὁ συνάμης σεληνιακὸς μῆνας. καὶ εἰς τὴν λαʹ Μαρτίου εὑρίσκεται τώρα ἡ μετ᾿ ἰσημερίαν πρώτη πανσέληνος κατὰ τὸν πρῶτον κύκλον· ἀμὴ ἐπειδὴ τὸ νομικὸν φάσκα κατὰ τὸν πρῶτον κύκλον τῆς Σελήνης ἀ-

Θεμέλια τοῦ αʹ κύκλου.

νομικὸν αʹ φάσκα πότε. 167.21.

νωθει καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰς δύο εὑρέθηκε τοῦ Ἀπριλλίου, καὶ ἐκεῖ πρέπει πάντοτε νὰ ἑορτάζεται ἀπαραλλάκτως· διὰ τοῦτο βάλλομεν ἀκόμι δύο ἡμέρας παράνω, καὶ πᾶμεν ἕως τὰ μζ'. διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἀριθμὸς εἰς τὰ δύο τοῦ Ἀπριλλίου.

Ἀπορία.

Ἐδῶ ἤθελεν ἀπορήσοι τινὰς εὐλόγως· πῶς ἐπειδὴ τρεῖς ἡμέρας προσθέτομεν ἐπάνω εἰς τὰ θεμέλια περισσότερον, διατὶ παράνω εἰς τὰ με' προσθέτομεν δύο μόνον ἡμέρας, καὶ οὕτως εὑρίσκομεν εἰς τὸν τόπον του τὸ πάσχα τὸ νομικόν.

Λύσις.

Ἡ λύσις τῆς ἀπορίας ταύτης εἶναι· πῶς ὁ κὺρ Ματθαῖος ἐδῶ μετρᾶ τὸν ἑνάμης σεληνιακὸν μῆνα με' ἡμερῶν· καὶ διὰ τοῦτο ἔρχονται δύο ἡμέραις παράνω. διὰ ἕνα δ'' τῆς ἡμέρας ὁποῦ σχεδιάζεται εἰς τὸν ἑνάμης σεληνιακὸν μῆνα ἀπὸ τὰς με' ἡμέρας· ἀμὴ ἂν παραβλέψωμεν αὐτὸ τὸ δ', καὶ μετρήσωμεν τὸν ἑνάμης σεληνιακὸν μῆνα μδ' ἡμερῶν, τότε φανερώνονται πῶς εἶναι τρεῖς ἡμέραις παράνω ἕως τὰ μζ'· ὡς ἐλέγομεν καὶ ἡμεῖς ἀνωτέρω εἰς τὴν νγ' ἐρωταπόκρισιν· καὶ πῶς καὶ ἡμεῖς εὐλόγως τὸν μετροῦμεν ἕως τὰ μδ' τὸν ἑνάμης σεληνικὸν μῆνα, εἶναι φανερόν· Διότι ἂν ὁ κὺρ Ματθαῖος διὰ ἕνα καὶ μόνον δ'' ἡμέρας, ἐμέτρησε μίαν ἡμέραν ὁλάκερην παράνω, καὶ ἐπαράβλεψεν ὀπίσω μισὴν ἡμέραν εἰς τὸ φανερὸν διὰ τὸ εὐκολώτερον, διὰ νὰ μὴν μετρήσῃ λέγω τὴν μίαν ἡμέραν δύο φοραῖς, νὰ λέγῃ τὴν λ' καὶ πρώτην, δὲν εἶναι ἄπρεπον εἰς ἡμᾶς, ἀνίσως καὶ διὰ τὴν τοῦ

λόγου ἀκρίβειαν, ἀφήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ δ'' ἀπὸ τέλους αὐτάμα καὶ τὴν με' ἡμέραν, καὶ κατέβωμεν εἰς τὴν μδ', διὰ νὰ συμμετρήσωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὴν παροραθεῖσαν μισὴν ἡμέραν παράνω. Διότι ὁ σεληνιακὸς μῆνας καθ' ἑαυτὸν ὅλος εἶναι κθ'' ἡμερῶν, ὁ δὲ μισός του εἶναι ιδ'' ἡμερῶν καὶ δ'. ὁ δὲ κὺρ Ματθαῖος τὸν μὲν ὁλόκληρον μῆνα τὸν μετρᾶ λ' ἡμερῶν· τὸν δὲ μισὸν δεκαπέντε· καὶ διὰ τοῦτο φέρει τὸν ἑνάμης σεληνιακὸν μῆνα εἰς τὰ με'. εἰ δὲ καὶ μετρήσωμεν ἡμεῖς τὴν τελευταίαν τῆς σελήνης ἡμέραν, καὶ ὡς λ' τῆς προλαβούσης, καὶ ὡς ἀρχὴν καὶ α' τῆς ἐξῆς ἐνεστώσης σελήνης, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν καὶ λέγεται ἡ αὐτὴ καὶ μία ἡμέρα ἕνη καὶ νέα· ἤγουν λ' καὶ πρώτη· τότε θέλει καταντήσῃ ὁ μισὸς σεληνιακὸς μῆνας πεντεκαιδέκατος ἀριθμὸς εἰς τὰ μδ' μόνον, καὶ ὄχι πλέον· καὶ τότε γίνεται φανερὸν πῶς τρεῖς ἡμέραι προσλαμβάνονται ἕως τὰ μζ'· ὡς ἐλέγετο. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ κὺρ Ψελλὸς στοχαζόμενος τὰ τοιαῦτα, ἠθέλησε καὶ ἀντάμωσε τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου εἰς τὸ πρῶτον θεμέλιον, καὶ τὸ ἔκαμε ιβ' ἡμερῶν· καὶ μὲ τοῦτο φεύγει καὶ τὴν διπλωνομασίαν, νὰ λέγῃ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ λ', καὶ πρώτην, ὡς καθὼς τὴν φεύγει καὶ ὁ κὺρ Ματθαῖος· καὶ συμμετρᾷ καὶ τὴν μισὴν ἡμέραν παράνω, καὶ ἔρχεται καὶ ὁ λογαριασμὸς ἁπλῶς εἰς τὰ με'. Διότι ιβ' τὸ πρῶτον θεμέλιον, καὶ λα' τοῦ Μαρτίου, μγ'· καὶ δύο τοῦ Ἀπριλλίου με'. εἰς τὰ ὁποῖα δύο τοῦ Ἀπριλλίου εὑρίσκεται πάντοτε τὸ α', νομικὸν Φάσκα· ἀμὴ ἂν εὐγάλῃς τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου, καὶ μετρήσῃς τὰ θεμέλια μόνα, χωρὶς καμίαν ἄλλην προσθήκην, θέλεις εὕρῃ πῶς ἐξ ἀνάγκης συμμετρᾶται ἡ λ', καὶ πρώτη. διότι ἕνδεκα τὸ

σεληνιακὸς μήν·

ἕνη καὶ νέα·

Ψελλοῦ κρίσις.

πρῶτον θεμέλιον καθ' αὐτό, καὶ λα' ὁ Μάρτιος, γίνονται μβ'· καὶ δύο λοιπὸν τοῦ Ἀπριλλίου, ἰδοὺ ὁποῦ εὑρίσκεται ὁ δύναμις σεληνιακὸς μῆνας μδ' ἡμερῶν μόνον, καὶ ὄχι πλέον· διότι ἂν βάλλῃς καὶ ἄλλην μίαν ἡμέραν παράνω, νὰ πάγῃς ἕως τὰ με'· θέλει πέσῃ τὸ πρῶτον νομικὸν Φάσκα εἰς τὰ γ' τοῦ Ἀπριλλίου, μίαν ἡμέραν παράνω, καὶ εἶναι ψεῦμα. πάλιν ἂν μετρήσῃς τὸν μισὸν σεληνιακὸν μῆνα ιδ' ἡμερῶν μόνον, εἶναι ψεῦμα. διὰ τοῦτο λοιπὸν πέρνει καὶ τὴν μισὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν λ', καὶ γίνεται ιδ ϋ ἡμερῶν. καὶ ἰδοὺ ὁποῦ μετρᾶται ἡ λ', καὶ ὡς πρώτη. καὶ διὰ τοῦτο καταντᾷ ὁ πεντεκαιδέκατος ἀριθμὸς ἕως τὰ μδ' μόνον, καὶ ὄχι παράνω. Πάλιν τὸ δεύτερον θεμέλιον ἔχει δὶς τὰ ια', κβ'. καὶ κβ' τοῦ Μαρτίου, μδ'. καὶ αὐτοῦ εἰς τὰ κβ' τοῦ Μαρτίου εὑρίσκεται τὸ δεύτερον νομικὸν Φάσκα· τρία ἔχει τὸ γ' θεμέλιον, καὶ λα' τοῦ Μαρτίου, λδ'· καὶ δέκα τοῦ Ἀπριλλίου, μδ'· καὶ αὐτοῦ εἰς τὰ δέκα τοῦ Ἀπριλλίου εὑρίσκεται τὸ γ' νομικὸν Φάσκα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἑξῆς ἄχρι τέλους τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς τὸν μδ' εὑρίσκεται ἀριθμόν, μετρῶντας τὰ θεμέλια μόνα καθ' ἑαυτὰ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθίαν· εἰς δὲ τοὺς βισέκτους διὰ τὴν πλεονάζουσαν ἐν ἐκείνοις ἡμέραν προσθέτομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν λογαριασμὸν μίαν ἡμέραν παράνω, καὶ πᾶμεν ἕως τὰ με', διὰ νὰ ἔρθῃ σωστός· Θετέον ὁ δ' κύκλος ἔχει θεμέλια ιδ'. καὶ διὰ τὴν τοῦ βισέκτου ἡμέραν ὅταν τύχῃ, ἔχει ιε'· καὶ κθ' τοῦ Μαρτίου, μδ'· καὶ εἶναι ψεῦμα. διὰ τοῦτο μετροῦμεν, ἄλλην μίαν ἡμέραν παράνω, καὶ πᾶμεν ἕως τὰ με' διὰ νὰ ἔλθῃ τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς τὸν τόπον του εἰς τὰ λ' Μαρτίου, ἐκεῖ ὁποῦ ἔρχεται καὶ μὲ τὰ ιδ' θεμέ-

λια

SISMANOGLIO MEGARO

λια χωρὶς τὴν προσθήκην. Πάλιν ὅταν τύχῃ καὶ εἶναι κανένας ἀπὸ τοὺς γ' τελευταίους κύκλους, καὶ τότε διὰ τὴν πλεονάζουσαν ἐν ἐκείνοις ἡμέραν, κἄντε εἶναι βίσεκτος, κἄντε μή. διότι συνέρχονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν· καὶ τότε προσθέτομεν ὁμοίως μίαν ἡμέραν παράνω, διὰ νὰ ἔλθῃ ὡς εἴπομεν ὁ λογαριασμὸς τοῦ νομικοῦ Φάσκα σωστός· ἤγουν ἔχει ὁ ιζ' κύκλος θεμέλια η'. καὶ μὲ τὴν πλεονάζουσαν ἡμέραν, θ'. καὶ λα' τοῦ Μαρτίου, μ'. καὶ δ' τοῦ Ἀπριλλίου, μδ'· καὶ εἶναι ψεῦμα. βάλλομεν λοιπὸν διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν παράνω, καὶ πᾶμεν ἕως τὰ με'· καὶ ἔρχεται τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς τὸν ἐξ ἀρχῆς διωρισμένον του τόπον, εἰς ταῖς ε' τοῦ Ἀπριλλίου· Διότι τὸ νομικὸν Φάσκα εἶναι διωρισμένον κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπαρέγκλιτον καὶ πρώτην τῶν κύκλων καὶ τῶν θεμελίων ἀκολουθίαν· καὶ διὰ τοῦτο οἱ τοιοῦτοι πλεονασμοὶ τῶν θεμελίων καὶ τῶν βισέκτων προστιθέμενοι φέρουσιν ὀπίσω τὸ νομικὸν Φάσκα τόσας ἡμέρας κατὰ τὴν ποσότητα ὁποῦ ἔχουσιν· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐξ ἀνάγκης προσθέτομεν εἰς τὸν λογαριασμὸν τόσας ἡμέρας παράνω, διὰ νὰ φέρωμεν πάντοτε τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς τὸν ἐξ ἀρχῆς διωρισμένον του τόπον· διὰ τοῦτο μετροῦμεν καὶ τὸ πρῶτον θεμέλιον ἕνδεκα ἡμερῶν χωρὶς καμίαν ἄλλην προσθήκην· ὁμοίως καὶ τὸν δύναμις σεληνιακὸν μῆνα ἕως τὰ μδ' μόνον, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπαρέγκλιτον τῶν σεληνιακῶν ἡμερῶν ἀκολουθίαν· καὶ τοιουτοτρόπως πηγαίνοντες εὑρίσκομεν καὶ τὸ τελευταῖον νομικὸν Φάσκα εἰς τὴν ιγ' τοῦ Ἀπριλλίου. καὶ τὸ ἑξῆς πάλιν μετὰ ια' θεμέλια ἔρχεται ὡς καὶ πρότερον εἰς τὰ δύο τοῦ Ἀπριλλίου. καὶ ἑξῆς πάλιν ἔρχονται τὰ αὐτὰ ὡς καὶ πρότερον· καὶ οὕτως φέρει. Ὁ δὲ κὺρ Ματθαῖος οὐ μόνον

Νομικὸν φάσκα ὅτι διωρισμένον ἄνωθεν.

ἕως τὰ μζ΄ ἐκτείνει τὸν ἀριθμὸν μὲ τὴν προσθήκην ὡς ἐκεῖνος διδάσκει τῶν δύο ἡμερῶν ἐπάνω εἰς τὰ με΄, εἰς δὲ τοὺς βισέκτους καὶ τοὺς τελευταίους τρεῖς κύκλους, ἕως τὰ μη΄, μὲ τὴν προσθήκην τῶν γ΄ ἡμερῶν. ἀμὴ καὶ ἕως τὸν ν΄ ἀριθμὸν ἀναβαίνει, διὰ τὸ γνώριμον τοῦ ν΄ ἀριθμοῦ, μὲ τὴν προσθήκην τῶν ε΄. ἀλλ᾽ εἰς ἡμᾶς διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ νομικοῦ Φάσκα, ἱκανά εἰσι καὶ τὰ εἰρημένα.

Ἀπορία.

Πάλιν ἤθελεν ἀπορήσοι τινὰς ἀκόμι καὶ τοῦτο· πῶς ἐπειδὴ καὶ ὁ σεληνιακὸς μῆνας εἶναι κθ ΰ ἡμερῶν ὡς εἴρηται διατί ἡμεῖς εἰς τὸν ἐνδεκαπλασιασμὸν τῶν κύκλων παντοῦ ῥίπτομεν τὰ λ΄, ὡς σωστοὺς σεληνιακοὺς μῆνας· ὅπου συμβαίνει εἰς τὰ δὶς λ΄, νὰ ῥίπτωμεν μίαν ἡμέραν παραπάνω. καὶ εἰς τὰ τετράκις λ΄, δύο ἡμέρας· καὶ εἰς τὰ ἑξάκις λ΄, τρεῖς ἡμέρας παραπάνω· τὸ ὁποῖον εἶναι ὁλοφανερὰ ψεῦμα·

Λύσις.

Εἰς τοῦτο λέγομεν ὅτι ἄλλο εἶναι νὰ μετρήσῃ τινὰς τοὺς σεληνιακοὺς μῆνας τοῦ ἑνὸς χρόνου ἀπὸ κθ ΰ ἡμέρας μόνον· ὅπου κάμουσιν οἱ ιβ΄ σεληνιακοὶ μῆνες τνδ΄ ἡμέρας, χωρὶς νὰ συμμετροῦμεν καὶ τὰ μδ΄ παραπάνω πρῶτα λεπτὰ τοῦ κάθε μηνός· ἐπειδὴ ἀπ᾽ αὐτὰ δὲν περισσεύουν εἰς ὅλον τὸν χρόνον διὰ τοὺς σεληνιακοὺς μῆνας, παρὰ μόνον τρεῖς ὥραις· ἐπειδὴ αὐτὰ δωδεκάκις πολλαπλασιαζόμενα γίνονται φκη΄· τὰ ὁποῖα μὲ ξ΄ μεριζόμενα κάμουσιν θ΄ ὥρας παρὰ δώδεκα πρῶτα λεπτά. ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ μὲν ἓξ ὥραις ἐξοδιάζονται εἰς τὸ δ΄ τοῦ χρόνου, καὶ μένουσιν γ΄ ὥραις παρὰ ιβ΄ πρῶτα λεπτά· διὰ τοῦτο εἰς τοῦτον τὸν λογαριασμὸν αὐτὰ δὲν τὰ μετροῦμεν. ἀμὴ

μὴ

μὴ ὁπόταν ἐνδεκαπλασιάζωμεν τοὺς κύκλους, ἐπειδὴ θέλομεν ἐξανάγκης τρεῖς χρόνους διὰ νὰ συνάξωμεν ἕνα σεληνιακὸν μῆνα, νὰ λέγωμεν γ΄ ἕνδεκα, λγ΄· τότε ἡ τρεῖς ἐκεῖναις ὥραις ὅπου περισσεύουν τὸν κάθε χρόνον, τριπλασιαζόμεναι γίνονται θ΄. τότε λοιπὸν ὁ σεληνιακὸς μῆνας κοντὰ εἰς τὰς κθ ΰ ἡμέρας ὅπου ἔχει, πέρνωντας καὶ τὰς θ΄ ὥρας παραπάνω, γίνεται λ΄ ἡμερῶν παρὰ γ΄ ὥρας· ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς ἓξ κύκλους καὶ χρόνους συνάγονται δύο σεληνιακοὶ μῆνες ξ΄ ἡμερῶν παρὰ ἓξ ὥρας· καὶ ἐπὶ τῶν ἑξῆς ὁμοίως. τῶν δὲ τοιούτων ὡρῶν ἡ ἔλλειψις εἰς τοὺς ιθ΄ κύκλους καὶ χρόνους συνάγει μίαν ἡμέραν παραπάνω· καὶ συμμετρᾶται καὶ αὐτὴ κατὰ τοὺς γ΄ τελευταίους κύκλους ὡς ὁρίζει ὁ κὺρ Ψελλός· ἢ κατὰ τὸν τελευταῖον ιθ΄ κύκλον ὡς ὁρίζει ὁ κὺρ Πέτρος· καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐννεακαιδεκαετηρὶς ἔχει καὶ αὐτὴ κάποιαν ἔλλειψιν, ἡ ὁποία ἑκκαιδεκάκις πολυπλασιαζομένη κάμει σχεδὸν μίαν ἡμέραν· ἑκκαιδεκάκις δὲ τὰ ιθ΄, γίνονται τδ΄· διὰ τοῦτο καὶ τότε εἰς κάθε τδ΄ χρόνους συμμετρᾶται καὶ ἄλλη μία ἡμέρα παραπάνω, εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως, διὰ νὰ ἔλθῃ πάντοτε ὁ λογαριασμὸς τῶν θεμελίων σωστός.

92.6.
καὶ 27.

Ἐρώτησις Π΄.

Ὅπως τὸ χριστιανικὸν εὑρίσκεται πάσχα.

ἐρ. μή.
161.21.

Ἀπόκρισις.

Τὸ ἡμέτερον ἅγιον Πάσχα ἑορτάζεται πάντοτε ὕστερον ἀπὸ τὸ νομικὸν Φάσκα ἐν ἡμέρᾳ πρώτῃ τῆς ἑβδομάδος, ἤτοι κυριακῇ· διὰ τοῦτο ἀφ᾽ οὗ εὕρομεν ἀπὸ τοὺς κύκλους καὶ τὰ θεμέλια τῆς σελήνης τὸ νομικὸν Φάσκα κατὰ τὰς προειρημένας μεθόδους εἰς ταῖς πόσαις εὑρίσκεται τοῦ τυχόντος μηνός, ἤτοι Μαρτίου, ἢ Ἀπριλλίου, πρέπει νὰ εὕρωμεν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται, καὶ τότε νὰ εὕρωμεν τὴν ἑξῆς κυριακήν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ ἅγιον Πάσχα. τὴν τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν τὴν εὑρίσκομεν ἀπὸ τοὺς κύκλους τοῦ ἡλίου· κατὰ τὰς προειρημένας μεθόδους ἀνωτέρω κατὰ τὴν ιή, ἐρωταπόκρισιν. ὡσὰν νὰ εἰποῦμεν κατὰ τὴν γ' μέθοδον· εὑρίσκοντες διὰ μερισμοῦ ἀπὸ τὰ ἀπὸ γενέσεως κόσμου ἔτη πόσους κύκλους ἔχει ὁ ἥλιος, προσθέτοντες καὶ τοὺς βισέκτους, καὶ ἀπὸ τὰ συναχθέντα ῥίπτοντες ὅλα τὰ ἑπτά, κρατοῦμεν τὰ ἐναπολειφθέντα· καὶ ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅθεν καὶ ἄρχονται οἱ τοῦ Ἡλίου κύκλοι, ἀφίνοντες διὰ τὸ συντομώτερον τὰς τῶν μηνῶν ἑβδομάδας ῥίπτοντες ὅλα τὰ κή, συνάπτομεν τὰ παράνω τῶν ἑβδομάδων, καὶ τὰς πόσας ἡμέρας τοῦ ζητουμένου μηνός, ἕως τὴν ἡμέραν τοῦ νομικοῦ· καὶ ῥίπτοντες καὶ ἀπ' αὐτὰ ὅλα τὰ ἑπτά, τὰ ἐναπολειφθέντα ὅσα καὶ ἂν εἶναι κατὰ τὴν ποσότητα ὅπου ἔχουσι μᾶς δείχνουσι τὴν ζητουμένην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· ὡς ἐν ἐκείνοις ἐλέγετο. εἰδὲ καὶ εὔγουσι ὅλα ἑπτά, εἶναι ἡ ζητουμένη ἡμέρα σαββάτω. δηλαδὴ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ. καὶ ἡ ἑξῆς κυριακὴ εἶναι τὸ ἅγιον Πάσχα. εἰδὲ καὶ ἔλθῃ κυριακή, τὸ νομικὸν φάσκα, αὐτὴν μὲν τὴν κυριακὴν ἑορτάζομεν τῶν Βαΐων· τὴν δὲ ἑξῆς κυριακὴν ἑορτάζομεν τὸ ἅγιον Πάσχα. καὶ ζήτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω.

εὑρεῖν τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδο.

Ἐρώτησις ΠΑ'.

Ὅπως εὑρίσκεται ἡ ἀπόκρεως καὶ τὰ ἄλλα.

Ἀπόκρισις.

Ἐὰν θέλῃς νὰ εὕρῃς τὴν ἀπόκρεων, βάλλε τρεῖς ἡμέρας

παράνω εἰς τὸ εὑρισκόμενον ἐνεστὼς ἅγιον Πάσχα· εἰδὲ καὶ εἶναι ὁ χρόνος βίσεκτος, βάλλε δ'. καὶ εἰ μὲν ὁ συναχθεὶς ἀριθμὸς εὑρίσκεται εἰς τὸν Μάρτιον, τότε ἡ ἀποκρέα εὑρίσκεται κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν εἰς τὸν Ἰαννουάριον· εἰδὲ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀπρίλλιον, ἡ ἀποκρέα εὑρίσκεται κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν εἰς τὸν φεβρουάριον. Παράδειγμα νὰ εἰποῦμεν, τὸν ἐνεστῶτα ,ζσ' χρόνον ἔχομεν τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὰ κζ' τοῦ Μαρτίου· καὶ διατὶ εἶναι βίσεκτος ὁ χρόνος, βάλλομεν δ' ἡμέρας παράνω· καὶ φθάνει ὁ ἀριθμὸς εἰς τὴν λά Μαρτίου· καὶ λοιπὸν ἡ ἀποκρέα εὑρίσκεται εἰς τὴν λά τοῦ Ἰαννουαρίου. Ἀπὸ χρόνου τὸ ἅγιον Πάσχα εὑρίσκεται εἰς τὰς ις' τοῦ Ἀπριλλίου· βάλλομεν καὶ γ' παράνω, καὶ γίνονται ιθ'. καὶ λοιπὸν ἡ ἀποκρέα εὑρίσκεται ἀπὸ χρόνου, εἰς τὰς ιθ' τοῦ φεβρουαρίου. διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τὴν ἀποκρέα εὐγάνοντες γ' ἡμέρας εὑρίσκομεν τὸ ἅγιον Πάσχα κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἀπὸ μὲν τὸν Ἰαννουάριον εἰς τὰς τόσαις τοῦ Μαρτίου, ἀπὸ δὲ τὸν φεβρουάριον, εἰς τὰς τόσαις τοῦ Ἀπριλλίου. ἤγουν εὐγάνοντες ἀπὸ τὴν λά Ἰαννουαρίου, γ' ἡμέρας, καὶ μίαν διὰ τὸν βίσεκτον, δ'· μένουσι κζ'. καὶ εἰς τὰς κζ' τοῦ Μαρτίου ἔχομεν τὸ ἅγιον Πάσχα. Πάλιν ἀπὸ χρόνου εὑρίσκεται ἡ ἀποκρέα εἰς τὰς ιθ' τοῦ φεβρουαρίου· εὐγάνομεν γ', καὶ μένουσι ις'. καὶ εἰς τὰς ις' τοῦ Ἀπριλλίου ἔχομεν ἀπὸ χρόνου τὸ ἅγιον Πάσχα. καὶ τέτοιαν ἀκολουθίαν ἔχουσιν ἀνάμεσόν τους τὸ Πάσχα καὶ ἡ ἀποκρέα· καλὰ καὶ νὰ προηγῆται ἡ ἀποκρέα, καὶ τὸ πάσχα νὰ ἔρχεται κατόπιν· ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ πάσχα διορίζονται ὅλαις ἡ κινούμεναις ἑορταῖς, τόσον ἡγούμεναις ὅσον καὶ ἑπόμεναις, ὡς ἐλέγετο ἀνωτέρω.

ἀκολουθία.

Ἐρ. νέ.

Ἐρώτησις ΠΒʹ.

Πότε ἄρχεται τὸ τριώδιον;

Ἀπόκρισις.

Ἀπὸ δὲ τὴν ἀποκρέα εὐγάνοντες ἡμέρας ιδʹ, ἤγουν δύο ἑβδομάδας εὑρίσκομεν καὶ πότε ἄρχεται τὸ τριώδιον. ἤγουν εὐγάνοντες ἀπὸ τὴν λαʹ τοῦ Γαννουαρίου εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἡ ἀποκρέα, ἡμέρας ιδʹ, εὑρίσκομεν τὴν ιζʹ τοῦ αὐτοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς, εἰς τὴν ὁποίαν ἄρχεται τὸ τριώδιον, εἰς τὸ αὐτὸ ἑπτακισχιλιοστὸν διακοσιοστὸν ἔτος. πάλιν ἀπὸ χρόνου, εὐγάνομεν ἀπὸ τὴν ιθʹ τοῦ Φεβρουαρίου ἡμέρας ιδʹ, καὶ εὑρίσκομεν τὴν εʹ τοῦ αὐτοῦ Φεβρουαρίου εἰς τὴν ὁποίαν ἄρχεται τὸ τριώδιον.

Ἐρώτησις ΠΓʹ.

Ὅπως εὑρίσκομεν τὸν ἦχον καὶ τὸ ἑωθινὸν ὅταν ἄρχεται τὸ τριώδιον;

Ἀπόκρισις.

Τὸν δὲ ἦχον καὶ τὸ ἑωθινὸν ὁποῦ θέλομεν ὅταν ἄρχεται τὸ τριώδιον, τὰ εὑρίσκομεν εἰς τοῦτον τὸν τρόπον· ζητοῦμεν ἀπὸ τὴν ἀπερασμένην ἑορτὴν τῶν ἁγίων πάντων τῆς ἀπερασμένης λαμπρᾶς ἕως τὴν κυριακὴν ὁποῦ ἄρχεται τὸ τριώδιον τῆς ἐρχομένης λαμπρᾶς πόσαις ἑβδομάδες εἶναι· καὶ αὐταῖς ταῖς μοιράζομεν μὲ ὀκτὼ, λέγω τοὺς ἤχους· καὶ ὅσα μένουν, τόσον ἔχομεν ἦχον. πάλιν ταῖς μοιράζομεν καὶ μὲ ιαʹ, λέγω τὰ ἑωθινά· καὶ ὅσα μένουσιν, βάλλομεν καὶ ἕνα παραπάνω, καὶ τόσον ἔχομεν ἑωθινόν. Θετέον ἀπὸ τὴν ἀπερασμένην ἑορτὴν τῶν ἁγίων Πάντων τοῦ ,ζσʹ ἔτους ὁποῦ ἦτον εἰς ταῖς κβʹ τοῦ μαΐου, ἕως ταῖς εʹ τοῦ Φεβρουαρίου ὁποῦ ἄρχεται τὸ τριώδιον τοῦ ἐξῆς ,ζσαʹ ἔτους, εὑρίσκονται ἑβδομάδες λζʹ. αὐταῖς λοιπὸν ταῖς μοιράζομεν μὲ ὀκτὼ, τετράκις τὰ ηʹ, λβʹ. μένουν καὶ εʹ. καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ἔχομεν ἦχον εʹ, ἤγουν πλάγιον πρώτου. μοιράζομέν ταις καὶ μὲ ιαʹ. τρεῖς ιαʹ, λγʹ. μένουσιν καὶ δʹ. βγαίνομεν ἑνὸς προσθήκη ἀκόμι καὶ ἕνα παραπάνω, ὁποῦ διαβάζεται τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων. ἐπειδὴ τότε ἔχομεν ἦχον μὲν, πλάγιον δʹ. ἑωθινὸν δὲ, πρῶτον. δʹ λοιπὸν, καὶ ἕνα γίνονται εʹ. καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ἔχομεν καὶ εʹ ἑωθινόν.

Ἐρώτησις ΠΔʹ.

Πῶς νὰ εὕρωμεν τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων πάντων· καὶ τὴν νηστείαν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων;

Ἀπόκρισις.

Τὴν δὲ τῶν ἁγίων Πάντων ἑορτὴν εὑρίσκομέν την καὶ ἀπὸ τὴν ἁγίαν λαμπρὰν, εὐγάνοντες μόνον εʹ ἡμέρας. καὶ εἰ μὲν ὁ καταλειφθεὶς ἀριθμὸς εὑρίσκεται εἰς τὸν Μάρτιον, ἡ τῶν ἁγίων Πάντων μνήμη, εὑρίσκεται εἰς ταῖς τόσαις τοῦ Μαΐου. εἰδὲ εἰς τὸν Ἀπρίλλιον εὑρίσκεται ὁ καταλειφθεὶς ἀριθμὸς, ἡ τῶν ἁγίων πάντων μνήμη εὑρίσκεται εἰς ταῖς τόσαις τοῦ Ἰουνίου. Θετέον εὐγάνοντες ἀπὸ ταῖς κζʹ τοῦ Μαρτίου ὁποῦ εἴχαμεν τὴν λαμπρὰν, εʹ ἡμέρας, μένουσιν κβʹ. καὶ εἰς ταῖς κβʹ τοῦ Μαΐου ἔχομεν τῶν ἁγίων πάντων. πάλιν ἀπὸ χρόνου ἔχομεν τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς ταῖς ιϛʹ τοῦ Ἀπριλλίου· εὐγάνομεν τὰ εʹ, καὶ μένουσιν ιαʹ. καὶ εἰς ταῖς ιαʹ τοῦ Ἰουνίου εὑρίσκεται τότε ἡ μνήμη τῶν ἁγίων πάντων. Πάλιν διὰ τὴν νηστείαν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, μετροῦμεν ἀπὸ τὴν λαμπρὰν ἕως ταῖς δύο τοῦ Μαΐου, καὶ πόσαις ἡμέραις εἶναι. Θετέον μετροῦμεν ἀπὸ ταῖς κζʹ Μαρτίου ἕως ταῖς δύο τοῦ Μαΐου, καὶ εὑρίσκονται ἡμέραι

μέραι λζ΄. καὶ τόσαις ἡμέραις εἶναι κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων. πάλιν ἀπὸ χρόνου μετροῦμεν ἀπὸ τὰ ιϛ΄ τοῦ Ἀπριλλίου, ἕως τὰ δύο τοῦ Μαΐου. καὶ εὑρίσκομεν ιζ΄. καὶ τόσας ἡμέρας ἔχει τότε ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Περὶ αἰτιολογίας τῶν εἰρημένων.

νηστεία τῶν ἀποστόλων πόση καὶ πῶς.

Η δὲ αἰτία καὶ τούτων εἶναι τῆς μὲν νηστείας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τοιαύτη. ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀναβαίνει ἕως τὰ μβ΄. καὶ καταβαίνει ἕως τὰ η΄. διότι ὁπόταν τὸ ἅγιον Πάσχα καταβαίνει ἕως καὶ εἰς τὰ κβ΄ Μαρτίου· ὡσὰν εἰς τὸ ͵ζροϛ΄ ἔτος νὰ εἰποῦμεν. τότε ἡ τῶν ἁγίων πάντων μνήμη ἔρχεται εἰς τὰ ιζ΄ τοῦ Μαΐου. καὶ τότε νηστεύομεν τὰ ἐναπολειφθέντα ιδ΄ τοῦ Μαΐου, καὶ κη΄ τοῦ Ἰουνίου, ὁποῦ γίνονται μβ΄. ὁπόταν πάλιν τὸ ἅγιον Πάσχα ἀναβαίνῃ ἕως καὶ εἰς τὰ κε΄ τοῦ Ἀπριλλίου, τότε ἡ τῶν ἁγίων πάντων μνήμη ἔρχεται εἰς τὰ κ΄ τοῦ Ἰουνίου. καὶ μένουσιν η΄ ἡ νηστεία. ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἁγίαν λαμπρὰν ἕως τῶν ἁγίων πάντων ἡμέραις εὑρίσκονται νζ΄. καὶ τόσαις ἡμέραις εἶναι τόσον ἀπὸ τὰ κβ΄ Μαρτίου ἕως τὰ ιζ΄ τοῦ Μαΐου· τόσον ἀπὸ τὰ κε΄ τοῦ Ἀπριλλίου ἕως τὰ κ΄ τοῦ Ἰουνίου. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν μεταξύ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν μετροῦμεν ἀπὸ τὴν ἁγίαν λαμπρὰν ἕως καὶ εἰς τὰ β΄ Μαΐου, ἐπειδὴ τόσαις ἡμέραις ἀκολούθως εὑρίσκονται καὶ ἀπὸ τὴν μετὰ τῶν ἁγίων πάντων β΄, ἕως καὶ εἰς τὰ κη΄ τοῦ Ἰουνίου. Διὰ τοῦτο πάλιν βάνοντες μὲν γ΄ ἡμέρας παράνω εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα εὑρίσκομεν τὴν προηγουμένην ἀποκρέα κατὰ τὸν αὐτὸν συναχθέντα ἀριθμὸν, ἀπὸ μὲν τὸν Μάρτιον εἰς τὰ τόσα τοῦ Ἰαννουαρίου· ἀπὸ δὲ τὸν Ἀπρίλλιον εἰς τὰ τόσα τοῦ Φλεβρουαρίου. εὐγάνοντες δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἀποκρέα εὑρίσκομεν

τὸ

τὸ ἅγιον πάσχα κατὰ τὸν αὐτὸν καταλειφθέντα ἀριθμὸν ἀπὸ μὲν τὸν Ἰαννουάριον εἰς τὰ τόσα Μαρτίου· ἀπὸ δὲ τὸν Φλεβρουάριον εἰς τὰ τόσα τοῦ Ἀπριλλίου· Διότι ἡ ποσότης τῶν ἡμερῶν ὁποῦ φέρει τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Πάσχα ἡμέραν α΄ τῆς ἑβδομάδος κατὰ τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλλιον, αὐτὴ ἡ ποσότης εἰς τὸν Ἰαννουάριον καὶ τὸν Φλεβρουάριον καταντᾷ εἰς ε΄ ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· εἰς δὲ τοὺς βισέκτους, εἰς δ΄ ἡμέραν· ὁποῦ θέλομεν ἀκόμι γ΄ ἡμέρας, ἢ δ΄ εἰς τοὺς βισέκτους ἕως τὴν κυριακὴν τῆς ἀπόκρεω. Διὰ τοῦτο λοιπὸν προσθέτομεν τρεῖς ἡμέρας ἢ τέσσαρας ἐὰν εἶναι βίσεκτος ἐπάνω εἰς τὴν κυριακὴν τοῦ πάσχα, διὰ νὰ εὕρωμεν τὴν κυριακὴν τῆς ἀποκρέα. καὶ πάλιν εὐγάνοντες ἀπὸ τὴν ἀποκρέα γ΄, ἢ δ΄ ἡμέρας εὑρίσκομεν τὴν κυριακὴν τοῦ Πάσχα. Θετέον ἐφέτος ἔχομεν τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὰ κζ΄ τοῦ Μαρτίου, ἡμέρᾳ κυριακῇ. ἀμὴ τὰ κζ΄ τοῦ προηγουμένου Ἰαννουαρίου εἶναι διὰ τὸν βίσεκτον ἡμέρα δ΄· ἐπειδὴ ὁ βίσεκτος τοῦ δ΄ κύκλου ἔκαμε τὸν Μάρτιον νὰ ἄρχεται ἡμέρα γ΄, καὶ νὰ φέρῃ τὴν κζ΄ ἡμέραν κυριακήν. ὁ δὲ Ἰαννουάριος μὲ τοὺς γ΄ προλαβόντας κύκλους ἀρχόμενος ἡμέραν παρασκευὴν, ἔχει τὴν κζ΄, δ΄ ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, διὰ τοῦτο προσλαμβάνει καὶ δ΄ ἡμέρας παράνω διὰ τὸν βίσεκτον, ἕως οὗ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν λα΄ ἡμέραν κυριακήν· τὰς ὁποίας πάλιν ἀφίνοντας καταντᾷ εἰς τὴν κζ΄ Μαρτίου, ἡμέραν τοῦ Πάσχα κυριακήν. Πάλιν ἀπὸ χρόνου ὁποῦ εὑρίσκεται τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὰ ιϛ΄ τοῦ Ἀπριλλίου· ὁ μὲν Ἀπρίλλιος ἀρχόμενος μὲ τοὺς ἓξ κύκλους ἡμέραν ζ΄, ἔχει τὴν ιϛ΄ ἡμέραν κυριακήν· ὁ δὲ Φλεβρουάριος μὲ τοὺς ε΄ προλαβόντας κύκλους ἀρχόμενος ἡμέραν δ΄, ἔχει τὴν ιϛ΄, ἡμέραν ε΄ τῆς ἑβδομάδος.

Διὰ τοῦτο λαμβάνει γ' ἡμέρας παράνω, καὶ ἔχει τὴν κυρια-
κὴν τῆς ἀποκρέα εἰς τὰ ιθ'· τὰς ὁποίας γ' ἡμέρας πάλιν
ξίπλωντας εὑρίσκει τὴν ις' τοῦ Ἀπριλλίου ἡμέραν τοῦ Πάσχα
κυριακήν· καὶ ἡ τοιαύτη διαφορὰ τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομά-
δος διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ποσότης τῶν ἡμερῶν διαφέρει κατὰ
πρόσθεσιν καὶ ἀφαίρεσιν ὡς εἴπομεν ἐγίνεται διὰ τὴν τῶν κύκλων
τοῦ ἡλίου, καὶ τῶν ἐπακτῶν τῶν μηνῶν τούτων πρὸς
ἀλλήλους διαφοράν.

Πόθεν συμφωνοῦσιν οἱ μῆνες οὗτοι ἀνάμεσόν τους.

ΠΌθεν δὲ συμφωνοῦσιν ἀνάμεσόν τους ὁ μὲν Μάρτιος μὲ
τὸν Ἰαννουάριον, ὁ δὲ Ἀπρίλλιος μὲ τὸν Φεβρουάριον;
ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἀποκρέα ἕως τὴν λαμπρὰν εὑρίσκονται ἑβδο-
μάδες ή, ἡμέραις νς'· τὸ δὲ νομικὸν Φάσκα καὶ ἀκολούθως τὸ
ἅγιον Πάσχα ὁπού ἔρχονται κατόπιν ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν, ποτὲ
ἀπὸ τὸν Μάρτιον καὶ τὸν Ἀπρίλλιον δὲν εὐγαίνουσιν κατὰ τοὺς
183.23. τοῦ Πάσχα διορισμούς. διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀποκρέα κατὰ τὸ αὐ-
ἀπόκρεως τὸ διάστημα τῶν νς' ἡμερῶν ποτὲ ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον καὶ τὸν
πῶς εὑρίσ. Φεβρουάριον δὲν εὐγαίνει. Πηγαίνωντας δὲ ἀπὸ τὴν ἀπο-
τριῳδίον κρέα δύο ἑβδομάδαις ὀπίσω, εὑρίσκεις καὶ τὴν κυριακὴν εἰς τὴν ὁποί-
πῶς εὑρίσ. αν ἄρχεται τὸ τριῴδιον, εἰς τὰς τόσαις τοῦ Ἰαννουαρίου ἢ Φευρουαρίου·
Διότι ὅταν τὸ νομικὸν φάσκα τύχῃ ἔσχατον εἰς τὴν κά Μαρ-
τίου, τὸ δὲ ἅγιον Πάσχα εἰς τὴν κβ' Μαρτίου, τότε τὸ τριῴδιον
ἄρχεται εἰς τὰς ιβ' τοῦ Ἰαννουαρίου, δύο ἑβδομάδαις ὀπίσω ἀπὸ
ἐρ. νδ. τὴν ἀποκρέα· διότι ἕως ἐκεῖ καταντοῦσιν ἡ ι ἑβδομάδες γυ-
ρίζωντας ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἅγιον Πάσχα· καὶ διὰ τοῦτο παρα-
κάτω δὲν καταβαίνει τὸ τριῴδιον ἀπὸ τὰ ιβ' τοῦ Ἰαννουαρίου·
ἐπειδὴ μηδὲ τὸ ἅγιον Πάσχα καταβαίνει ποτὲ παρακάτω ἀπὸ τὰ

κβ' Μαρτίου· ἀπὸ δὲ τὰς ιβ' τοῦ Ἰαννουαρίου ἕως τὰς κβ' Μαρτίου ὁ
ἡμέραις εὑρίσκονται, ι ἑβδομάδες σωσταῖς· τρεῖς μὲν τοῦ τριῳ-
δίου, τῆς ἀποκρέα, καὶ τῆς τυροφάγου· ἑπτὰ δὲ τῆς τεσσα-
ρακοστῆς, ἕως τὴν ἁγίαν Λαμπράν. Πάλιν ὁπόταν τὸ ἅ- πασχαλο-
γιον Πάσχα ἀναβαίνῃ τελευταῖον ἕως καὶ εἰς τὰ κέ τοῦ Ἀπριλ- ἡμερα, λέ.
λίου, τότε καὶ τὸ τριῴδιον ἀναβαίνει καὶ ἄρχεται εἰς τὰ ιέ τοῦ
Φεβρουαρίου· ὁπού συνάγονται ἀπὸ τὰς ιβ' τοῦ Ἰαννουαρίου
ἕως ταῖς ιέ τοῦ Φεβρουαρίου ἡμέραι λέ· ὁπόσα εἶναι
καὶ τὰ πασχάλια, ἀπὸ ταῖς κβ' Μαρτίου, ἕως τὰς κέ
τοῦ Ἀπριλλίου, ἤγουν λέ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ
αὐτὸ διάστημα συμφωνοῦσιν οἱ αὐτοὶ δύο μῆνες Μάρτιος καὶ
Ἀπρίλλιος καὶ μὲ τοὺς ἑξῆς δύο μῆνας Μάϊον καὶ Ἰούνιον.
σουτέστιν εὐγάνοντες πέντε ἡμέρας ἀπὸ τὸ ἅγιον Πάσχα εὑρί-
σκομεν τὴν μνήμην τῶν ἁγίων Πάντων κατὰ τὸν αὐτὸν κα-
ταλειφθέντα ἀριθμὸν ἀπὸ μὲν τὸν Μάρτιον εἰς τὸν Μάϊον,
ἀπὸ δὲ τὸν Ἀπρίλλιον εἰς τὸν Ἰούνιον· ἐπειδὴ καὶ ἡ ποσότης
τῶν ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ ἁγίου Πάσχα μέχρι τῶν ἁγίων πάντων πάν-
τοτε εἶναι ἡ αὐτή, νζ' ἡμερῶν, ὅσαις εἶναι καὶ ἀπὸ τῆς ἀπο-
κρέα μέχρι τῆς ἁγίας λαμπρᾶς, συναριθμοῦντας ἐδῶ καὶ
τὴν τοῦ Πάσχα ἡμέραν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ εἰς τὴν εὕρε-
σιν τῶν ἁγίων Πάντων εὐγαίνεις πάντοτε έ ἡμέρας ἀπὸ τὴν
ἁγίαν Λαμπράν, διὰ νὰ εὕρῃς καὶ τὴν ποσότητα τῶν νζ' ἡμερῶν,
καὶ τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων· ἐπειδὴ καὶ ἂν ζητᾶς τὴν
αὐτὴν ἡμέραν κυριακὴν τῆς λαμπρᾶς ἢ τοῦ Μαρτίου εἰς τὸν Μάϊ-
ον· ἢ τοῦ Ἀπριλλίου εἰς τὸν Ἰούνιον, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμε-
ρῶν αὐτὴ τῶν νζ', θέλει καταντήσῃ εἰς τὰ ξβ'· καὶ ἡ ἡμέρα τῆς
ἑβδομάδος θέλει καταντήσῃ αὐτὴ τῆς κυριακῆς, εἰς πα-
ρασκευήν.

ρασκευήν· διὰ τοῦτο λοιπὸν εὐγάνεις πέντε μόνον ἡμέρας ἀπὸ τὴν λαμπρὰν, διὰ νὰ εὕρῃς καὶ τὸν νζ΄ ἀριθμὸν, καὶ τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων. Θετέον τὸν ἐνεστῶτα ͵ζσ χρόνον ἔχομεν τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὰς κζ΄ τοῦ Μαρτίου· ἀπὸ τὰ κζ΄ τοῦ Μαρτίου ἕως τὰ κζ΄ τοῦ Μαΐου εὑρίσκονται ἡμέραι ξβ΄, καὶ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος παρασκευή. διὰ τοῦτο λοιπὸν εὐγάνεις τὰς ε ἡμέρας καὶ ἔρχεσαι εἰς τὰ κβ΄ Μαΐου, καὶ αὐτοῦ εὑρίσκεις καὶ τὸν νζ΄ ἀριθμὸν, καὶ τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων· ὡς καθὼς ἐλέγομεν ἀνωτέρω καὶ διὰ τὴν ἀποκρέα. πάλιν ἀπὸ χρόνου, τὸ μὲν ἅγιον πάσχα εὑρίσκεται εἰς τὰ ιϛ΄ τοῦ Ἀπριλλίου· ἀμὴ τὰ ιϛ΄ τοῦ Ἰουνίου εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸν ξβ΄ ἀριθμὸν, καὶ εἰς ϛ΄ ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος· ἀμὴ ἂν ἔλθῃς ὀπίσω ε ἡμέρας, εὑρίσκεις καὶ τὸν νζ΄ ἀριθμὸν, καὶ τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως· καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Ἑτέρα μέθοδος τῶν ἀποκρέων πρῶτον συντόμως εὑρίσκουσα, καὶ δι᾽ αὐτῆς τὸ τῶν χριστιανῶν εὐθὺς πάσχα, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ νομικόν· Ἔτι δὲ ἐκ τοῦ χριστιανικοῦ τὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων νηστείαν.

ΜΑς παραδίδει καὶ ἄλλην μέθοδον ὁ κὺρ Ματθαῖος διὰ νὰ εὕρωμεν μὲ συντομίαν τήν τε ἀποκρέων, καὶ τὸ ἅγιον Πάσχα, καὶ τὸ νομικὸν, καὶ τὴν νηστείαν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. ἀπάνω εἰς τὰ εὑρισκόμενα λέγει θεμέλια τῆς Σελήνης, ἄρχησε ἀπὸ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου καὶ μέτρησον ἀκολούθως ἕως τὰ ν΄. καὶ ἡ κυριακὴ ὁποῦ ἔρχεται ὕστερον ἀπὸ τὰ πενῆντα εἶναι ἡ ἀποκρέα. Ὅταν δὲ τύχουν τὰ θεμέλια καὶ εἶναι παραπάνω ἀπὸ τὰ κϛ΄, τότε ἔπερνε μίαν ἡμέραν

ἀπὸ

ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον, καὶ τὰ ἄλλα ἀπόσωνέ τα ἀπὸ τὸν Φλεβουάριον· ἐπειδὴ τότε ἡ πρώτη πανσέληνος τοῦ Μαρτίου ἀπομένει ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν· καὶ τότε ἀφίνοντες τὴν ιβ΄ ἐκείνην πανσέληνον ζητοῦμεν τὴν ἑξῆς ιγ΄· ἐπειδὴ ἕως τὰ κϛ΄ θεμέλια ἠμπορεῖ νὰ πέσῃ τὸ νομικὸν, καὶ ἀκολούθως τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὸν Μάρτιον, καὶ ἡ ἀποκρέα εἰς τὸν Ἰαννουάριον. ἀπὸ δὲ τὰ κϛ΄ καὶ παραπάνω, καὶ τὸ νομικὸν καὶ τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὸν Ἀπρίλλιον εὑρίσκεται, καὶ ἡ ἀποκρέα εἰς τὸν Φλεβουάριον· καὶ διὰ τοῦτο ἀφίνομεν τότε τὰ λ΄ τοῦ Ἰαννουαρίου ἕνα μῆνα σωστὸν σεληνιακόν· καὶ τοῦ πέρνομεν τὴν μίαν παραπάνω ἡμέραν· καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἀποσώνομεν ἀπὸ τὸν Φλεβουάριον ἕως τὰ ν΄· καὶ τὴν ἑξῆς κυριακὴν ἔχομεν ἀποκρέα. καὶ τότε ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο, εὐγάνοντες τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἀποκρέα εὑρίσκομεν τὸ ἅγιον Πάσχα κατὰ τὸν καταλειφθέντα ἀριθμὸν ἀπὸ μὲν τὸν Ἰαννουάριον εἰς τὸν μάρτιον, ἀπὸ δὲ τὸν Φευρουάριον εἰς τὸν Ἀπρίλλιον· ὡς καθὼς καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα προσθέτοντες τὰς τρεῖς ταύτας ἡμέρας εὑρίσκομεν τὴν ἀποκρέα κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἀπὸ μὲν τὸν Μάρτιον εἰς τὸν Ἰαννουάριον, ἀπὸ δὲ τὸν Ἀπρίλλιον εἰς τὸν Φλεβουάριον. Τὸν ὅμοιον τρόπον ἐλέγομεν καὶ ἀνωτέρω διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ νομικοῦ φάσκα· πῶς ὅταν εἶναι τὸ θεμέλιον παραπάνω ἀπὸ τὰ κϛ΄, νὰ μὴν πάρωμεν ὅλον τὸν Μάρτιον, ἀλλὰ ἀφίνοντες τὰ λ΄, ὡς σωστὸν σεληνιακὸν μῆνα, νὰ πάρωμεν τὴν μίαν τοῦ παραπάνω ἡμέραν, καὶ τὰ λοιπὰ ἕως τὰ μζ΄, ἢ ἕως τὰ ν΄, νὰ τὰ ἀποσώνωμεν ἀπὸ τὸν Ἀπρίλλιον· καὶ ὅτι πῶς τὴν κυριακὴν ὁποῦ ἔρχεται κατόπιν ἀπὸ τὰ ν΄, εἶναι ἡ ἀποκρέα, εἶναι φανερόν. Διότι ἅγιον πά-
ἐπειδὴ τὸ ἅγιον Πάσχα ἔρχεται κατόπιν τοῦ νομικοῦ φάσκα, τὸ χα ποτὲ.

δὲ νομικὸν φάσκα γίνεται πάντοτε ὕστερον ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν, ἥτις κρίνεται κατὰ τὴν κά Μαρτίου· ἡμεῖς δὲ μετροῦμεν τὰς τῆς Σελήνης ἡμέρας ἐπάνω εἰς τὰ θεμέλια ὁποῦ ἔχει, ἀπὸ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου· φανερὸν εἶναι πῶς ἡ κυριακὴ ὁποῦ ἔρχεται κατόπιν ἀπὸ τὰ ν΄ εἶναι ἡ ἀποκρέα. Παράδειγμα νὰ εἰποῦμεν κατὰ τὸ παρὸν ,ζσ΄ ἔτος, ἔχομεν κύκλους σελήνης ιή· καὶ ἔχουν θεμέλια καθ᾽ αὐτὸ κά· καὶ λά τοῦ Ἰαννουαρίου, νβ΄· καὶ κή τοῦ Φεβρουαρίου, π΄· καὶ κέ τοῦ Μαρτίου, ρε΄· καὶ τόσαις ἡμέραις θέλομεν, ἤγουν τρία ἥμισυ φεγγάρια νὰ εὕρωμεν τὴν μετ᾽ ἰσημερίαν πανσέληνον· καὶ ὡς καθὼς καὶ τώρα τὴν ηὕραμεν εἰς ταῖς κέ Μαρτίου· καὶ ἐπειδὴ ἡ κατόπιν ἐρχομένη κυριακὴ τοῦ ἁγίου Πάσχα εὑρέθηκεν εἰς τὴν κζ΄ Μαρτίου· βάλλε ὁμοῦ καὶ αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας παραπάνω, καὶ γίνονται ρζ΄· ἀπὸ τοῦτα εὐγάνομεν τὴν τεσσαρακοστὴν ὅλην, καὶ τὴν τυρινήν, ἑβδομάδας ή ἡμέρας νϛ΄, ἀρχομένας ἀπὸ β΄, καὶ τελειώσας μέχρι τῆς ἁγίας Λαμπρᾶς· ἔμειναν καὶ νά. τὰ ν΄ ἔφθασαν εἰς ταῖς κθ΄ τοῦ Ἰαννουαρίου· ἡ δὲ κατόπιν ἐρχομένη κυριακὴ λά, εἶναι ἡ ἀποκρέα. Πάλιν ἀπὸ χρόνους, ἔχομεν θεμέλια β΄· καὶ λά τοῦ Ἰαννουαρίου, λγ΄· καὶ κή τοῦ Φεβρουαρίου, ξά. καὶ λά τοῦ Μαρτίου, ϟβ΄· καὶ ιγ΄ τοῦ Ἀπριλλίου, ρε΄. καὶ αὐτοῦ εἰς τὰ ιγ΄ τοῦ Ἀπριλλίου εὑρίσκεται ἀπὸ χρόνους τὸ νομικὸν φάσκα· καὶ ἐπειδὴ τότε τὸ ἅγιον Πάσχα εὑρίσκεται εἰς τὰ ιϛ΄ τοῦ Ἀπριλλίου, βάλλομεν καὶ αὐτὰ τὰ γ΄ παραπάνω, καὶ γίνονται ρή· ἀπ᾽ αὐτὰ εὐγάνομεν τὰς ή ἑβδομάδας, ἡμέρας νϛ΄· μένουν καὶ νβ΄. τὰ ν΄ ἔφθασαν εἰς τὰ ιζ΄ τοῦ Φεβρουαρίου· ἡ κατόπιν κυριακὴ ιθ΄ τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀποκρέα· τὸ ἑξῆς ,ζσβ΄

ἔτος, ἔχομεν κύκλον Σελήνης ά, θεμέλια ιδ΄. καὶ λά τοῦ Ἰαννουαρίου, με΄. καὶ κή τοῦ Φεβρουαρίου, ογ΄· καὶ λά τοῦ Μαρτίου, ρδ΄. καὶ μία τοῦ Ἀπριλλίου, ρε΄· ἀμὴ τὸ πρῶτον νομικὸν φάσκα εὑρίσκεται πάντοτε εἰς τὰ δύο τοῦ Ἀπριλλίου· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀνεβάζωμεν τὸν ἀριθμὸν πανταχοῦ εἰς τὰ ρϛ΄. ὁμοίως ἔρχεται καὶ εἰς τοὺς γ΄ τελευταίους κύκλους μὲ τὴν περιττεύουσαν ἐν ἐκείνοις ἡμέραν· ἡ ὁποία περιττεύουσα ἐκείνη ἡμέρα εἶναι ὁποῦ ἀναβιβάζει πανταχοῦ τὸν ἀριθμὸν τῶν τριῶν ἥμισυ μηνῶν εἰς τὰ ριϛ΄. καὶ μὲ τοῦτο ἔρχεται παντοῦ ὁ λογαριασμὸς τῆς τοιαύτης μεθόδου σωστός. καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐρχομένη κατόπιν κυριακὴ τοῦ ἁγίου πάσχα εὑρίσκεται εἰς τὰ ή τοῦ Ἀπριλλίου, βάλλομεν καὶ αὐτὰ τὰ ϛ΄ παραπάνω, καὶ γίνονται ὁμοῦ ριβ΄. ἀπ᾽ αὐτὰ εὐγάνομεν τὰς ή ἑβδομάδας ἡμέρας νϛ΄· καὶ μένουν τὰ ἄλλα νϛ΄. τὰ ν΄ ἔφθασαν εἰς τὰ έ τοῦ Φεβρουαρίου ἡμέρα β΄. ἡ κυριακὴ λοιπὸν ὁποῦ ἔρχεται κατόπιν ιά τοῦ αὐτοῦ εὑρίσκεται ἡ ἀποκρέα. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ λογαριασμὸς οὗτος εὑρίσκεται πάντοτε ἀληθής, πῶς ἡ κατόπιν ἀπὸ τὰ ν΄ κυριακή, εἶναι ἡ ἀποκρέα καθὼς ἀπεδείξαμεν. εὐγάνοντες δὲ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τὸν ν΄ αὐτὸν ἀριθμὸν εὑρίσκομεν τὸ νομικὸν φάσκα κατὰ τὸν καταλειφθέντα ἀριθμόν, ἀπὸ μὲν τὸν Ἰαννουάριον, εἰς τὰς τόσαις τοῦ Μαρτίου· ἀπὸ δὲ τὸν Φεβρουάριον, εἰς τὰς τόσαις τοῦ Ἀπριλλίου. Εὑρίσκομεν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος εἰς τοῦτον τὸν τρόπον· εἰς μὲν τοὺς ἄλλους κύκλους ὁποῦ δὲν εἶναι μήτε βίσεκτος, μήτε ἀπὸ τοὺς γ΄ τελευταίους κύκλους εὑρίσκεις τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ ν΄ ἀριθμοῦ, καὶ τοῦ ἐκεῖθεν εὑρεθέντος νομικοῦ· ὡσὰν εἰς τὸ ,ζσβ΄ ἔτος, ὁποῦ εἶναι κύκλος ά· καὶ ἔχει θεμέλια ιδ΄.

καὶ ἔρχονται τὰ ν΄, εἰς τὰς ε΄ τοῦ Φευρουαρίου, ἡμέρα β΄· καὶ ῥίπτωντας τὰ γ΄, εὑρίσκεις τὸ νομικὸν Φάσκα εἰς τὰς β΄ τοῦ Ἀπριλλίου, ὁμοίως ἡμέρα β΄. ὁμοίως καὶ τὸ ἑξῆς ἔτος, κύκλος β΄, θεμέλια κε΄· εὑρίσκεις τὰ ν΄, εἰς τὰς κε΄ τοῦ Γαννουαρίου, ἡμέρα ϛ΄. καὶ ῥίπτωντας τὰ γ΄, εὑρίσκεις τὸ νομικὸν φάσκα εἰς τὰς κβ΄ Μαρτίου, ὁμοίως ἡμέρα παρασκευή. καὶ τοῦτο συμβαίνει ἀπὸ τὴν τριήμερον διαφορὰν ὅπου ἔχουσι ἀναμεσόν τους ὁ Γαννουάριος πρὸς τὸν Μάρτιον, καὶ ὁ Φευρουάριος πρὸς τὸν Ἀπρίλλιον ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο. Τὰ αὐτὰ θέλεις εὕρῃ καὶ εἰς τοὺς γ΄ τελευταίους κύκλους συμμετρῶντας εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦ ν΄ ἀριθμοῦ καὶ τὴν περιττεύουσαν ἐν ἐκείνοις ἡμέραν· διότι ἡ παραλλαγὴ τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος προέρχεται ἀπὸ τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου· διὰ τοῦτο εἰς τοὺς βισέκτους τῶν χρόνων εἰς ὁποῖον κύκλον τύχωσιν εὐγαίνωντας μὲν τρία ἀπὸ τὸν ν΄ ἀριθμὸν εὑρίσκεις πάντοτε τὸ νομικὸν εἰς τὰ τόσα τοῦ τυχόντος μηνός· ἡ δὲ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος δὲν εὑρίσκεται ἡ αὐτή, τοῦ πεντηκοστοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ νομικοῦ φάσκα· διότι ἡ τοῦ βισέκτου ἡμέρα εἰσερχομένη διώκει τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἀπὸ τὴν τοῦ μηνὸς ἡμέραν εἰς τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλλιον· διότι ἐξοδιάζεται εἰς τὴν προλαβοῦσαν ἡμέραν· καὶ ἡ ἑξῆς ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος ἔχει τὸ νομικόν. διὰ τοῦτο προσθέτεις καὶ ἐσὺ μίαν ἡμέραν παράνω εἰς τὰ ν΄, καὶ εἰς τὴν να΄ ἡμέραν εὑρίσκεις καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ νομικοῦ. Θετέον κατὰ τὸ ἐνεστὼς ζσ΄ ἔτος, ἔχομεν κύκλους ιη΄· θεμέλια κα΄· καὶ διὰ τὴν περιττεύουσαν ἡμέραν μετροῦμεν κβ΄. καὶ κη΄ τοῦ Γαννουαρίου, ν΄. ἡμέρα ε΄ τῆς ἑβδομάδος. εὐγαίνοντες λοιπὸν ἀπὸ τὰ κη΄ τὰ γ΄, εὑρίσκομεν εἰς τὰς κε΄ Μαρτίου τὸ νομικὸν

256.22.

φάσκα, ἀλλ' ἡ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος εἶναι παρασκευή· καθὼς εἶναι καὶ ἡ κθ΄ τοῦ Γαννουαρίου ὁμοίως ἡμέρα παρασκευή·

Πάλιν εἰς τὸ ζσδ΄ ἔτος εἶναι βίσεκτος, καὶ ἔχομεν κύκλους γ΄. θεμέλια ϛ΄. καὶ λα΄ τοῦ Γαννουαρίου, λζ΄· καὶ ιγ΄ τοῦ Φευρουαρίου, ν΄· ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος ε΄. εὐγαίνωντας λοιπὸν τὰ γ΄, εὑρίσκεις εἰς τὰς ι΄ τοῦ Ἀπριλλίου τὸ νομικὸν φάσκα, ἀλλ' ἡ ἡμέρα εἶναι παρασκευή, καθὼς εἶναι καὶ ἡ ιδ΄ τοῦ Φευρουαρίου ὁμοίως ἡμέρα παρασκευή· τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ παροῦσα μέθοδος εἰς εὕρεσιν τοῦ νομικοῦ· εὐγαίνοντες μὲν γ΄ ἀπὸ τὸν ν΄ ἀριθμὸν εὑρίσκομεν τὸ νομικὸν φάσκα, ἐπειδὴ ἡ μετ' ἰσημερίαν πανσέληνος ὡς ἐλέγετο κατὰ τὸν αὐτὸν κῦρ Ματθαῖον εἰς τὸν μζ΄ εὑρίσκεται ἀριθμόν. ἡ αὐτὴ δὲ καὶ ἡ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα εὑρίσκεται τοῦ μζ΄, καὶ τοῦ ν΄ ἀριθμοῦ, ἐπειδὴ ὅσαις ἡμέραις εὑρίσκονται ἀπὸ τὴν τυχοῦσαν ἡμέραν τοῦ νομικοῦ φάσκα ἕως τὴν κυριακὴν τοῦ ἁγίου πάσχα, τόσαις ἡμέραις εὑρίσκονται ἐπάνω, καὶ ἀπὸ τὴν τυχοῦσαν ἡμέραν τοῦ ν΄ ἀριθμοῦ ἕως τὴν κυριακὴν τῆς ἀπόκρεω. καὶ ὅσαις ἡμέραις γυρίζωντας ὀπίσω ἀπὸ τὴν κυριακὴν τῆς ἀπόκρεω εὑρίσκεις μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἑβδόμου ἀριθμοῦ, τόσαις ἡμέραις εὑρίσκεις γυρίζωντας ὀπίσω καὶ ἀπὸ τὴν κυριακὴν τοῦ ἁγίου Πάσχα μέχρι τοῦ νομικοῦ. καὶ διὰ τοῦτο ἡ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα τοῦ πρὸ τῆς ἀπόκρεω μζ΄ ἀριθμοῦ, καὶ ἡ τοῦ πρὸ τοῦ ἁγίου πάσχα νομικοῦ φάσκα εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή. Περὶ δὲ τῆς τῶν ἀποστόλων νηστείας εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, καὶ περιττὸν εἶναι καὶ τώρα νὰ ταυτολογοῦμεν.

Ἐξῆς δὲ ἂς καταστρώσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὡσὰν μίαν ἀναπλήρωσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ συντεθειμένα ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων κανόνια, διὰ πρόχειρον εὕρεσιν εἴτε τοῦ ἁγίου πάσχα· εἴτε τοῦ ἤχου, καὶ τοῦ ἑωθινοῦ· ὅτε ἄρχεται τὸ τριῴδιον· εἴτε τῶν κινουμένων ἑορτῶν ὁποῦ ἀκολουθοῦσιν εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, καί τε πρότερον, καί τε ὕστερον. Ἔτι δὲ περὶ τοῦ σεληνοδρομίου, καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν εὑρέσεως τῶν ἐξχιμηνιῶν· Ἀκόμι καὶ εἰς ποῖον ζῴδιον εὑρίσκεται ἡ σελήνη, καὶ ὅσα ἄλλα τὸ κανόνιον αὐτὸ περιέχει. Τὸ κάθε κανόνιον μὲ τὴν ἑρμηνείαν τῆς χρήσεώς του. Μετὰ ταῦτα ἐκάμαμεν καὶ κάποιαν ἐπιπόλαιον θεωρίαν περὶ τῆς καταγραφῆς τῶν αὐτῶν κανονίων· ὡσὰν ὁποῦ καὶ ὅλη ἡ παροῦσα πραγματεία σχεδὸν εἶναι θεωρητική, μὲ τὸ νὰ ἐξετάζῃ πανταχοῦ τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας τῶν διδασκομένων. Ἀκόμι καταστρώνομεν ἐξῆς καὶ τὸ συντομώτατον καὶ χρησιμώτατον μηνολόγιον, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸ τέλος ἑνός του συνταγματίου ὁ εὐλαβέστατος ἐν ἱερεῦσι Ματθαῖος τζιγάλας ὁ Κύπριος, εἰς πρόχειρον εὕρεσιν τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ· διὰ νὰ περιέχωνται εἰς ἕνα βιβλίον ὁλόκληρα καὶ τὰ δύο μέρη, λέγω καὶ ἡ πρακτικὴ καὶ πρόχειρος εὕρεσις πασῶν τῶν ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ κινουμένων τε καὶ ἀκινήτων· καὶ πρὸ τούτων ἡ θεωρητικὴ καὶ αἰτιολογητικὴ τούτων διδασκαλία καὶ γνῶσις, δίκην φωτὸς περιλαμβανομένη καὶ ὁδηγοῦσα τὸν ἐραστὴν τῆς τοιαύτης ἐκκλησιαστικῆς τῶν Ἑορτῶν εὑρέσεως καὶ μαθήσεως.

Κανόνιον τοῦ ἁγίου Πάσχα.

Ἐὰν θέλῃς νὰ εὕρῃς τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τοῦτο τὸ κανόνιον κράτησον τὸν κύκλον τοῦ ἡλίου μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, τὸν δὲ κύκλον τῆς σελήνης μετὰ τῆς ζερβῆς, ἔπειτα στοχάσου εἰς ποῖον σπητόπουλον ἀγναντιάζουν οἱ δύο κύκλοι, καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ σπητόπουλον εἶναι τὸ ἅγιον Πάσχα. Θετέον θέλομεν νὰ εὕρωμεν τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς τὸ παρὸν κανόνιον κατὰ τὸ ͵αψ΄. ἔτος. καὶ ἐπειδὴ κρατοῦμεν κύκλον τοῦ ἡλίου ιβ΄. τῆς δὲ σελήνης ζ΄. βλέπομεν καὶ ἀγναντιάζουν εἰς τὸ σπητόπουλον ὅπου εἶναι σημειωμένον μαρτίου λά. καὶ εἰς ταῖς τόσαις λέγομεν ὅτι εἶναι τὸ ἅγιον Πάσχα εἶναι καὶ τὸ νομικὸν ὑποκάτω γεγραμμένον δ΄. ἤγουν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τετράδι. τὸν ὅμοιον τρόπον θέλεις εὕρῃ τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ τὸ νομικὸν φάσκα εἰς ὅλα τὰ σπητόπουλα

οἱ κύκλοι τῆς σελήνης	τὸ νομικὸν φάσκα	οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου.							τὸ θεμέλιον τῆς σελήνης
		Α	Β	Γ	Θ	Ι	Ε	Ϛ	
		Ζ	ΙΓ	ΙΔ	ΙΕ	ΚΑ	ΙΑ	ΙΖ	
		ΙΗ	ΙΘ	ΚΕ	ΚϚ	ΚΖ	ΚΒ	ΚΓ	
		ΙΒ	ΚΔ	Η	Κ	Δ	ΙϚ	ΚΗ	
α	β	ἀπρ ζ γ	ἀπρ ϛ δ	ἀπρ ε ε	ἀπρ δ ϛ	ἀπρ γ ζ	ἀπρ θ α	ἀπρ η β	ιδ
β	κβ	μαρ κδ ϛ	μαρ κγ ζ	μαρ κθ α	μαρ κη β	μαρ κζ γ	μαρ κϛ δ	μαρ κε ε	κε
γ	ι	ἀπρ ιδ δ	ἀπρ ιγ ε	ἀπρ ιβ ϛ	ἀπρ ια ζ	ἀπρ ιζ α	ἀπρ ιϛ β	ἀπρ ιε γ	ϛ
δ	λ	μαρ λα ζ	ἀπρ ϛ α	ἀπρ ε β	ἀπρ δ γ	ἀπρ γ δ	ἀπρ β ε	ἀπρ α ϛ	ιζ
ε	ιη	ἀπρ κα ε	ἀπρ κ ϛ	ἀπρ ιθ ζ	ἀπρ κε α	ἀπρ κδ β	ἀπρ κγ γ	ἀπρ κβ δ	κη
ϛ	ζ	ἀπρ ιδ α	ἀπρ ιγ β	ἀπρ ιβ γ	ἀπρ ια δ	ἀπρ ι ε	ἀπρ θ ϛ	ἀπρ η ζ	θ
ζ	κζ	μαρ λα δ	μαρ λ ε	μαρ κθ ϛ	μαρ κη ζ	ἀπρ γ α	ἀπρ β β	ἀπρ α γ	κ
η	ιε	ἀπρ κα β	ἀπρ κ γ	ἀπρ ιθ δ	ἀπρ ιη ε	ἀπρ ιζ ϛ	ἀπρ ιϛ ζ	ἀπρ κβ α	α
θ	δ	ἀπρ ζ ε	ἀπρ ϛ ϛ	ἀπρ ε ζ	ἀπρ ια α	ἀπρ ι β	ἀπρ θ γ	ἀπρ η δ	ιβ
ι	κδ	μαρ λα α	μαρ λ β	μαρ κθ γ	μαρ κη δ	μαρ κζ ε	μαρ κϛ ϛ	μαρ κε ζ	κγ
ια	ιβ	ἀπρ ιδ ϛ	ἀπρ ιγ ζ	ἀπρ ιθ α	ἀπρ ιη β	ἀπρ ιζ γ	ἀπρ ιϛ δ	ἀπρ ιε ε	δ
ιβ	α	ἀπρ ζ β	ἀπρ ϛ γ	ἀπρ ε δ	ἀπρ δ ε	ἀπρ γ ϛ	ἀπρ β ζ	ἀπρ η α	ιε
ιγ	κα	μαρ κδ ε	μαρ κγ ϛ	μαρ κβ ζ	μαρ κη α	μαρ κζ β	μαρ κϛ γ	μαρ κε δ	κϛ
ιδ	θ	ἀπρ ιδ γ	ἀπρ ιγ δ	ἀπρ ιβ ε	ἀπρ ια ϛ	ἀπρ ι ζ	ἀπρ ϛ α	ἀπρ ιε β	ζ
ιε	κθ	μαρ λα ϛ	μαρ λ ζ	ἀπρ ε α	ἀπρ δ β	ἀπρ γ γ	ἀπρ β δ	ἀπρ α ε	ιη
ιϛ	ιζ	ἀπρ κα δ	ἀπρ κ ε	ἀπρ ιθ ϛ	ἀπρ ιη ζ	ἀπρ κδ α	ἀπρ κγ β	ἀπρ κβ γ	κθ
ιζ	ε	ἀπρ ζ ϛ	ἀπρ ϛ ζ	ἀπρ ιβ α	ἀπρ ια β	ἀπρ ι γ	ἀπρ θ δ	ἀπρ η ε	ι
ιη	κε	μαρ λα β	μαρ λ γ	μαρ κθ δ	μαρ κη ε	μαρ κζ ϛ	μαρ κϛ ζ	ἀπρ α α	κα
ιθ	ιγ	ἀπρ ιδ ζ	ἀπρ κ α	ἀπρ ιθ β	ἀπρ ιη γ	ἀπρ ιζ δ	ἀπρ ιϛ ε	ἀπρ ιε ϛ	β

Κανόνιον τοῦ εὑρεῖν τόν τε ἦχον καὶ τὸ ἑωθινὸν ὅταν ἄρχεται τὸ τριώδιον.

οἱ κύκλοι τῆς σελήνης	οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου.						
	Α	Β	Γ	Θ	Ι	Ε	Ϛ
	Ζ	ΙΓ	ΙΔ	ΙΕ	ΚΑ	ΙΑ	ΙΖ
	ΙΗ	ΙΘ	ΚΕ	ΚϚ	ΚΖ	ΚΒ	ΚΓ
	ΙΒ	ΚΔ	Η	Κ	Δ	ΙϚ	ΚΗ
Α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α
Β	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια
Γ	πλά. ε	πλα. ε	πλα. ε	δ΄. δ	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε
Δ	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια
Ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε
Ϛ	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια
Ζ	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α
Η	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	δ΄. δ	πλα. ε
Θ	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α
Ι	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια
ΙΑ	πλα. ε	δ΄. δ	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε
ΙΒ	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α
ΙΓ	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α
ΙΔ	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	δ΄. δ	πλα. ε	πλα. ε
ΙΕ	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια
ΙϚ	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	δ΄ δ	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε
ΙΖ	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια
ΙΗ	ά. α	ά. α	ά. α	ά. α	πλδ΄. ια	πλδ΄. ια	ά. α
ΙΘ	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε	πλα. ε

Εἰ βούλει εὑρεῖν τὸν ἦχον καὶ τὸ ἑωθινὸν ὅταν ἄρχεται τὸ τριώδιον εἰς τοῦτο τὸ κανόνιον, κράτησον τὸν κύκλον τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ἔπειτα στοχάσου εἰς ποῖον σπητόπουλον ἀγναντιάζουν καὶ οἱ δύο κύκλοι, καὶ ἐκεῖ εἶναι σημειωμένα. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ψηφία εἶναι ὁ ἦχος. τὰ δεύτερα τὸ ἑωθινόν. Θετέον κατὰ τὸ ͵αψ΄. ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ κρατοῦμεν κύκλον ἡλίου ιβ΄. τῆς δὲ σελήνης ζ΄. βλέπομεν καὶ ἀγναντιάζουν εἰς τὸ σπητόπουλον ὅπου εἶναι γραμμένα τὰ ψηφία ταῦτα ά. α. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ά. σημαίνει πῶς ἔχομεν ἦχον πρῶτον ὅταν ἄρχεται τὸ τριώδιον. τὸ δὲ δεύτερον α. σημαίνει πῶς ἔχομεν καὶ πρῶτον ἑωθινόν. ὁμοίως καὶ κατὰ τὸ ἑξῆς ἔτος ὅπου ἔχομεν κύκλον ἡλίου ιγ΄. καὶ σελήνης ή. βλέπομεν καὶ ἀντικρίζουν εἰς τὸ σπητόπουλον ὅπου εἶναι γραμμένα πλά. έ. καὶ ἰδοὺ ὅπου ἔχομεν τότε καὶ ἦχον πλάγιον πρώτου. καὶ ἑωθινὸν πέμπτον

ἡ παραμονὴ τῶ χῦ γέννων ἡμέρα	Κρεοφαγία ἡμέραι.	Τὸ τριῴδιον ἀρχεῖται ἰαννουαρίῳ.	ἢ ἀπόκρεα ἰαννουαρίῳ.	Τοῦ εὐαγγελισμοῦ	Τὸ ἅγιον Πάσχα. Μαρ	Τοῦ ἁγίου Γεωργίου.	Τῆς ἀναλήψεως.	Τῆς Πεντηκοστῆς μαΐω.	Τῶν ἁγίων Πάντων, μαΐω.	ἡ νηστεία τῶν ἀποστόλων ἡμέραι.	Καὶ ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα.
δ	λβ	ια	κε	τῇ δ΄ τῆς διακαινησίμ.	κβ	τῇ ε. τῆς ε. ἑβδομάδ.	λ	ι	ιζ	μβ	β
γ	λγ	ιβ	κς	τῇ γ. τῆς διακαινη.	κγ	τῇ δ. τῆς ε. ἑβδομάδ.	Μαΐ α.	ια	ιη	μα	Κυριακή.
β	λδ	ιγ	κζ	τῇ β΄. τῆς διακαινη.	κδ	τῇ γ. τῆς ε. ἑβδομάδ.	β	ιβ	ιθ	μ	ζ
Κυριακή.	λε	ιδ	κη	τῇ κυριακῇ τοῦ Πάσχα	κε	τῇ β. τῆς ε. ἑβδομάδ.	γ	ιγ	κ	λθ	ς
ζ	λς	ιε	κθ	τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλ ζ΄.	κς	τῇ κυριακῇ τῆς σαμαρί.	δ	ιδ	κα	λη	ε
ς	λζ	ις	λ	τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ ς΄.	κζ	τῷ σαββάτ τῆς δ. ἑβδο.	ε	ιε	κβ	λζ	δ
ε	λη	ιζ	λα	τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ ε΄.	κη	τῇ ς. τῆς δ. ἑβδομάδ.	ς	ις	κγ	λς	γ
δ	λθ	ιη	φευρουαρίῳ α.	τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ δ΄.	κθ	τῇ ε. τῆς δ. ἑβδομάδ.	ζ	ιζ	κδ	λε	β
γ	μ	ιθ	β	τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ γ΄.	λ	τῇ δ. τῆς δ. ἑβδομάδ.	η	ιη	κε	λδ	Κυριακή.
β	μα	κ	γ	τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ β΄.	λα	τῇ γ. τῆς δ. ἑβδομάδ.	θ	ιθ	κς.	λγ	ζ
Κυριακή.	μβ	κα	δ	τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων.	ἀπρ α	τῇ β. τῆς δ. ἑβδομάδ.	ι	κ	κζ	λβ	ς
ζ	μγ	κβ	ε	τῷ ζ. τοῦ Λαζάρου.	β	τῇ κυριακῇ τοῦ Παραλ.	ια	κα	κη	λα	ε
ς	μδ	κγ	ς	τῇ ς. τῆς ς. ἑβδομάδο.	γ	τῇ ζ. τῆς ς. ἑβδομάδ.	ιβ	κβ	κθ	λ	δ
ε	με	κδ	ζ	τῇ ε. τῆς ς. ἑβδομάδο.	δ	τῇ ς. τῆς γ. ἑβδομάδ.	ιγ	κγ	λ	κθ	γ
δ	μς	κε	η	τῇ δ. τῆς ς. ἑβδομάδο	ε	τῇ ε. τῆς γ. ἑβδομάδ.	ιδ	κδ	λα	κη	β
γ	μζ	κς	θ	τῇ γ. τῆς ς. ἑβδομάδο.	ς	τῇ δ. τῆς γ. ἑβδομάδ.	ιε	κε	Ἰουνίῳ α.	κζ	Κυριακή.
β	μη	κζ	ι	τῇ β. τῆς ς. ἑβδομάδο.	ζ	τῇ γ. τῆς γ. ἑβδομάδ.	ις	κς	β	κς	ζ
Κυριακή.	μθ	κη	ια	τῇ κυριακῇ τῆς ς ἑβδομά	η	τῇ β. τῆς γ. ἑβδομάδος	ιζ	κζ	γ	κε	ς

Ἤξευρε καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ ἅγιον πάσχα ἀναβαίνει ἕως ταῖς κέ. τοῦ ἀπριλλίου μηνὸς, καὶ καταβαίνει ἕως ταῖς κβ΄. τοῦ μαρτίου. ὥστε εἶναι τὰ πάντα πασχάλια λέ. καὶ διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἐνταῦθα

ἡ παραμονὴ τῶ χῦ γέννων ἡμέρα	Κρεοφαγία ἡμέραι.	Τὸ τριῴδιον ἀρχεῖται ἰαννουαρίω.	ἢ ἀπόκρεα φευρουαρίῳ.	Τοῦ εὐαγγελισμοῦ	Τὸ ἅγιον Πάσχα ἀπρ.	Τοῦ ἁγίου Γεωργίου.	Τῆς ἀναλήψεως μαΐῳ.	Τῆς Πεντηκοστῆς μαΐῳ.	Τῶν ἁγίων πάντων Ἰουνίῳ	Ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡμέραι	Καὶ ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα.
ζ	ν	κθ	ιβ	τῇ ζ. τῆς ε. ἑβδομάδος.	θ	τῇ κυριακῇ τῶν μυροφόρων.	ιη	κη	δ	κδ	ε
ς	να	λ	ιγ	τῇ ς. τῆς ε. ἑβδομάδος.	ι	τῇ ζ. τῆς β. ἑβδομάδος.	ιθ	κθ	ε	κγ	δ
ε	νβ	λα	ιδ	τῇ ε. τῆς ε. ἑβδομάδος.	ια	τῇ ς. τῆς β. ἑβδομάδος.	κ	λ	ς	κβ	γ
δ	νγ	φευρουαρ α.	ιε	τῇ δ. τῆς ε. ἑβδομάδος.	ιβ	τῇ ε. τῆς β. ἑβδομάδος.	κα	λα	ζ	κα	β
γ	νδ	β	ις	τῇ γ τῆς ε. ἑβδομάδος.	ιγ	τῇ δ. τῆς β. ἑβδομάδος.	κβ	Ἰουν. α	η	κ	κυριακη
β	νε	γ	ιζ	τῇ β. τῆς ε ἑβδομάδος.	ιδ	τῇ γ. τῆς β. ἑβδομάδος.	κγ	β	θ	ιθ	ζ
Κυριακή.	νς	δ	ιη	τῇ κυριακῇ τῆς δ. ἑβδομ.	ιε	τῇ β. τῆς β. ἑβδομάδος.	κδ	γ	ι	ιη	ς
ζ	νζ	ε	ιθ	τῇ ζ. τῆς δ. ἑβδομάδος.	ις	τῇ κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ.	κε	δ	ια	ιζ	ε
ς	νη	ς	κ	τῇ ς τῆς δ. ἑβδομάδος	ιζ	τῷ σαββά τῆς διακαιν.	κς	ε	ιβ	ις	δ
ε	νθ	ζ	κα	τῇ ε τῆς δ. ἑβδομάδος.	ιη	τῇ ς. τῆς διακαινησί.	κζ	ς	ιγ	ιε	γ
δ	ξ	η	κβ	τῇ δ. τῆς δ. ἑβδομάδος.	ιθ	τῇ ε. τῆς διακαινησίμ.	κη	ζ	ιδ	ιδ	β
γ	ξα	θ	κγ	τῇ γ. τῆς δ. ἑβδομάδος.	κ	τῇ δ. τῆς διακαινησί.	κθ	η	ιε	ιγ	κυριακή
β	ξβ	ι	κδ	τῇ β. τῆς δ. ἑβδομάδος.	κα	τῇ γ. τῆς διακαινησί.	λ	θ	ις	ιβ	ζ
Κυριακή	ξγ	ια	κε	τῇ κυριακῇ τῆς γ. ἑβδομά	κβ	τῇ β. τῆς διακαινησί.	λα	ι	ιζ	ια	ς
ζ	ξδ	ιβ	κς	τῇ ζ. τῆς γ. ἑβδομάδος	κγ	τῇ κυριακῇ τοῦ πάσχα.	Ἰουν α	ια	ιη	ι	ε
ς	ξε	ιγ	κζ	τῇ ς. τῆς γ. ἑβδομάδος.	κδ	τῷ ἁγίῳ καὶ μεγ σαββά.	β	ιβ	ιθ	θ	δ
ε	ξς	ιδ	κη	τῇ ε. τῆς γ. ἑβδομάδος	κε	τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ ς.	γ	ιγ	κ	η	γ

στίχοι λέ. καὶ εἰς κάθε στίχον εἶναι τὰ πάντα τῶν πασχαλίων σημειωμένα. Τὸ λοιπὸν ὅταν εὕρῃς τὸ ἅγιον πάσχα εἰς τὸ κανόνιον αὐτὸ εἰς ταῖς πόσαις τοῦ μηνὸς εἶναι γύρισε ἐδῶ καὶ εὗρε τὸν στίχον ὁποῦ εἶναι ἡ αὐτὴ ἡμέρα τοῦ μηνὸς, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν στίχον καὶ τὴν ἀράδαν εἶναι τὰ πάντα σημειωμένα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν παραμονὴν τῶν χριστουγέννων καὶ διαβαίνοντας διὰ τῶν μεταξύ, καὶ φθάνοντας ἕως καὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὅλα τὰ εὑρίσκεις σωστὰ καὶ ἴσα.

Κύκλ. ☾ Σεληνοδρόμιον σύντομων. Θεμέλ. ☾.

☾	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	Ι	Φ	☾
α	ιε	ιδ	ιγ	ιβ	ια	ι	θ	η	ζ	ς	ε	δ	ιδ
β	δ	γ	β	α λα	λ	κθ	κη	κζ	κς	κε	κδ	κγ	κε
γ	κγ	κβ	κα	κ	ιθ	ιη	ιζ	ις	ιε	ιδ	ιγ.	ιβ	ς
δ	ιβ	ια	ι	θ	η	ζ	ς	ε	δ	γ	β	α	ιζ
ε	α λα	λ	κθ	κη	κζ	κς	κε	κδ	κγ	κβ	κα	κ	κη
ς	κ	ιθ	ιη	ιζ	ις	ιε	ιδ	ιγ	ιβ	ια	ι	θ	θ
ζ	θ	η	ζ	ς	ε	δ	γ	β	α λα	λ	κθ	κη	κ
η	κη	κζ	κς	κε	κδ	κγ	κβ	κα	κ	ιθ	ιη	ιζ	α
θ	ιζ	ις	ιε	ιδ	ιγ	ιβ	ια	ι	θ	η	ζ	ς	ιβ
ι	ς	ε	δ	γ	β	α λα	λ	κθ	κη	κζ	κς	κε	κγ
ια	κε	κδ	κγ	κβ	κα	κ	ιθ	ιη	ιζ	ις	ιε	ιδ	δ
ιβ	ιδ	ιγ	ιβ	ια	ι	θ	η	ζ	ς	ε	δ	γ	ιε
ιγ	γ	β	α λα	λ	κθ	κη	κζ	κς	κε	κδ	κγ	κβ	κς
ιδ	κβ	κα	κ	ιθ	ιη	ιζ	ις	ιε	ιδ	ιγ	ιβ	ια	ζ
ιε	ια	ι	θ	η	ζ	ς	ε	δ	γ	β	α λα	λ	ιη
ις	λ	κθ	κη	κζ	κς	κε	κδ	κγ	κβ	κα	κ	ιθ	κθ
ιζ	ιθ	ιη	ιζ	ις	ιε	ιδ	ιγ	ιβ	ια	ι	θ	η	ι
ιη	η	ζ	ς	ε	δ	γ	β	α λα	λ	κθ	κη	κζ	κα
ιθ	κζ	κς	κε	κδ	κγ	κβ	κα	κ	ιθ	ιη	ιζ	ις	β

Ἐὰν θέλης νὰ εὕρης ποίαν ἡμέραν τοῦ μηνὸς ὁποῦ γίνεται ἡ Σελήνη εἰς ταύτην τὴν σκάλαν, κράτησον τὸν κύκλον, ἢ τὸ θεμέλιον αὐτῆς καὶ τὸν μῆνα ὁποῦ ζητᾶς, καὶ ὅπου ἀντικείζουν, ἐκεῖ εἶναι σημειωμένη ἡ ἡμέρα τοῦ μηνὸς ὁποῦ γίνεται.

ΚΑ-

ΚΑΝΟΝΙΟΝ

Τοῦ εὑρίσκειν ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἄρχεται ὁ κάθε μῆνας.

Οἱ δώδεκα μῆνες.	αἱ ἡμέραι αὐτῶν.	Οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου.							αἱ ἐπακταὶ τῶν δώδεκα μηνῶν.
		Α	Β	Γ	Θ	Ι	Ε	ς	
		Ζ	ΙΓ	Ιδ	Ιε	Κα	Ια	Ιζ	
		Ιη	ΙΘ	Κε	Κς	Κζ	Κβ	Κγ	
		Ιβ	Κδ	Η	Κ	Δ	Ις	Κη	
Μάρτιος.	λα	ς	ζ	α	β	γ	δ	ε	ε
Ἀπρίλλιος	λ	β	γ	δ	ε	ς	ζ	α	α
Μάϊος.	λα	δ	ε	ς	ζ	α	β	γ	γ
Ἰούνιος.	λ	ζ	α	β	γ	δ	ε	ς	ς
Ἰούλιος.	λα	β	γ	δ	ε	ς	ζ	α	α
Αὔγουστος.	λα	ε	ς	ζ	α	β	γ	δ	δ
Σεπτέμβρι.	λ	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	ζ
Ὀκτώβρι.	λα	γ	δ	ε	ς	ζ	α	β	β
Νοέμβριος.	λ	ς	ζ	α	β	γ	δ	ε	ε
Δεκέμβριος	λα	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	ζ
Ἰαννουάριος.	λα	δ	ε	ς	ζ	α	β	γ	γ
Φευρουάριος.	κη καὶ κθ.	ζ	α	β	γ	δ	ε	ς	ς

Ἐὰν θέλης νὰ εὕρης εἰς ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἄρχεται ὁ κάθε μῆνας εἰς τοῦτο τὸ κανόνιον, κράτησον τὸν κύκλον τοῦ Ἡλίου καὶ τὸν μῆναν ὁποῦ γυρεύεις· ἔπειτα στοχάσου εἰς ποῖον αὐητόπουλον ἀγναντιάζουν ὁ μῆνας καὶ ὁ κύκλος, καὶ ἐκεῖ εἶναι σημειωμένη ἡ ἡμέρα ποῦ ἄρχεται ὁ μῆνας· ἤγουν τὸ ἀ.

κυριακή. τὸ β΄. δευτέρα. τὸ γ΄. τρίτη. τὸ δ΄. τετάρτη. τὸ ε΄. πέμπτη. τὸ ϛ΄. παρασκευή. τὸ ζ΄ σάββατον. Θετέον θέλομεν νὰ εὕρωμεν πότε ἄρχεται ὁ Ἀπρίλλιος. τὸν ἐνεστῶτα χρόνον· ἤγουν ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ζσή. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ ͵αψ΄. καὶ ἐπειδὴ κρατοῦμεν Ἡλίου κύκλους ιβ΄. βλέπομεν ὅτι ἀγναντιάζουν ὁ Ἀπρίλλιος. καὶ ὁ ιβ΄. τοῦ Ἡλίου κύκλος εἰς τὸ ἀντίπυλον ποῦ εἶναι σημειωμένον τὸ β΄. καὶ λέγομεν ὅτι ὁ Ἀπρίλλιος ἄρχεται ἡμέρα δευτέρα. ἀπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ μηνὸς ὁποῦ εὕρῃς θέλεις εὕρῃ καὶ τὰς ἄλλας του ἡμέρας εἰς ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος εὑρίσκονται. ἤγουν ἐπειδὴ καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Γεωργίου εὑρίσκεται εἰς τὰς κγ΄. τοῦ Ἀπριλλίου. ὁ δὲ Ἀπρίλλιος ἄρχησεν ἡμέρα δευτέρα. λέγομεν ὅτι δευτέρα καὶ δευτέρα ὀκτὼ καὶ δευτέρα δεκαπέντε, καὶ δευτέρα εἰκοσιδύο, λοιπὸν ἡ εἰκοστὴ τρίτη τοῦ Ἀπριλλίου εἶναι ἡμέρα τρίτη.

Κανόνιον τοῦ εὑρεῖν τὴν Σελήνην ἐν τίνι ζῳδίῳ καθ᾽ ἑκάστην εὑρίσκεται.

	Κίνησις τῆς Σελήνης διὰ τῶν δώδεκα Ζωδίων														
	Ἰαννουάριος	Φευρουάριος	Μάρτιος	Ἀπρίλλιος	Μάϊος	Ἰούνιος	Ἰούλιος	Αὔγουστος	Σεπτέμβριος	Ὀκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος	Θεμέλια	Μοῖραι.	Ἐπιθεωρία.	
1	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	0	42		
2													1	24		
3													2	36	✡	
4	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	3	18		
5													4	30		
6	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	4	12		
7													5	24	□	☽
8													6	36		
9	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	7	18		
10													8	30	△	
11	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	8	12		
12													9	24		
13													10	36		
14	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	11	18	☍	🌝
15													12	30		
16	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	11	12		
17													10	24		
18													9	36	△	
19	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	8	18		
20													8	30		
21	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	7	12		
22													6	24	□	☽
23													5	36		
24	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	4	18		
25													4	30		
26	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	3	12		
27													2	24	✡	
28													1	36		
29	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	0	18	☌	
30													0	30		🌝

Εἴδησις τοῦ προκειμένου καὶ τίς ἡ τούτου χρῆσις.

Πρέπει νὰ ἠξεύρωμεν πῶς ἡ σελήνη τὸ κάθε ζώδιον τὸ περνᾷ εἰς δυοήμισου ἡμέρας. Διατοῦτο ἡ γ΄ ἡμέρα μοιράζεται εἰς δύο μισαῖς. καὶ ἡ μὲν ά φθάνει ἕως τὸ μεσημέριν· ἡ δὲ ἄλλη ἕως ἑσπέρας. καθὼς βλέπεις εἰς τὰς τῶν μηνῶν ἡμέρας εἰς τὸ ά κατεβατὸν μοιρασμένας τὴν γ΄ τὴν ή τὴν ιγ΄. τὴν ιή τὴν κγ΄. καὶ τὴν κή. καὶ λοιπὸν ἐὰν θέλῃς εἰς τοῦτο τὸ κανόνιον νὰ εὕρῃς εἰς ποῖον ζώδιον εὑρίσκεται ἡ Σελήνη κατὰ τὴν ἡμέραν ὁποῦ ζητᾷς, ποίησον οὕτως. ἀντάμωσον εἰς τὰς τόσας ἡμέρας τοῦ μηνὸς ὁποῦ ἔχεις, καὶ τὰ τόσα θεμέλια τῆς σελήνης ὁποῦ εὕρῃς· καὶ τοὺς τόσους μῆνας ἀρχόμενος ἀπὸ μαρτίου, ἕως τὸν μῆναν ὅπου ζητᾷς. καὶ εἰ μὲν καὶ περάσουν τὰ λ΄. ῥίψετα, ὡσὰν ὅπου εἶναι μῆνας σωστὸς Σεληνιακὸς περασμένος· καὶ τὰ λοιπὰ κράτει. ἢ καὶ ἂν εἶναι παρακάτω ἀπὸ τὰ λ΄. κράτησέτα. καὶ τὰ ὅσα κρατεῖς ζήτησέτα εἰς τὸ πρῶτον κατεβατὸν, καὶ τὸν μῆναν ὅπου ζητᾷς. καὶ ἐκεῖ ὅπου βλέπεις καὶ ἀντικρίζουν ὁ τόσος ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν καὶ ὁ μῆνας, ἐκεῖ θέλεις εὕρη τὸ ζώδιον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἡ Σελήνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην. καὶ ἀντικρὺ εἰς τὸ κατεβατὸν τῶν μοιρῶν θέλεις εὕρη καὶ εἰς πόσαις τοῦ ζωδίου μοίραις εὑρίσκεται ἡ σελήνη. καὶ πρὸς τούτου εἰς τὸ κατεβατὸν τῶν φωτισμῶν πόσαις ὥραις φωτίζει τὴν νύκτα· καὶ παρέκει ἀπὸ ταῖς μοίραις θέλεις εὕρη καὶ εἰς ποῖον σχηματισμὸν εὑρίσκεται πρὸς τὸν ἥλιον. πῶς εἰ μὲν καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὸν ἥλιον ξ΄. μοίραις, εὑρίσκεται εἰς ἑξάγωνον σχῆμα· εἰ δὲ ἀπέχει μοίρας ϟ΄. εὑρίσκεται εἰς τετράγωνον ὄψιν. εἰ δὲ ἀπέχει μοίρας ρκ΄. εὑρίσκεται εἰς τρίγωνον σχῆμα. εἰ δὲ ἀπέχει μοίρας ρπ΄, τότε εἶναι ἀντίθετος· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἀντάμα· τότε λέγεται σύνοδος. Θετέον κατὰ τὸ ͵αψ΄. ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ἔχομεν θεμέλια κ΄. καὶ δέκα τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς, γίνονται λ΄. καὶ ἑπτὰ ἡμερομήνια ἀπὸ Μαρτίου ἕως τοῦ Σεπτεμβρίου, γίνονται λζ΄. καὶ ἐπειδὴ καὶ εἶναι παράνω ἀπὸ τὰ λ΄. ῥίπτομεν τὰ λ΄. καὶ μένουν ἑπτά. αὐτὰ λοιπὸν τὰ ἑπτὰ εὑρίσκομέν τα εἰς τὸ πρῶτον κατεβατὸν. καὶ βλέπομεν καὶ ἀντικρίζουν μὲ τὸν Σεπτέμβριον εἰς τὸ σαητόπουλον τοῦ τοξότου. καὶ ἐκεῖ εὑρίσκεται ἡ σελήνη. καὶ εἶναι εἰς ταῖς κδ΄. μοίραις τοῦ τοξότου, κατὰ τετράγωνον ὄψιν· καὶ φωτίζει τὴν νύκτα πέντε ὥραις. μὲ τὸν ὅμοιον λογαριασμὸν εὑρίσκεις τὴν σελήνην καὶ εἰς ὅλα τὰ ζώδια καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ κατὰ τὰς μοίρας καὶ τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰ σχήματα καθὼς εἴπαμεν.

Πόρι-

Πόρισμα.

Ἀφ' οὗ γνωρίσῃς ἀπὸ τοῦτο τὸ κανόνιον εἰς ποῖον ζώδιον εὑρίσκεται ἡ σελήνη, ἐκείνην τὴν νύκτα στοχαζόμενος, θέλεις γνωρίσῃ καὶ τὸ ζώδιον ἤγουν τὸ ἀστροθέσιον ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἡ σελήνη· καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ὅπου ἔχει τὸ φῶς ὀλίγον καὶ δὲν ἐμποδίζει τὴν ὄψιν νὰ βλέπῃ τὰ ἄστρα, ἂν καλὰ καὶ τὰ νοητὰ ζώδια νὰ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὰ φαινόμενα σχεδὸν εἰς διάστημα ἑνὸς ζωδίου. ἀκόμι ἀπὸ τὸ φαινόμενον αὐτὸ ζώδιον θέλεις γνωρίσῃ καὶ ποῖα ζώδια εὑρίσκονται δεξιὰ ἢ ἀριστερά· καὶ ὄχι μόνον τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἡ σελήνη θέλεις γνωρίσῃ, ἀμὴ καὶ ὅλον τὸ δωδεκατημόριον ὅπου φθάνει ἀπὸ τὸν ἕνα πόλον ἕως τὸν ἄλλον. ἂν καλὰ καὶ ὄχι τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου ἀποκλείεται ἀπὸ τὸν ὁρίζοντα διὰ τὴν ἔγκλισιν τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης· ὡσὰν ὅπου ἡ σφαῖρα ὅλη τοῦ οὐρανοῦ εἰς δώδεκα μέρη, τὰ καὶ ζώδια καλούμενα διαιρεῖται δι' ὅλου ἀπὸ πόλου εἰς πόλον. Εἰ δὲ καὶ εὕρῃς μεθοδικῶς πότε ἡ σελήνη συνοδεύει μὲ καὶ κάθε ἄλλον πλανήτην, ἐκείνην τὴν νύκτα στοχαζόμενος καὶ ὁδηγούμενος ἀπὸ τὴν σελήνην θέλεις γνωρίσῃ καὶ τὸν πλανήτην ἐκεῖνον ὅπου συντρέχει μὲ τὴν σελήνην· εὑρίσκωντας δὲ καὶ τὸν ἥλιον εἰς ποῖον ζώδιον καὶ εἰς ποίαν μοῖραν εὑρίσκεται τοῦ ζωδίου, καὶ τὸν πλανήτην ὁμοίως εἰς ποῖον ζώδιον καὶ εἰς ποίαν μοῖραν εὑρίσκεται τοῦ ζωδίου, ἀπὸ τὴν κατασκοπὴν τῆς σελήνης, θέλεις γνωρίσῃ καὶ τοὺς ἄλλους πλανήτας ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον σχέσιν, πότε ἀνατέλλουν, ἢ πότε δύνουν, ἢ πότε μεσουρανοῦσιν· ἢ καὶ κατὰ τὰ ἄλλα διαστήματα καὶ μέρη τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου· καὶ ἀπὸ τὴν τοιαύτην εὕρεσιν καὶ κίνησιν τῶν δύο τούτων μεγάλων φωστήρων θέλομεν γνωρίσῃ παχυλῶς καὶ τὴν κίνησιν καὶ τοὺς τόπους τῶν ἄλλων ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ εἴτε πλανωμένων εἴτε καὶ ἀπλανῶν.

Περὶ κινήσεως τῶν πλανωμένων καὶ διαστήματος.

ΕΠειδὴ ἡ σελήνη εἰς δυόημισυ ἡμέρας διαβαίνει τὸ κάθε ζώδιον ὁποῦ περιέχει τριάντα μοίραις· ὡσὰν ὁποῦ ὅλος ὁ κύκλος τοῦ οὐρανοῦ ὁποῦ περιέχει τὰ δώδεκα ζώδια μοιράζεται εἰς τριακόσια ἑξήκοντα μοίραις· καὶ διὰ τοῦτο τυχαίνει τοῦ κάθε ζωδίου νὰ ἔχῃ τριάκοντα μοίραις (ἐπειδὴ δωδεκάκις τὰ τριάκοντα τόσα γίνονται), δηλαδὴ τριακόσιαις ἑξήκοντα μοίραις.) Φανερὸν εἶναι πῶς τὴν κάθε ἡμέραν δώδεκα μοίρας διαβαίνει σχεδὸν ἡ σελήνη· ὁ δὲ Ἥλιος κοντὰ μίαν μοῖραν διαβαίνει τὴν κάθε ἡμέραν· ἀκολουθᾷ ἐκ τῆς ἰσοταχοῦς αὐτῶν κινήσεως νὰ εἶναι ἡ ἡλιακὴ σφαῖρα ἑνδεκαπλάσιος τῆς σεληνιακῆς· ἑνδεκαπλάσιος εἶπα, ἐπειδὴ τὴν μίαν μοῖραν τὴν διαβαίνει ὁ Ἥλιος, καὶ μένουσιν ἕνδεκα. Ὁμοίως καὶ ἡ τοῦ Διὸς σφαῖρα ἑνδεκαπλάσιος εὑρίσκεται τῆς τοῦ Ἡλίου σφαίρας· ἐπειδὴ εἰς δώδεκα χρόνους τελειώνει τὴν μίαν του κυκλοφορίαν. ἑνδεκαπλάσιος εἶπα, ἐπειδὴ τὸν ἕνα χρόνον τὸν διαβαίνει ὁ ἥλιος καὶ μένουσιν ἕνδεκα. Πάλιν ἡ τοῦ Κρόνου σφαῖρα εὑρίσκεται ὀκτωκαιδεκαπλάσιος τῆς τοῦ Διὸς σφαίρας· ὡσὰν ὁποῦ εἰς τριάκοντα χρόνους τελειώνει μίαν κυκλοφορίαν. ὀκτωκαιδεκαπλάσιος εἶπα ἐπειδὴ τοὺς δώδεκα χρόνους τοὺς διαβαίνει ὁ Ζεὺς κατὰ τὴν μίαν ἐδικήν του κυκλοφορίαν. Ἂν λοιπὸν καὶ ἡ ὀγδόη σφαῖρα ἡ πολύαστρος λέγω εἰς ἑκατὸν χρόνους μίαν διαβαίνει μοῖραν κατὰ τοὺς παλαιούς, ὁποῦ συνάγεται νὰ τελειώνῃ τὸν ὅλον της κύκλον εἰς τριακονταὲξ χιλιάδας χρόνους· συλλογίσου πόσακις χιλιοπλάσιος εὑρίσκεται μεγαλητέρα τῆς τοῦ Κρόνου σφαίρας.

Καὶ

Καὶ ἂν αὐτὴ τόσον ὑπερβαίνει τὰς κατωτέρω, ποῖος νοῦς ἠμπορεῖ νὰ κατανοήσῃ τὰ μεγαλεῖα τῶν ἀνωτέρω σφαιρῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀναλογίας.

Πῶς ἂν εὕρειμεν ἐξ ἀναλογίας τὶ ἀγνοούμενον.

ἈΣ ὑποθέσωμεν πρῶτον τὴν διὰ τεσσάρων ἀναλογίαν ἤγουν δύο. τέσσαρα. ὀκτώ. δεκαέξ. Ἂν ἴσως λοιπὸν καὶ ἀγνοοῦμεν τὸ ἕνα ἄκρον, ἤγουν τὰ δύο, ἢ τὰ δεκαέξ· πολυπλασιάζομεν ἀναμεσόντους τὰ μεταξύ· καὶ ὅσα εὕγουν τὰ μοιράζομεν μὲ τὸ γνώριμον ἄκρον, καὶ θέλομεν εὕρῃ τὸ ἀγνοούμενον· ἤγουν ἐὰν δὲν γνωρίζωμεν τὰ δύο, πολυπλασιάζομεν τὰ ὀκτὼ μὲ τὰ τέσσαρα καὶ γίνονται τριακονταδύο, καὶ αὐτὰ τὰ μοιράζομεν μὲ τὸ γνώριμον ἄκρον, λέγω τὰ δεκαέξ· καὶ ἐπειδὴ δύο φοραῖς τὰ δεκαὲξ μοιράζουν τὰ τριακονταδύο, ἔγινε φανερὸν πῶς τὰ δύο ἦσαν τὸ ἀγνοούμενον ἄκρον. Πάλιν αὐτὰ τὰ τριακονταδύο ἂν τὰ μοιράζωμεν μὲ τὰ δύο ὡς διὰ γνωρίμου ἄκρου, θέλουν τὰ μοιράσῃ ἑκκαιδεκάκις· καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἄλλο ἄκρον ὡς ἀγνοούμενον, λέγω τὰ δεκαέξ. Πάλιν ἂν τὰ μὲν ἄκρα γνωρίζωμεν, ἀγνοοῦμεν δὲ τὶ τῶν μεταξύ, πολυπλασιάζομεν ἀναμεσόντους τὰ ἄκρα, καὶ μοιράζοντες τὰ πολυπλασιασθέντα μὲ τὸ γνώριμον τῶν μεταξύ, εὑρίσκομεν τὸ ἀγνοούμενον τούτων· Θετέον ἐὰν δὲν γνωρίζωμεν τὰ τέσσαρα, πολυπλασιάζομεν τὰ ἄκρα, λέγω τὰ δύο μὲ τὰ δεκαέξ, καὶ γίνονται τριακονταδύο, καὶ τὰ μοιράζομεν μὲ τὸ γνώριμον μέσον, δηλαδὴ τὰ ὀκτώ· καὶ ἐπειδὴ τετράκις τὰ ὀκτὼ γίνονται τριακονταδύο· ἰδοὺ ὁποῦ εὑρέθη τὸ ἀγνοούμενον μέσον τὰ τέσσαρα. Ἢ ἂν τὰ ὀκτὼ ἀγνοοῦνται, μοιράζομεν τὰ τριακονταδύο μὲ τὰ τέσσαρα τὸ γνώριμον μέσον· καὶ ἐπειδὴ ὀκτάκις τὰ τέσσαρα γίνονται τριακονταδύο, εὑρίσκομεν τὸ ἀγνοούμενον πῶς εἶναι ὀκτώ. Καὶ τοιουτοτρόπως ἀπὸ μὲν τῶν γνωρίμων ἄκρων διά τινος τῶν γνωρίμων μέσων εὑρίσκομεν τὸ ἀγνοούμενον μέσον· καὶ ἀπὸ τῶν γνωρίμων μέσων διὰ τοῦ γνωρίμου τῶν ἄκρων εὑρίσκομεν τὸ ἀγνοούμενον ἄκρον. εἰσὶ δὲ ἄκρα μὲν, ὁ μέγιστος καὶ ἐλάχιστος ἀριθμὸς, ὥσαν ἐδῶ τὰ δεκαὲξ καὶ τὰ δύο· μεταξὺ δὲ, ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι ἀνάμεσα τοῦ μεγίστου καὶ ἐλαχίστου, τὰ τέσσαρα λέγω καὶ τὰ ὀκτώ. Εἰ δὲ καὶ εἶναι τρεῖς οἱ ὅροι τῆς ἀναλογίας, καὶ ἀγνοεῖται ὁ ἕνας, τὸν εὑρίσκομεν ἀπὸ τοὺς ἐγνωσμένους, ἤγουν δύο. τέσσαρα. ὀκτώ. ἂν ἀγνοοῦνται τὰ δύο, τὰ εὑρίσκομεν καὶ ἀπὸ τὸν μέσον, ἤγουν ἀπὸ τὰ τέσσαρα, λαμβάνοντες τὸ ἥμισυ τούτων, ὁποῦ εἶναι τὰ δύο· καὶ ἀπὸ τὸν μέγιστον, δηλαδὴ τὰ ὀκτώ, λαμβάνοντες τὸ τέταρτον τούτων, ὁποῦ εἶναι τὰ δύο. Εἰ δὲ καὶ ἀγνοεῖται ὁ μέγιστος, τὸν εὑρίσκομεν καὶ ἀπὸ τὸν ἐλάχιστον, ἤγουν τὰ δύο τετραπλασιάζοντές τα· καὶ ἀπὸ τὸν μέσον, ἤγουν τὰ τέσσαρα διπλασιάζοντές τα· τετράκις γὰρ τὰ δύο, ὀκτώ· καὶ δὶς τὰ τέσσαρα πάλιν ὀκτώ. Εἰ δὲ καὶ ἀγνοεῖται ὁ μέσος, τὸν εὑρίσκομεν ἀπὸ τὰ ἄκρα πέρνοντες τὸ διπλάσιον τοῦ ἐλαχίστου, ἤγουν τὰ τέσσαρα, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ μεγίστου τὰ αὐτὰ τέσσαρα· δὶς γὰρ τὰ δύο τέσσαρα, καὶ τέσσαρα τὸ ἥμισυ τῶν ὀκτώ.